ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

AĞUSTOS 2016
CİLT: 3 SAYI: 2

JOURNAL OF INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC RESEARCHES

AUGUST 2016
VOLUME: 3 ISSUE: 2

www.joimar.com
2016

HAKKIMIZDA

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi 2014 yılında yayın hayatına girmiştir. Dergi yılda 3 kez olmak üzere Mayıs, Ağustos ve Aralık aylarında elektronik olarak yayımlanır. Derginin yayın kabul ettiği temel alanlar eğitim bilimleri, sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve spor bilimleridir. Dergimize yayınlanması için belirtilen bu alanlara uygun olan özgün makale, derleme, kitap bölümü ve olgu sunumları gönderilebilir.

Dergide yayınlanması için kabul edilen akademik çalışmalar dergi web sitesinde elektronik olarak yayınlanır. Dergiye gönderilen akademik çalışmalar editörün onayından geçtikten sonra hakem değerlendirmesi için alana hâkim hakemlere yönlendirilir. Her akademik çalışma en az iki hakem değerlendirmesine tabi tutulur. Editör gerekli gördüğü durumlarda akademik çalışmayı ikiden daha fazla hakemin değerlendirmesine sunabilir. Ancak şartlar ne olursa olsun hem editör hem de derginin diğer yönetim organları hiçbir makaleye dergide yayınlanması için öncelik vermez. Ayrıca her akademik çalışma konu ile ilgili hakemlere yönlendirilirken editör veya dergi yönetim organlarının hakemlerin kararları üzerinde etkide bulunmaları söz konusu olamaz.

Günümüzde akademisyenler başta olmak üzere akademik çalışmalar yapan diğer bilim insanlarının en fazla karşılaştıkları sorunların başında akademik çalışmalarının uzun değerlendirme sürelerine tabi tutulması gelmektedir. Dergimiz bilim insanlarının bu sorunu ortadan kaldırmak ve dergiye gönderilen akademik çalışmalara ilişkin hakem görüşlerinin en kısa sürede neticelenmesi için gerekli hassasiyeti göstermektedir. Bunun yanında dergimiz aşağıda yer alan indeks ve dizinlerde taranmaktadır.

International Scientific Indexing
International Institute of Organized Research
Advanced Science Index
Indian Science Index
Infobase Index
General Impact Factor
Scientific Indexing Services
Türk Eğitim İndeksi
Eurasian Scientific Journal Index
Open Academic Journals Index
Directory of Indexing and Impact Factor
Cite Factor Academic Scientific Journals
Researchbib Academic Resource Index
Bibliothekssystem Universität Hamburg
World Catalogue of Scientific Journals
SJIF Scientific Journal Impact Factor
Scholarsteer Scholary Information
Cosmos Impact Factor
Academic Keys
İdeal Online
Acar Index
Jifactor

ABOUT US

Journal Of International Multidisciplinary Academic Researches entered into the life in 2014.It is published electronically in May, August and December, three times a week.Base fields of the journal are educational sciences,social sciences,health sciences and sport sciences.Unique articles,collections,book sections and case reports can be sent to the journal for publication.Academic studies accepted for the publication on the articles are published on the journal website electronically.Academic studies sent to the journal are directed to the specialist referees after it was certifiec by the editor.Each academic study is subjected to at least two referee assessmentsWhen the editor finds the evaluation of the study necessary,he can send the study to referees more than two.However,under all circumstances,both the editor and the other managing bodies of the articles can not give priority to any article to be published on the journal.Furthermore,while every academic study is directed to the referees interested in the topic,the editor or managing bodies of the journal can't have any effect on the decisions of the referees.

In this day and time, particulary academicians and other scientists doing academic researches say that the most common difficulty they encountered during their researches was that the academic studies had been subjected to long assessment process. Our journal displays the necessary sensitivity in order to clear the problems and provide the academic studies with results as soon as possible.Additionally,our journal is scanned in the folowing indexes and lists.

International Scientific Indexing
International Institute of Organized Research
Advanced Science Index
Indian Science Index
Infobase Index
General Impact Factor
Scientific Indexing Services
Index of Turkish Education
Eurasian Scientific Journal Index
Open Academic Journals Index
Directory of Indexing and Impact Factor
Cite Factor Academic Scientific Journals
Researchbib Academic Resource Index
Bibliothekssystem Universität Hamburg
World Catalogue of Scientific Journals
SJIF Scientific Journal Impact Factor
Scholarsteer Scholary Information
Cosmos Impact Factor
Academic Keys
İdeal Online
Acar Index
Jifactor

ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
(E-ISSN: 2149-2166)

YAYIN KURULU

EDİTÖR	**Kurum**
Dr. Oğuzhan ÖZALTIN	Süleyman Demirel Üniversitesi
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ	
Okt. Mesut HEKİM	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
SEKRETARYA	
Hakan HEKİM	Sakarya Üniversitesi
Mehmet TOKGÖZ	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Oğuz GÜRKAN	Bozok Üniversitesi
Servet REYHAN	Siirt Üniversitesi
Yılmaz YÜKSEL	Erzurum Teknik Üniversitesi
HAKEM KURULU	
Dr. Ahmet TALİMCİLER	Ege Üniversitesi
Dr. Ahmet ŞAHİN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Ayfer AYDINER BOYLU	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Ayşe Derya IŞIK	Bartın Üniversitesi
Dr. Barbaros Serdar ERDOĞAN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Demet HANÇER AYDEMİR	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Dolunay ŞENOL	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Elif BOZYİĞİT	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Esma ESGİN GÜNDER	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Gizem SAYGILI	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Gökhan ÇOBANOĞLU	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Gönenç HONGUR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Gül ÖZKAYA	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Gülay GÜNAY	Karabük Üniversitesi
Dr. Gülten HERGÜNER	Sakarya Üniversitesi
Dr. Hale YAMANER OKTAN	Ege Üniversitesi
Dr. Hande ŞAHİN	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Hanna STAKHEYENA	Boğaziçi Üniversitesi
Dr. Hayri AYDOĞAN	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Dr. Mehmet ŞAHİN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Meriç ERASLAN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Metin SAYIN	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Muharem Cufta	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Murat ÇALIŞOĞLU	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Murat GÖK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Murat KEÇE	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Mustafa TALAS	Ömer Halis Demir Üniversitesi

Dr. Nilgün VURGUN	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Nizami DURAN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr. Nurten DİNÇ	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Özkan YILDIZ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Perihan ŞARA	Uşak Üniversitesi
Dr. Semra AKAR ŞAHİNGÖZ	Gazi Üniversitesi
Dr. Sırrı Cem DİNÇ	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Sibel ERKAL	Hacettepe Üniversitesi
Dr. Suat KOLUKIRIK	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Tahir KILIÇ	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Tonguç VARDAR	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Turan IŞIK	Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Ünal BOZYER	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Zafer Durdu	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Zeynel TURAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

	Sayfalar
Türkiye'nin Doğu Afrika Siyaseti ve Cibuti İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme **Yazar: Hasan YAVUZ**	**1-19**
Özel Politika Gerektiren Gruplarda İstihdam ve Aktif İçermenin Rolü **Yazar:** Suat KOLUKIRIK	**20-34**
Müziğin Kapitali: Farklı Ekonomik Sistemler İçinde Karşılaştırmalı Bir "Müzikleme" İncelemesi **Yazar:** Gönenç Hongur	**35-44**
Antrenörlük Eğitimi Ve Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Engellilerde Sporun Etkileri Konusundaki Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi **Yazarlar:** Serkan Zengin, Erdi Kaya, Şakir Bezci	**45-56**
Kırsal Kesimde Yaşayan İlkokul Öğrencilerinin Bedensel Zekâ Düzeylerinin Ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Yaş Ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi **Yazar:** Meriç Eraslan	**57-62**

TABLE OF CONTENTS

	Pages
The East African Politics of Turkey And An Appraisal of Its Relation With The Republic of Djibouti **Author: Hasan YAVUZ**	**1-19**
The Role of Employment And Active Inclusion of Groups Requiring Special Policy **Author:** Suat KOLUKIRIK	**20-34**
The Kapital of Music: A Comparison of "Musicking" in Different Economic Systems **Author:** Gönenç Hongur	**35-44**
An Investigation of the Awareness Level of the Students Studying at Sports Management and Coaching Education Department on The Effect of Sports on Disabled People **Authors:** Serkan Zengin, Erdi Kaya, Sakir Bezci	**45-56**
An Investigation of the Characteristics of the Physical Intelligence and Physical Education of Their Religious School Students by Age and Gender Variables **Author:** Meric Eraslan	**57-62**

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos Cilt: 3 Sayı:2
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / May-June-July-August Volume: 3 Issue: 2
2016
www.joimar.com

TÜRKİYE'NİN DOĞU AFRİKA SİYASETİ VE CİBUTİ İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

THE EAST AFRICAN POLITICS OF TURKEY AND AN APPRAISAL OF ITS RELATION WITH THE REPUBLIC OF DJIBOUTI

[1]Hasan YAVUZ*
[1]Strasbourg Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, İslam Düsünce Tarihi ve Arapça Bölümü, Fransa
*** e-mail: hyavuz67@hotmail.com**

ÖZET
Bir Doğu Afrika ülkesi olan Cibuti üzerine odaklanan bu çalışma içerik analizleri temelinde ülkenin küresel sistem içerisindeki yeri ve sömürgecilik sonrası dönemde izlenen uluslararası ilişkileri değerlendirmektedir. Dünya üzerinde stratejik bir noktada bulunması nedeniyle pek çok küresel oyuncunun ilgi odağı olan ülke, kendi iç dinamikleri kadar uluslararası etkilerin merkezindedir. Özellikle hızla değişen dünya koşulları içerisinde Cibuti'nin ülkelerarası ilişkileri ve ittifakları Türkiye'nin gelecekteki Afrika politikalarını belirleyebilecek önemdedir. Bu çerçevede makalede Cibuti'nin Afrika'daki stratejik yeri, tarihsel ve kültürel bağları ve potansiyeli değerlendirilmektedir.
Anahtar kelimeler: Cibuti, Afrika, Uluslararası ilişkiler, Osmanlı, Türkiye

ABSTRACT
This article aims at appraising the place that Djibouti, as a former colony of East Africa, occupies within the international system and underlining its international relations that have arised after colonisation. Thanks to its strategic localisation, Djibouti has become very attractive to international actors. Its economical and political stabilities present significant interests at both national and international levels. In a word that is constantly changing, the international relations and the alliances of Djibouti are defining the diplomatic relations of Turkey with African countries. This work reminds how important it is to Turkey to take into account international partners of Djibouti in the implementation of Turkey's foreign affairs.
Keywords: Djibouti, Africa, International relations, Ottoman, Turkey

JEL CODES: F0, H0, J0

GİRİŞ
Birçok Afrika ülkesi yüzyıllar boyu Osmanlı devletinin yönetiminde kalmış, Osmanlı-Afrika ülkeleriyle güvenlik, ticaret, jeopolitik, siyasi ve ekonomik çıkarlar gibi siyasi nedenlerle ilişkiler kurulmuştur. Osmanlı Devleti 16. yüzyılda Doğu Afrika'da Portekiz sömürgeciliğini durdurmak amacıyla çeşitli deniz seferleri düzenlemiştir. Bu bölgede bulunan Eritre, Cibuti, Somali ve Etiyopya toprakları bütünüyle veya bir bölümüyle Osmanlı topraklarına katılmıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti Kuzey Afrika'daki yerel halkın desteğiyle İspanyol yayılmacılığını da engellemiştir (Hazar, 2011).

Cibuti tarihi açıdan bakıldığında Türkiye için iki büyük önemi bulunmaktadır. İlk olarak bu topraklar Habeş topraklarıdır ve 6. yüzyılda İslamiyet'le tanışmış çok önemli stratejik öneme sahip bir coğrafyadır. Diğer bir nokta ise Osmanlı hinterlandı olmasıdır. Cibuti önemli bir liman kenti ve dünya coğrafyaları açısından da bakıldığında askeri, politik, diplomatik, stratejik öneme sahip en istikrarlı ve güvenli bir kent olarak demokrasiyi oturtmaya çalışan ve son on yıl içerisinde diplomatik düzeyde gelişme seyri gösteren önemli bir kapıdır. Bunların dışında kader birliği ve kardeşlik anlayışıyla Türkiye-Cibuti ilişkilerinin hızlı bir şekilde ilerlediğini görmek mümkündür.

[1]Dr. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Büyükelçi

Bu çalışma da 21. yüzyılda Doğu Afrika siyaseti ve Türkiye'nin Cibuti politikası üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır. Makale genel hatlarıyla dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Afrika ülkelerinin günümüzdeki stratejik dönüşümü ele alınacak ve asıl amaç olan Cibuti ilişkilerinin eksenini daha iyi anlayabilmek için, Afrika-Türkiye ilişkilerine değinilecektir. İkinci bölümde Cibuti'nin geçmişten günümüze kadar olan ilişkilerinin tarihselliği, üçüncü bölümde, Cibuti'nin coğrafi ve stratejik özelliklerinden dolayı dünya ülkeleriyle geliştirdiği ittifaklar değerlendirilecek ve kendi iç dinamikleriyle oluşan sosyo-kültürel, siyasal ve ekonomik yapısının ülke coğrafyalarıyla ilişkilerine nasıl yansıdığını irdelenecektir. Son bölümde ise Türkiye ve Cibuti ilişkilerinin dünü ve bugünü üzerinden değerlendirme yapılmaya çalışılacaktır. Özellikle ortak tarih geçmişiyle Osmanlı anlayışının oluşumu, ülke üzerindeki izleri ve izlenimlerini değerlendirerek iki ülkenin bugünkü politik ve dostluk ilişkilerini nasıl şekillendirdiği üzerinde durulacaktır.

21.Yüzyılda Afrika'nın Dönüşümü

Afrika, dünya siyasetinde 21. yüzyılın en çok tartışılan, ilgi duyulan ve konuşulan kıtalarından birisidir. 54 ülkesi ve yaklaşık bir milyardan fazla nüfusuyla dünyanın ikinci en büyük ve en çok nüfusa sahip kıtası konumundadır. Birçok devletin çok farklı etnik ve kültürel yapıya sahip olması birçoğunun çok dilli olması ve hepsinin farklı sömürge geçmişlerine sahip olması hem kıtayı anlamayı zorlaştırmakta hem de çoğu zaman genelleyici bakış açılarının önünü açmaktadır. Bunun temel sebebi birçok ülkenin aslında Afrika adı verilen kıtasal toprak parçası dışında çok fazla ortak bir noktasının olmamasıdır (Özkan, 2014).

Soğuk Savaş sonrasında dünya siyaseti genel olarak değişirken, Afrika'nın da hem kıta olarak hem de sosyo-ekonomik dinamikler olarak değiştiğini vurgulamak gerekir. Bu açıdan bakınca kıtada üç temel özelliğin değiştiğini ve bunların hepsinin Afrika'yı anlamak için önemli olduğu vurgulanmalıdır. Bunlardan ilki artık kıtanın diktatörlerle yönetildiği imajının değişmeye başlamasıdır. 1989 yılında otokrat rejimlerle yönetilen ülke sayısı 36 olan kıtada, bu sayı 2004 itibariyle 5'e kadar düşmüştür. Ayrıca kıtada yaşanan çatışma ve askeri darbeler önceki döneme göre son derece azalmış ve çatışma yaşanan ülkeler artık istisna olarak görülmeye başlanmıştır.

Afrika'daki ikinci temel dönüşüm kıtanın nüfusuyla alakalıdır. Kıta nüfusu o kadar hızlı büyümektedir ki 2035 itibarıyla çalışma gücü açısından Çin'i geride bırakması beklenilmekte ve 2050 itibarıyla da en çok işgücüne sahip kıta olması öngörülmektedir. Afrika dünyada en genç nüfusa sahip kıtadır. Afrika kıtasının yaklaşık % 70'i 25 yaşın altındadır. Afrika'da yaş ortalaması 18 olup, diğer kıtalarda yaş ortalaması Latin Amerika ve Karayipler'de 28, Asya'da 29, Kuzey Amerika'da 37 Avrupa'da ise 40 civarındadır. Dolayısıyla önümüzdeki süreç eğer iyi bir şekilde idare edilebilirse Afrika hem genç nüfusuyla öne çıkacak hem de eğitim düzeyi yüksek bir işgücüyle varlığını hissettirecektir (Özkan, 2014).

Afrika'da içsel ve sosyal bir dönüşüm yaşanırken yükselen küresel güçler kıtayla yakın ilişki içine kurma çabasındadırlar. Kıta ticari potansiyeli, yeraltı kaynakları ve uluslararası sistem ve örgütlerdeki oy desteği dolayısıyla dünya siyasetinde önemli bir yer edinmektedir. 1992 yılındaki BM Barış Gücü'nün başarısızlığının en temel sebeplerinden birisi, Doğu Afrika'daki tarihi siyasi ve jeopolitik dengelerin dikkate alınmamasıdır. Bu açıdan, bugünkü gelişmeleri sağlıklı analiz etmek için bölgesel dengenin iyi analiz edilmesi bir zarurettir. Bugünkü temel sorunlara karşı çareler üretebilecek bir siyasi ve ekonomik altyapının olmaması ve olanların

da iç savaşlar, siyasi istikrarsızlık ve iklim koşullarının da değişiklikleri nedeniyle artık etkisiz hale gelmesidir. Dolayısıyla asıl üzerine yoğunlaşması gereken nokta siyasi ve ekonomik alt yapının yeniden oluşturulmasıdır. Bu açıdan bölgesel dengeleri iyi anlamak ve ona göre siyaset üretmek ciddi önem taşımaktadır. Tarih boyunca Doğu Afrika'da siyasi ve jeopolitik olarak iki temel denge olagelmiştir.

Türkiye gibi kıtaya yeni açılan ve sosyal, ekonomik ve siyasal anlamda kıtayı anlamaya çalışan ülkeler için sınırlı entelektüel enerjinin ve insan unsurunun çok daha verimli kullanılması hem Cibuti için önemli, hem de kıtaya yönelik zamanla gelişecek olan "yerel" bir bakış açısının altyapısını oluşturmak için kilit konumdadır. Afrika'yla ilişkiler, sadece doğru politika üretmek için değil aynı zamanda üretilen politikaları sürdürebilecek teorik altyapının da temelini oluşturacak olması bakımından önemlidir.

Cibuti açısından artan ticari gelişmelerle birlikte kalkınma ve insani yardımlar ortaya konan yeni politikanın ana bağlantılarını oluşturmaktadır. Özellikle Diyanet, TİKA, AFAD, Yunus Emre Enstitüsü ve Kızılay gibi diplomasinin aracı devlet kurumları dışında farklı sivil toplum örgütleri insani ve kalkınma projeleriyle, Türkiye ve Afrika ilişkilerine aktif olarak katkıda bulunmaktadırlar. Diğer bir anlatımla Türkiye'nin çok boyutlu dış politikası ortak tarihi, dini ve kültürel değerleri yumuşak bir güç unsuru olarak kullanmakta ve küresel adalet için çaba sarf edilmektedir.

Afrika Siyaseti ve Türkiye İlişkileri

Afrika kıtası, uzun yıllar uluslararası sistemde marjinal ve incelenmeye değer görülmeyen bir bölge olarak kalmıştır. Tarihsel süreç içerisinde Afrika'da sömürge düzeni hâkim olmuştur. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında depolitizasyon sürecinin başlamasıyla Afrika devletleri bağımsızlıklarını kazanmaya başlamışlardır. Batı nezdinde Afrika, uzak ve maddi faydanın olmadığı bir yer anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, Afrika kıtası devletleri diğer devletlerle entegre bir süreç geliştirememişlerdir. Bu durum Afrika devletlerinin kendi devlet yapılarından kaynaklanmıştır. İstikrarsız ve birbirleriyle çekişme halindeki iç odaklar bu ülkelerde demokratik süreçlerin kurulmasını mümkün kılmamıştır (Aydın, 2014).

Türkiye açısından değerlendirildiğinde Osmanlıyla olan münasebetlerden dolayı büyük sorumluluk yüklendiği söylenmelidir. Nitekim sömürgeci yaklaşımla hareket etmeyen Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışı, kıta ülkeleri tarafından takdirle karşılanmıştır. Osmanlı devleti Afrika'dan çekilmek zorunda kalınca Avrupalılar tarafından kıtayı asırlarca fakirleştirmekle suçlamışlardır. Afrikalılara medeniyet götüreceklerini iddia eden Avrupa'nın ise milyonlarca insanın açlıkla mücadele ettiği resmin dışında ortaya koyduğu bir politikasının olmadığı aşikârdır (Kavas, 2011).

Osmanlı devleti, Afrika'daki batılıların bilhassa Müslüman bölgeleri sömürgeleştirme faaliyetlerine bizzat engel olmaya çalışmış, Roma, Paris ve Londra gibi önemli başkentlerdeki seferlerini geliştirmeleri konusunda devamlı teyakkuzda tutmuştur. Osmanlı Devleti kıtadan ayrıldıkları son güne kadar yerli halk arasındaki dini dokuya dahi müdahale etmemiştir. Hatta kendileri Hanefi mezhebinden oldukları halde bu kıtada yaygın Maliki ve Şafii mezhebine mensup Müslümanlarla herhangi bir meseleleri olmamıştır. Anadolu'dan getirilen Türk soylular için Hanefi müftü tayin edilirken yerli halka kendi mezhepleri olan Maliki müftüler görevlendirilmiştir. Tarikatlar konusunda da epeyce hoşgörülü tavır takınarak faaliyetlerini

desteklemişler ama Avrupalıların yaptıkları gibi şeyhleri ve müritleri ağır cezalara asla uğratmamışlardır (Kavas, 2011).

Afrika'daki Türkiye imajı günümüz açısından olumludur. Ancak Soğuk Savaş sürecinde devletlerin önceliklerinin farklı oluşu ve Afrika'nın öneminin o dönemlerde doğru bir şekilde okunamadığının da vurgulanması gerekmektedir. Özellikle Soğuk Savaş sonrasında uluslararası sistemin değişime uğraması, Afrika-Türkiye ilişkilerini de farklılaştırmıştır. Soğuk Savaş sonrasında Türkiye'nin daha istikrarlı bir ülke haline gelişiyle birlikte güçlenen Türkiye ekonomisi ve dış politikası 2000'lerde yeniden Afrika'ya açılmayı öncüllemiştir (Aydın, 2014).

Soğuk Savaş sonrası dönemin kavramsallaştırmaları içerisinde dönemin Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in Türkiye'nin, yakın jeopolitik çevresi ile ekonomik bağlar ve politik çerçeveyi çoktan oluşturduğunu belirterek, artık Türkiye için Akdeniz'i geçmek ve Afrika kıtası için vizyonunu geliştirmek zamanının geldiğini ifade etmiştir. Bu yaklaşım Türkiye'nin yakın ve tarihsel bakiyesinde yer alan coğrafyası üzerinde eksen genişletmesi gerektiğini göstermiş ve dış politika aktif adımlar atmaya sevk etmiştir. Yeni Türkiye'de birçok alışkanlık değiştiği gibi, Türkiye'den dünyaya açılan kapılarda değişmiştir. Afrika kıtası da bu kapıların en önemlilerinden biri haline gelmiştir. Osmanlı'dan beri bir Afro-Avrasya (Afrika, Avrupa, Asya) ülkesi olan Türkiye, ekonomik ve siyasi dengelerin değiştiği ve yeni güçlerin ortaya çıktığı bu dönemde, yıllarca ihmal edilen Afrika ülkeleriyle yeni bir döneme girmiştir.

Türkiye'nin Afrika'ya bakış açısı, Batılı ülkelerden farklıdır. Karşılıklı güvene dayalı kurulan ve gelişen ilişkiler, bugün işbirliği ve ortaklıklar düzeyine yükselmiştir. Mevcut ticaret hacminin yeterli görülmediği, yapılan yatırımların artırılması gerekliliği ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesinin ifade edilmesi, Türkiye'nin ekonomideki eksen genişlemesinin saç ayaklarından biri olan Afrika'yı ne kadar önemsediğinin de açık bir kanıtıdır. Bu noktada Türkiye-Afrika politikasının yeni süreçlerinde geliştirilen Afrika Açılım ve Eylem Planlamalarının yapıldığını söylemek mümkündür. Bu planlamanın amacına bakıldığında ise Afrika ülkeleri ile ilişkilerin geliştirilerek ekonomik, siyasal ve kültürel ilişkiler ağının örülmesi öncelik olarak belirtilmiştir (Afrika'ya Açılım Eylem Planı, T.C. Dışişleri Bakanlığı).

Türkiye'nin, Afrika'ya Açılım Eylem Planı hiçbir ayırım yapmadan tüm Afrika Kıtası ile ilişkilerini geliştirmek istemesi 1998 yılında başlatılmıştır. Türk yetkililerini bir eylem planını yapmaya yönelten temel düşünce, Türkiye ile Afrika kıtası arasındaki ilişkilerin mevcut büyük potansiyel dikkate alındığında tatmin edici görünmediği saptamasından kaynaklanmıştır. Eylem planı fikri hükümet temsilcilerinin, Afrika'daki Türkiye büyükelçilerinin, özel sektör temsilcilerinin, Afrika ülkelerinin fahrî başkonsoloslarının katıldığı çeşitli toplantılar çerçevesindeki görüşmelerle olgunlaşmış, bu toplantılardaki görüşler ışığında Dışişleri Bakanlığı Afrika Kıtası ile Türkiye'nin ilişkilerini düşünülebilecek her alanda geliştirmek için bir eylem planı hazırlamıştır (Hazar, 2012).

Genel hatlarıyla değerlendirildiğinde Türkiye'nin tüm Afrika ülkeleriyle özel ilişkiler geliştirmek ve sürdürmek hususunda kimi avantajları vardır:

- Türkiye'nin Afrika'da sömürgeci bir geçmişi yoktur. Gerçekten de Afrika'daki eyaletleri, vilayetleri ve halklarıyla ve komşu devletlerle çok güzel ilişkiler içinde

olması dolayısıyla Osmanlı İmparatorluğu da Afrika ülkesi sayılmıştır. Osmanlı sömürgeci bir devlet olmamış, tüm milletlerin milli kimliklerini koruyarak dini fikirlerini diledikleri gibi yaşayabilme özgürlüğü tanıyan barışçıl bir politika izlemiştir. Osmanlı İmparatorluğu, İspanya'nın Kuzey Afrika'daki sömürgeci yayılımına engel olmuştur. Bundan dolayı Cezayir, Tunus ve Libya milli kimliklerini Türklere borçludur. Aynı şekilde Osmanlı İmparatorluğu, Doğu Afrika'da Portekiz sömürgeciliğine engel olunmasında önemli bir rol oynamıştır.

- Cezayir, Tunus, Libya, Mısır, Habeş Eyaleti, Somali, Eritre, Cibuti, bugünkü Etiyopya'nın Harrar bölgesi ve bugünkü Sudan'ın Kızıl Deniz kıyısı ile Sudan, Nijer, Çad ve Uganda'nın kimi bölgeleri de Osmanlı Devleti'nin sınırları içerisinde yer almıştır.
- Sayıları çok olmasa da Türkiye'de yaşayan Afrika kökenli Türk vatandaşları vardır.
- Afrika ülkelerinde Türkiye'ye karşı bir sempati vardır. Afrika'nın Müslümanları dini ortaklıkları dolayısıyla Türkiye ile dostluğun oluşmasının nedenleridir.
- Öte yandan Afrikalılar, büyük ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmeler gerçekleştiren ve gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye'nin tüm Afrika ülkelerine diğer ülkelerden daha iyi bir model olabileceği görüşündedir. Başka bir ifade ile Afrikalılar Türkiye'nin deneyimlerinden yararlanabileceklerdir. Söz konusu unsurlar Türk-Afrika ilişkilerini yoğunlaştırma olanağı sağlayabilecek çok olumlu hususlardır.

Gerçekte eylem planı bütün alanlarda Türkiye ile Afrika Kıtası arasında ilişkilerin geliştirilmesini öngörmüştür. Eylem planıyla eğitim ve savunma alanlarında işbirliğinin, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkiler için önerilen önlemlerle birlikte siyasi ilişkileri kurmak ve diplomatik konularda karşılıklı bir anlayış yaratmak için sağlam bir zemin oluşturabileceği düşünülmüştür (Hazar, 2012). Türkiye-Afrika ilişkilerini geliştirmek için gerekli görülen projelere bakıldığında ise;

- Afrika devlet adamlarını ülkemize davet ederek ve onların ülkelerine ziyaretler gerçekleştirerek ilişkileri kuvvetlendirmek.
- Ülkeler arası ilişkilerin siyasi boyutunu geliştirmek için ortak karar mekanizmalarını güçlendirmek.
- Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Örgütü ve diğer uluslararası örgütler içinde Afrika ülkeleriyle temasların ve danışmaların arttırılmasını sağlamak.
- İnsani, teknik ve mali yardımlar noktasında gerekli koşullarda katkı sağlanmasına yardımcı olmaya çalışmak.
- Afrika'daki büyükelçiliklerin sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak
- Teknik ve uzmanlık gerektiren alanlardan sorumlu (ekonomi, ticaret, sanayi, tarım, eğitim ve sağlık) bakanların Türkiye tarafından davet edilmesini gerçekleştirmek
- Ekonomik ilişkiler için özel sektörler arası temaslara teşvik edilerek iş konseylerinin veya ortak ticaret odalarının kurulmasına imkân tanımak.
- Kültür ve eğitim alanlarında yeni girişimler ve Afrikalı öğrenciler için düzenlenen bursların artırılması ve kültürel değişim programlarının uygulanması amaçlanmıştır.

Türkiye-Afrika ilişkileri tarihinde daha önemli bir aşama 18-21 Ağustos 2008 tarihinde İstanbul'da yapılan Türkiye ve Afrika İşbirliği Zirve toplantısında Türkiye ile Afrika arasındaki işbirliğinin resmen onaylanması olmuştur. Bu zirve toplantısında "Türkiye-Afrika İşbirliği İstanbul Deklarasyonu: 'Ortak Bir Gelecek İçin İşbirliği ve Dayanışma'' ve 'Türkiye-

"Afrika Ortaklığı İçin İşbirliği Çerçevesi" oy birliği ile kabul edilmiştir (Hazar, 2012: 34). Zirve toplantısında alınan kararların uygulamaya konulmasını izlemek için "Türkiye-Afrika Ortaklığı İşbirliği Çerçevesi'' belgesi hükümleri uyarınca bir izleme mekanizması da kabul edilmiştir. Zirve toplantısından sonraki ikinci yılda Kıdemli Memurlar Toplantısı, üçüncü yılda bakanlar düzeyinde bir Gözden Geçirme Toplantısı ve beşinci yılda bir Afrika ülkesinde Türkiye-Afrika İşbirliği Zirve toplantısı yapılmasına karar verilmiştir.

Büyükelçilikler açısından bakıldığında yakın bir zamana kadar Türkiye'nin Afrika ülkelerinde 15 Büyükelçiliği var olmuştur. Bunlardan üçü (Akra/Gana, Mogadişu/Somali ve Darüsselam/Tanzanya) ekonomik veya güvenlik nedenleriyle kapatılmıştır. Bu sebeple, Türkiye'nin yakın bir tarihe kadar Afrika'da 12 Büyükelçiliği (Rabat/Fas, Cezayir/Cezayir, Tunus/Tunus, Trablus/Libya, Kahire/Mısır, Hartum/Sudan, Dakar/Senegal, Abuja/Nijerya, Kinshasa/Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Addis Ababa/Etiyopya, Pretoria/ Güney Afrika ve Nairobi/Kenya) bulunmaktaydı. Son yıllarda açılan büyükelçiliklerimiz ise şunlardır: 2009 yılında Darüsselam/Tanzanya, Abidjan/Kotdivuar (Fildişi Kıyısı). 2010 yılında Yaunde/Kamerun, Bamako/Mali, Akra/ Gana, Kampala/Uganda, Luanda/Angola, Antananarivo/Madagaskar, 2011 yılında Lusaka/Zambiya, Maputo/Mozambik, Nouakchott/Moritanya. Harare/Zimbabwe, Mogadişu/Somali, Banjul/Gambiya, Juba/Güney Sudan, 2012 yılında Niamey/Nijer, Windhoek/Namibiya, Uagadugu/Burkina Faso, Libreville/Gabon ve Cibuti büyükelçiliğimizin 2013 yılında açılmasıyla sayı 34'e çıkmıştır. 2015 yılı sonu itibariyle Afrika'daki büyükelçilik sayısı 39'a yükselmiştir.

Türkiye'nin Afrika politikası içerisinde bölgesel bir merkez olma isteği belirgindir. Ancak bölgesel güç olma isteğinin sekiz temel koşulu şöyle sıralanmaktadır; 1- Sahip olduğu kimlik ile tanımlanabilir bir bölgenin parçası olmak 2- bölgesel güç imajına sahip olmak 3- bölgenin coğrafi boyutunda ve kendi ideolojik yapılanmasında belirleyici etkisini ortaya koymak, 4- göreceli olarak yüksek askeri, iktisadi, demografik, siyasi ve ideolojik güce sahip olmak, 5- bölge ile bütünleşmiş olmak, 6- güvenlikle ilgili gündemi önemli ölçüde belirleyebilmek, 7- bölgedeki diğer güçler tarafından ve bunun da ötesinde, diğer bölgesel güçler tarafından, bölgesel güç olarak kabul edilmek, 8- bölgesel ve küresel tartışmalarla alakadar olmaktır.

Bugünkü ilişkiler noktasında belirtmek gerekir ki Türkiye'nin Afrika politikası her zaman en üst düzeyde desteklenmiştir. Eski dönem Türkiye'sine bakıldığında Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Etiyopya'yı ziyareti ve Başbakan Necmettin Erbakan'ın Nijerya'yı ziyareti dışında geçmişte Türkiye ile Sahra'nın güneyindeki Afrika ülkeleri arasında üst düzeyde çok az temasın olduğunu belirtmek gerekir. Doğal olarak Fas, Cezayir, Tunus, Libya ve Mısır'ın bunun dışındadır. Zira bu ülkelerle her zaman ve karşılıklı olarak her düzeyde temas olmuştur. Yakın geçmişte ise Türk ve Afrikalı bakanların veya üst düzey memurların karşılıklı ziyaretlerinin arttığı görülmüştür.

Bugün yeraltı ve yerüstü zenginliklerine rağmen istediği ekonomik gelişmeyi yakalayamayan Afrika ülkeleri için Türkiye model ülke olarak kabul görmektedir. Kendi ülkelerinin avantajlarını kullanamayan, potansiyelini harekete geçiremeyen, kaderleri tayin edilen Afrika kıtasındaki ülkeler için, Türkiye tecrübesi önemle takip edilmektedir. Afrika ülkeleri için Türkiye, güven demektir. Diğer yandan bu ülkelerin Avrupa ülkeleriyle veya Batı toplumlarıyla kurulan ticari ilişkilerinde kazananın tek taraflı olması, Afrika ülkeleriyle veya Batı toplumlarıyla kurulan ticari ilişkilerinde kazananın tek taraflı olması, Afrika ülkeleriyle veya Batı toplumlarıyla kurulan ticari ilişkilerinde kazananın tek taraflı olması, Afrika

ülkelerindeki ekonomik göstergelerine yansıdığı gözlemlenmektedir. Üstelik bu süreç, yapısal bir hal almış durumdadır. Ancak görüldüğü gibi Türkiye'nin Afrika açılımının köklü bir değişime neden olacağı da ortadadır. Çünkü Türkiye bu açılımla ''kazan-kazan'' olarak adlandırılan bir sistemle her iki tarafın da menfaatini gözetmesi Afrika'da Türkiye'nin güvenle anılmasının göstergesidir.

2005 yılının 'Afrika Yılı' ilan edilmesinden beri Türkiye-Afrika ilişkilerinin kazandığı ivme her geçen gün artarak devam etmektedir. Ekonomik ilişkiler karşılıklı olarak gelişmekte ve Türkiye TİKA üzerinden Afrika'ya kalkınma yardımı yapmaktadır (Mazrui, 2013). Afrika, her şeyden önce Türkiye'nin yeni dış politika söyleminin en başarılı şekilde uygulandığı ve kısa sürede sonuç alındığı bir alandır. Türkiye'nin Afrika politikası, sonuçları itibariyle Ankara'nın uluslararası etkinlik alanını genişleten ve uluslararası görünürlük, saygınlık anlamında katkılar sağlayan bir politikadır. Bu yeni dönemin iki önemli adımının olduğunu söylemek gerekmektedir. Birincisi Malabo'daki zirve ile kendisini net bir şekilde ortaya koyan Türkiye-Afrika ilişkilerinin normalleştiği ve doğallaştığıdır. İkincisi ise Türkiye'nin artık Afrika politikasında başka ülkelerle ortak işlerde el sıkışmasının vaktinin geldiğidir.

Geçmişten Günümüze Cibuti

Asya ile Afrika kıtası arasında eski çağlarda meydana gelen göçlerle birlikte geçiş noktası olan Cibuti, 8. ve 10. yüzyıllarda İslam orduları tarafından fethedilmiştir. Yerli halk İslamiyet'i kabul etmiş ve 1862 yılına kadar başlarındaki kabile reislerinin idaresinde İslam Devletlerine bağlı olmuşlardır. 1862'de Fransızlar çalışmaları tamamlanmakta olan Süveyş Kanalından geçerek gemilerin kontrolünü elinde tutmak için önce ülkenin kuzeyindeki Obock bölgesini işgal etmişler, daha sonraları güneye inerek Cibuti'yi sömürge bölgesine dâhil etmişlerdir. 1869'da Süveyş kanalının açılması ile Cibuti'nin stratejik önemi artmış, Fransa burayı bölgedeki sömürgelerinin idare merkezi haline getirerek "Fransız Somalisi" ismini vermiştir.

Etiyopya (Habeşistan) ile Cibuti arasında 1917'de kurulan demiryolu, buranın önemli bir liman ve ticaret merkezi olmasını sağlamıştır. 1957 senesinde içişlerinde bağımsızlık kazanan Cibuti, 1967'de yapılan bir referandumda Fransa'ya bağlı kalmayı kabul etmiştir. Referandum sonucunda Fransa, Cibuti'yi "Fransız Denizaşırı Toprakları" ilan etmiştir. Somali ve Etiyopya'nın ülkedeki bazı kabileleri ayaklandırmak suretiyle kendi topraklarına katmak istemeleri üzerine, Fransa, Cibuti'ye bağımsızlık vermiş, 27 Haziran 1977'de Bağımsız Cibuti Cumhuriyeti kurulmuştur.

Bağımsızlık İçin Afrika Halk Birliği seçimleri kazanmış ve bu birliğin başkanı Hasan Gouled Aptidan meclis tarafından Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Daha sonraki seçimleri de kazanan Hasan Gouled Cumhurbaşkanlığı görevini 1999 tarihine kadar sürdürmüştür. 8-9 Ocak 1991 tarihinde Ali Aref Bourhan'ın liderliğinde başarısız bir darbe girişimi olmuş ve Hasan Gouled Cumhurbaşkanlığını korumuştur (1992).

Cibuti, altı şehirden oluşan, yaklaşık bir milyon nüfustan ve 23.200 km2'lik toprağıyla Doğu Afrika'nın en önemli stratejik ve dünyaya açılan önemli bir liman kapısıdır. Ayrıca iki büyük Müslüman kabileye de ev sahipliği yapmaktadır. Arapça ve Fransızca ülkenin resmi dillerini oluşturmaktadır. Cibuti'nin komşuları Kuzeyde Eritre, Batıda ve Güneyde Etiyopya, Güneydoğusunda Somali vardır. Dünyanın stratejik açısından kilit noktası olan Babü'l

Mendep Boğazı kıyısında yer alır. Kızıldeniz'e ve Umman Denizi'nin Aden Körfezine kıyısı vardır. Arap Yarımadası'nda bulunan Yemen'e ise 20 kilometre uzaklıktadır. Batılı ülkelerin petrol ithalatının yüzde 18'inin yapıldığı Kızıldeniz'in, Aden Körfezi ile kesiştiği noktada yer alan Bab'ül Mendep Boğazı'ndan, her yıl yaklaşık 30 bin ticaret gemisi ve tanker geçmektedir. Bu nedenle tüm dünya ülkeleri için Cibuti'nin kilit bir noktada olduğunu söylemek gerekmektedir.

Cibuti halkı Afar ve İssa gibi etnik gruplardan oluşmaktadır. Bunlardan Afarlar Habeş, İssalar ise Somali asıllıdır. Arap, Avrupalı, Hintli ve Yahudi azınlıkların da bulunduğu Cibuti'de Afarlar, İssalar ve Araplar Müslümandırlar. Afarlar ve İssalar arasında sık sık çatışma meydana gelmektedir. Bu iki grup otlakları paylaşamadıkları gibi, Afarlar Etiyopya, İssalar ise Somali ile birleşmek istemektedirler. Halk genellikle başşehir olan Cibuti'de yaşamaktadır. Kalanlar ise diğer şehirlerde yaşamakla beraber, çoğunlukla göçebe hayatı sürmektedir. Okullarda öğretim Fransızca ve Arapça yapılmaktadır.

Cibuti'nin Sosyal, Kültürel, Siyasal, Ekonomik Yapısı ve İttifakları

21. yüzyıl coğrafyası odağına Afrika ülkelerini yerleştirmiştir. Afrika ülkeleri içerisinde stratejik öneme sahip Cibuti ise çeşitli dinamiklere sahip ve farklı ülke devletleriyle diplomatik veya Türkiye'yle de olduğu gibi dayanışma ve işbirliği içerisindedir. Cibuti jeopolitik konumu bakımından uluslararası suların güvenliğinin sağlanması ve korsanlarla mücadele kapsamında önemli bir rolü olmasıyla birlikte ülke, yabancı güçler tarafından kurulmak istenen askeri üslere de izin verilmiştir. Bu çerçevede NATO, ABD, Fransa, Japonya ve Avrupa Birliğine ait askeri üslere ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca Cibuti sadece denize kıyısı olmayan ülkelere hizmet vermenin yanında, büyük gemilerin geldiği limanlara sahip Afrika ülkelerine gelen ürünlerde önce Cibuti'de indirilerek küçük ülkelere dağıtılır. Yani sadece Afrika ülkeleriyle değil, deniz aşırı ülkelerle de iş yapan bu küçük fakat farklı işlevlere sahip olan ülke için dünya coğrafyasında büyük üne sahip olduğunu söylemek gerekmektedir.

AB'nin, Çin, Japonya, Hindistan ve Asya'nın geri kalan ülkeleriyle yaptığı ticaretin neredeyse tamamı, Bab'ül Mendep aracılığıyla sağlanmaktadır. Cibuti üzerinden, deniz, kara ve demir yolları ile ticaret yollarının özellikle Doğu Afrika ve Sahra Altı Afrika'sı üzerinden bağlandığını görüyoruz. Bu nedenle konjonktürel ve stratejik önemdeki Cibuti'nin coğrafi kaderinden dolayı yapılan ittifaklara bakmak gerekmektedir.

Cibuti'nin Siyasal Yapısı

Cibuti tüm yetkilerin Cumhurbaşkanı'nda toplandığı Fransız tipi bir cumhuriyettir. Yargı sistemi, Fransız hukuk sistemi, İslam hukuk sistemi ve geleneksel uygulamalardan esinlenmiş olup, bunların bir sentezi niteliğindedir. Mahkemeler, Fransız sisteminde olduğu gibi, 1. derece mahkemeler, temyiz mahkemeleri ve Yüksek Temyiz Mahkemesinden oluşmaktadır. Ayrıca, her bölgede, geleneksel mahkemeler görev yapmaktadır. Ülke, idari bakımdan Ali Sabih, Arta, Dikhil, Cibuti, Obock ve Tacura olmak üzere altı bölgeye ayrılmıştır.

Cibuti Cumhurbaşkanı beş yılda bir yapılan seçimlerle halk tarafından seçilmektedir. Cumhurbaşkanı Guelleh, ülkenin ilk Devlet Başkanı Hassan Gouled Aptidon'un danışmanı ve Cibuti Güvenlik Servisi Başkanı olarak 20 yıla yakın bir süre görev yaptıktan sonra Nisan

1999'da düzenlenen seçimler sonrasında Cumhurbaşkanlığı görevini üstlenmiştir. Hükümet, parlamentoda çoğunluğu sağlayan parti veya partiler tarafından kurulmakta olup, Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Parlamento tek meclislidir. 65 sandalyeli parlamento için seçimler beş yılda bir yapılmaktadır. Son parlamento seçimleri 22 Şubat 2013 tarihinde yapılmıştır. Parlamento Başkanı Mohamed Ali Houmed'dir. Cumhurbaşkanı Guelleh'in 8 Nisan 2011 Nisan tarihinde gerçekleştirilen seçimlerde üçüncü kez seçilmesinin yolunu açan Anayasa değişikliği, 14 Nisan 2010 tarihinde Cibuti Millet Meclisi'nde onaylanmıştır. Söz konusu Anayasa değişikliği, Cumhurbaşkanının görev süresinin beş yıla indirilmesi, en fazla iki dönem için görevde kalabilmesi konusundaki sınırlamanın kaldırılması, kamu denetçiliği kurumunun ihdası ve ölüm cezasının kaldırılması hususlarını da kapsamıştır.

Temsilde adaleti zorlaştıran tek turlu çoğunlukçu seçim sistemi ve 2008'de yapılan Parlamento seçimlerini boykot etmesi nedeniyle muhalefet, on yıldır Mecliste temsil edilmemiştir. 2012 yılında seçim yasasında yapılan değişiklikle muhalefetin de yüzde yirmiye kadar mecliste temsil edilebilmesine olanak sağlanmasıyla muhalefet, 22 Şubat 2013 tarihinde gerçekleştirilen son Parlamento seçimlerine katılmıştır. 2008 yılındaki seçim sonrası meclisteki sandalyelerin tamamına sahip olan RPP ve FRUD'un başat aktör olduğu UMP (Union pour la Majorité Présidentielle) koalisyonu, son seçimlerden sonra, Millet Meclisi'nde 55 sandalye elde etmiş, muhalefet koalisyonu partisi USN (Union pour le Salut National) ise 10 milletvekili çıkarabilmiştir. Söz konusu seçimler, ilk kez muhalefetin milletvekili çıkarabilmesi nedeniyle Cibuti tarihinde bir dönüm noktası teşkil etmiştir. 2001 yılından itibaren Başbakanlık görevin yürüten Dileita Mohamed Dileita, 22 Şubat 2013 tarihli Parlamento seçimlerden sonra 1 Nisan 2013 tarihinde görevini, eski Savunma Bakanı Abdoulkader Kamil Mohamed'e devretmiştir. Söz konusu Parlamento seçimlerinde seçmen listesine ve seçim sonuçlarına itiraz eden muhalefet partisi milletvekilleri Parlamentoyu boykot etmiş, meclis oturumlarına katılmamış ve muhalefet liderleri, bölücü olaylara sebebiyet vermeleri gerekçesiyle tutuklanmışlardı. Daha sonra iki muhalefet milletvekili meclis çalışmalarına katılmış; hapis cezasına çarptırılan muhalefet liderlerine ilişkin ise, Cumhurbaşkanı ve muhalefet arasında uzlaşma çabaları devam etmiştir.

30 Aralık 2014 tarihinde UMP ve USN arasında bir anlaşma imzalanmıştır. İktidar ve muhalefet liderleri arasında varılan uzlaşı gereği, muhalefet milletvekilleri Parlamento çalışmalarına katılmaya başlamıştır. İki partinin katılımıyla oluşturulan Meclis Ortak Komisyonunda muhalefet ve iktidar arasındaki uzlaşı süreci devam etmektedir. İktidarın, muhalefetin hükümlü ulemaya af ve USN milletvekillerinin 22 aylık maaşının ödenmesi taleplerini yerine getirilmiş olup, USN'nin büyük önem atfettiği seçim komisyonu (CENI) reformu talebinde henüz uzlaşma sağlanamamıştır. Cibuti ayrıca BM, İKÖ (İslam Konferansı Örgütü), Arap Birliği Örgütü, Körfez İşbirliği Konseyi, Afrika Antiller ve Pasifik Sözleşmesi, Uluslararası Para Fonu (IMF), İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası örgütlere üyedir.

Cibuti Cumhurbaşkanı Guelleh, 2013 yılında bir daha aday olmayacağını belirtmiş, 2014 yılında ise adaylığı konusunda net bir mesaj vermemişti. Fakat 9 Nisan 2016 tarihinde gerçekleşen seçimlerde İsmail Ömer Guelleh, yeniden koltuğunu korumayı başardı. Cibuti halkı için yapılan son seçimlerde '' barışçıl ve demokratik'' bir halk kararlılığının olduğunu söylemek mümkündür. Guelleh'in iç siyasetteki başarısına bakıldığındaysa; ülkede etkin olan siyasi kutuplaşmayı sona erdirmiş, iletişim kanalları açmak ve diyalog yolunu etkinleştirmek suretiyle siyasi ihtilafları yumuşatmış, siyasi ve kalkınma alanında pek çok projeye imza attığını görmekteyiz. Guelleh döneminde ülkede her seviyede okullaşma sayısının arttığı,

müfredatın yenilendiği ve geliştirildiği ve kadın hakları konusunda da ilerleme kaydedildiği, son yıllarda alt yapı çalışmalarının yanı sıra düşük gelirliler için konut çalışmalarının yapıldığını da ayrıca söylemek gerekmektedir.

Cibuti'nin Toplumsal Yapısı

Cibuti'nin toplam nüfusu tahmini olarak 906,112 olup, başlıca etnik gruplar Somali kökenli Issalar ve Afarlardır. Somali ve Eritre'den gelen göçmenlerin dışında, ülkedeki diğer yabancı kökenliler arasında Yemenli Araplar, ağırlıklı olarak Fransızlardan oluşan Avrupalılar ve azımsanamayacak sayıda Etiyopyalılar bulunmaktadır. Mamafih, referans kaynaklarda ülkenin % 96'ının Müslüman olduğu belirtilse de ülke yetkilileri, nüfusun %99'unun Müslüman, geri kalanın ise Hristiyan olduğunu bildirmektedir. Cibuti Büyükelçiliğimizin gözlemleri de bu yöndedir. Nüfusun yarısına yakını başkent Cibuti'de yaşamaktadır. Cibuti, Afrika Boynuzu'nda yaşanan siyasi ve güvenlik sorunlarından doğrudan etkilenmekte, başta Somali olmak üzere Etyopya ve Eritre'den çok sayıda göçmen ve sığınmacı akınına maruz kalmaktadır.

Cibuti'nin Ekonomik Yapısı

Kızıldeniz'in Aden Körfezi'ne açıldığı coğrafyadaki stratejik konumu, Cibuti'yi, bölgenin deniz ulaştırması ve yakıt ikmal merkezi haline getirmiştir. Cibuti ve Doraleh Limanlarının kâr getiren transit işlevi sebebiyle ülkedeki ekonomik faaliyetler ağırlıklı olarak % 5'i hizmet sektörüne ve % 65'i ise lojistik hizmete dayalı olup yabancı askeri üslerin varlığıyla da şekillenmektedir. Cibuti Afrika'nın en derin kıta terminaline -18 metre derinliği olan limanlara sahiptir. 1998 yılında başlayan Etiyopya-Eritre çatışması, Cibuti ekonomisi için yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Çatışmaların başlaması üzerine, Etiyopya, dış ticaretini Eritre'deki Massawa limanı yerine, Cibuti limanı üzerinden yapmaya başlamış ve bu uygulama Cibuti'nin liman gelirlerinin hızlı bir şekilde artmasını sağlamıştır.

Cibuti limanlarında iş hacminin %70'i Etiyopya ile gerçekleştirilen ithalat ve ihracat faaliyetlerine dayanmaktadır. Somali ve Etiyopya' ya hizmet veren Cibuti limanı, Doğu Afrika ile ticarette önemli bir kapı olma özelliği taşımaktadır. Söz konusu limanın, 2000 yılında Dubai Port International'a kiralanması ve imzalanan sözleşme çerçevesi ve Cibuti Limanı'nın 20 yıllık bir süre sonunda bir serbest bölge haline getirilmesi projesi kapsamında, öneminin daha da artacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca çok amaçlı yeni Cibuti limanı inşaatı devam etmektedir. İnşaatın tamamlanmasıyla birlikte, Cibuti limanının kapasitesi artacak olup, eski limanın ise alışveriş ve eğlence merkezine dönüştürülmesi düşünülmektedir. GSMH'nın %30'unu oluşturan liman hizmetleri ve taşımacılık sektöründe görülen ilerleme ve Somali açıklarında keşif faaliyetlerinde bulunan bazı ülke askeri birliklerinin varlığı nedeniyle Cibuti'deki ekonomik büyüme hızı 2001 yılında %1.9 iken bu oran 2012 yılında %4.8'e ulaşmıştır. 2013 yılında %5 olarak hatmin edilen büyüme oranı, 2014 yılında ise %6 olmuştur. Bununla birlikte Cibuti Frangı aşırı değerlendiği için ödemeler dengesi önemli miktarda açık vermektedir. Ülkede işsizlik oranının %50'ye yakın olması büyük bir sorun anlamına gelmektedir.

Ülke gelirlerin tamamını ülkenin en önemli gelir kaynağı olan limanın geliştirilmesine yönelik projeler için kullanmaktadır. Gemi onarımı tezgâhları ve ikmal depoları, transit geçiş yapan

gemilerden döviz kazanmasına sebep olur. Etiyopya'ya bağlı olan demiryolları ticaretin büyük bir kısmının burada yapılmasını sağlar. Liman, 1998 yılında patlayan Etiyopya ile Eritre arasındaki savaş sırasında büyük değişim yaşadı. Eritre bağımsızlığını kazandıktan sonra Etiyopya kıyısız bir ülkeye dönüşmüş ve Assab Limanını kullanmaktaydı. Bu iki ülke arasında savaş patlayınca Etiyopya tüm alışverişini Cibuti Limanı üzerinden gerçekleştirmeye mecbur kaldı. Ayrıca Birleşmiş Arap Emirleri ve Dubai Ports World(DPW) tan gelen büyük yatırımlar limanın geliştirmesinde büyük rol oynamıştır. Bu liman dünyanın üçüncü büyük liman işletmesi olup 2000'li yılların başından beri limanı yönetmektedir. Cibuti, Dorale'de daha gelişmiş ve 3. Kuşak gemileri karşılayabilen yeni bir limanın inşaatını tamamlamıştır. Dorale limanı ayrıca 400 milyon dolarlık yatırımla yapılan 20 hektarlık büyük bir serbest bölgesini içermektedir. USAID, Afrika'ya gönderilecek gıda yardımını bu bölgede depolamaktadır. 2006 yılında hizmete giren petrol terminali ise 153 milyon dolara mal olmuştur.

Ülke ekonomisi için önümüzdeki dönemde beklentiler olumludur. GSYİH' ye oranı % 8,5 olduğu varsayılan mevcut bütçe açığının, liman gelirlerinin artması ve IMF programına bağlı kalınmak suretiyle 2014 yılında % 6,1'e a 2015 yılında ise % 4'e düşeceği tahmin edilmektedir. GSYİH Büyüme Hızının ise 2015 yılında, % 6,5'e yükselmesi beklenmektedir.
Göçebelerin yaptığı hayvancılığın bir yan kolu olarak et ve balık kombinaları ile konserve fabrikaları mevcuttur. Az da olsa kimyevi madde imalatından söz edilebilen ülkede sulanabilen az bir miktar arazide sebze ve hurma yetiştirilir. Hayvancılıkla uğraşan göçebe halk genellikle koyun, keçi ve deve besler. Tuz göllerinden bol tuz üretilebilme imkânı olmasına rağmen, ancak ülke ihtiyacı kadar üretilir. Kıyılarda balıkçılık ve inci avcılığı da yapılmaktadır. Hiçbir şey ihraç etmeyen ülke şeker, un, çimento, ilaç ve pamuk dokuma ithal eder. Bu ithalatını transit geçişlerden elde ettiği döviz geliriyle yapar. Ülkedeki kurak iklim tarım faaliyetlerini kısıtlamakta, belli miktarda sebze ve meyve yetiştirilmesine imkân tanımakta, çoğu gıda ürünü yurtdışından ithal edilmektedir. Doğal kaynakları kısıtlı ve sanayi sektörü gelişmemiş olan Cibuti, ödemeler dengesini idame ettirme ve kalkınma atılımlarına mali kaynak bulma hususlarında dış yardıma bağımlı bir ülke görünümü sergilemektedir.

Ülkedeki bankacılık rejimi Afrika'nın en liberal rejimlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Ancak, ekonominin önemli bir bölümü kayıt dışı olup ticari faaliyetler ile nüfusun gerçek gelir seviyesi resmi istatistiklerde görülen rakamların üzerindedir. Cibuti, çevresindeki ülkelere kıyasla daha canlı bir ekonomiye sahip olmakla birlikte gelişme yolundaki ülkeler kategorisinde olduğunu da söylemek yanlış olmayacaktır. Dünya ekonomileri sırasında 16. Sırada bulunan Türkiye ekonomisi göz önüne alındığında, Cibuti Cumhurbaşkanı'nın Türkiye ile ilişkilerini geliştirmek istemesi de açıkça ortadadır. Ayrıca Cibuti Dışişleri Bakanı Mahmut Ali Yusuf'un belirttiği gibi Cibuti Cumhuriyeti, Türkiye'yi rol model görmektedir.

Cibuti'nin Diğer Ülkelerle Olan İttifakları

Afrika, sömürgecilik ve emperyalizmin pençesinde, gerek tarihi süreç ve gerekse bugünün dünya koşullarında süper güçler ve çeşitli Batılı kolonyal güçler arasında maden zenginliklerini ele geçirmek ve başkalarına kaptırmamak adına bir mücadele haline geldiğini söylemek gerekmektedir (Aydal, '' Maden Savaşları Dünya'nın Kara Talihi'', Akt. Hazar).

Afrika boynuzunda önemli stratejik konuma sahip Cibuti'nin başta Fransa olmak üzere ABD,

Japonya, Çin, Avrupa Birliği (AB) ve İtalya'yla yakın askeri ilişkileri bulunmaktadır. Fransa, ABD, Japonya ve İtalya'nın ülkede yerleşik askeri üsleri bulunmaktadır. Afrika'yı, Orta Doğu ve Körfez ülkelerini içerisine alacak en büyük askeri üsler Cibuti'dedir. Ülkede 20 ye yakın Büyükelçilik, 6 civarında Uluslararası kuruluşların temsilcilikleri bulunmaktadır. Şimdilerde Çin ve Rusya askeri üs kurmak istemektedirler hatta Çin anlaşmasını yapmış ilk kez dışarıda bir askeri üssünü Cibuti de kurma çalışmalarına başlamıştır. Dünyanın en önemli ilk 10 süper gücü siyasi ekonomik ve askeri anlamda Cibuti'yi adeta üs kabul etmiş ve yerleşmişlerdir. Yine bu topraklarda sömürgeci, emperyalist güçler olarak İngiltere'yi, İtalya'yı ve Fransa'yı görüyoruz.

Çin'in buradaki tek hedefi var. Singapur, Dubai gibi burada ticari bir üs oluşturup, limanların işletmesinin tamamını satın alarak, Etiyopya'ya, Addis, Ababa'ya, Mekele'ye bağlayan demiryollarını, yol ihalelerini almak suretiyle Cibuti üzerinden bütün Afrika'ya, en güvenli noktadan ticaret mallarını ihraç etmenin bir hedefi içerisinde. Tahmini olarak da 400 milyar dolarlık bir pay ve pastası vardır. Tabi Çin'in oraya girmesiyle sömürgeciler arasında acımasız bir rekabet başladı. Özellikle Amerika siyasi ve askeri alanda bütün gücünü devam ettirmekte ve çok güçlü yatırımlar yapmaktadır. Çin'de aynı şekilde çok güçlü kredi imkânları açmakta ve Çin'den maliyeti düşük işçi getirmektedirler. Ancak Afrika halkı, Çin mallarının kalitesizliği ve işçilerinin de bu şekilde bir kültür emperyalizmi yapmaları sebebiyle Çin'i yeni bir sömürgeci olarak görmektedir. Bu da aslında bir nevi kültür ve ahlaki dejenerasyonu (yozlaşmayı) da beraberinde getirmektedir.

1977 yılında ortak savunma alanında ifade edilen mutabakat gereğince Cibuti'de, Fransa'nın yaklaşık 3.000 askerinin görev yaptığı Afrika'daki en büyük askeri üssü bulunmaktadır. Eritre'nin 2008 yılında Cibuti ile yaşadığı sınır ihtilafı ertesinde Ras Doumeira bölgesini işgal etmesi üzerine Fransa, anılan mutabakat çerçevesinde Cibuti Silahlı Kuvvetlerine ilaç takviyesi, lojistik destek ve istihbarat yardımı sağlamıştır. Fransa, denizaşırı gerçekleştirdiği operasyonlarda Cibuti'deki üssü kullanmaktadır. Cibuti Cumhurbaşkanı Guelleh'in Aralık 2011 tarihinde gerçekleştirdiği Fransa ziyareti sırasında, iki ülke arasında yürürlükte bulunan 1977 tarihli savunma işbirliği anlaşmaları yenilenmiş, Cibuti'de asayişin tehlikeye düştüğü durumlarda Fransa'nın müdahalede bulunmasını öngören önceki hükümler çıkarılmış ve Cibuti'deki Fransız kuvvetlerinin statüsü açıklığa kavuşturulmuştur. Anlaşma uyarınca, Fransa'nın Cibuti'ye yıllık 30 milyon Avro(39 milyon ABD Doları) ödemede bulunması ve Cibutili polis kuvvetlerine, itfaiye mensuplarına ve gardiyanlara hizmet içi eğitim vermesi konularında mutabakat sağlanmıştır.

11 Eylül saldırıları sonrasında Cibuti'nin ABD ile 2001 yılında imzaladığı askeri işbirliği anlaşması uyarınca ABD'nin Afrika kıtasındaki tek askeri üssü olan ''Camp Lemonnier'' 3000 civarında askerle bölgede faaliyet göstermektedir. 3-7 Mayıs 2014 tarihleri arasında Cibuti Cumhurbaşkanı Guelleh'nin ABD'ye gerçekleştirdiği ziyarette üssün kullanım süresi 30 seneliğine uzatılmış ve üssün kapasitesinin artırılması konusunda anlaşmaya varılmıştır. Söz konusu anlaşma gereği, ABD'nin Cibuti'ye yıllık 63 milyon ABD Doları ödeyeceği belirtilmektedir. ABD'nin kara, deniz ve hava kuvvetleri ile istihbarat elemanlarından oluşan ''Combined Joint Task Force-Hom of Africa(CJTF-HOA)'' 2002 yılından bu yana Kenya, Somali, Etiyopya, Sudan, Eritre, Cibuti ve Yemen'i içine alan bölgede, toplam 1800 askeri ve sivil personelle, uluslararası terörle mücadele amacıyla görev yapmaktadır.

Deniz ulaştırması akanında öncü konumda bulunan Japonya, deniz korsanlarıyla mücadele

etmek amacıyla yurt dışındaki ilk askeri üssünü 2011 Temmuz ayında Cibuti'de açmıştır. 2009 yılından itibaren ABD askeri üssü Lemonnier'de kuvvetlerini konuşlu bulunduran Japonya'nın, kurduğu askeri üs için Cibuti'ye yıllık 40 milyon ABD doları ödemektedir.2013 yılında sembolik anlam taşıyan bir İtalyan askeri üssü, Cibuti'de faaliyete geçmiştir. İtalya'nın söz konusu üs için ödeyeceği miktar 6 milyon Avro'dur.

Ayrıca Avrupa Deniz Gücü'nün Somali kıyı şeridinde süregelen korsanlık ve silahlı soygun faaliyetleriyle mücadele etmek için oluşturduğu ''EU NAVFOR SOMALİA'' kuvvetlerince yürütülen operasyonlarda Cibuti Limanı, Somali kıyılarına yakınlığı ve jeopolitik konumu ile de büyük bir öneme sahiptir. AB bünyesindeki ''EU NAVFOR'' ve ''EUCAP NESTOR''a destek vermesi amacıyla Temmuz 2012'de Cibuti'de bir AB Misyonu kurulmuş ve Eylül 2012'den itibaren söz konusu AB misyonu aktivitelerine başlamıştır. 80 civarı AB uzmanını barındıran misyon, Afrika Boynuzu ve Batı Hint Okyanusu'na yönelik, başta korsanlıkla mücadele olmak üzere, sahil güvenliği, deniz güvenliği ve askeri kapasite geliştirilmesi konularında bölgedeki beş ülkeye destekte bulunmakta olan EUCAP Nestor Misyonu'nın görev süresi 12 aralık 2016'ya kadar uzatılmıştır.

Cibuti'de faaliyet gösteren askeri üsler, Cibuti Hükümeti'ne yılda milyonlarca ABD Doları kamu geliri sağlamakta, Afrika Boynuzu'nda yaşanan istikrarsızlıkların hemen tam ortasında bulunan ülke için bir nevi güvenlik oluşturmakta, deniz ticareti temelli ülke ekonomisini ve limanlarını tehdit eden bölgedeki deniz haydutluğu/korsanlık faaliyetlerine karşı caydırıcı olmakta, yoksullukla mücadele, dış yardım, insan hakları, demokrasi ve kamu hizmetleri alanlarında ilgili ülkelerle işbirliği yapma imkânlarına vesile olmaktadır.

Türkiye ve Cibuti İlişkilerinin Dünü ve Bugünü

16. Yüzyılın ortalarından 19. Yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı coğrafyası içerisinde yer alan Cibuti, Habeş Eyaletinin bir parçasını oluşturmuştur. Osmanlı'nın bu topraklara gidişi ise belirli etkenlerden dolayı olmuştur. Kızıldeniz, Mısır, Harem-i Şerif, Yemen bağlamında Kızıldeniz'in güvenliğini sağlamak başlıca amaçtır. 400 yıla yakın bir süre ise Osmanlı askeri karargâhı, bugünde hala Cibuti sınırları içerisinde bulunan Tacura Kentine hizmet vermiştir. Kızıldeniz'deki ticaret güvenliğini sağlamak ve Afrika'daki insanlara insani, ekonomik, sosyal yardımlar ve ilişkilerinin gelişmesi için bu askeri üsleri değerlendirmiştir. Diğer bir amacı ise, Harem-i Şerif'in korunmasını sağlamaktır. 16. yüzyıl sonu 17. yüzyılın başlarında Portekiz ve İspanyolların doğu Afrika'ya gelip, istila etme girişimleri, saldırıları ve Harem-i Şerif'i tehdit etmeleri nedeniyle Yemen, Mısır ve Cibuti ekseninde Kızıldeniz'in Babü'l Mendeb denilen en dar geçidinde Osmanlı Devleti adeta demirden, zırhtan, kalkandan bir koruyucu olmuş, Harem-i Şerif'i istiladan korumuştur. Dolayısıyla Cibuti, Osmanlı Devleti için önemli bir toprak parçasıdır. Cibuti'nin tarihteki ehemmiyetine baktığımız zaman tarihte o toprakların Habeşistan toprakları olduğunu söylemiştik. Bugün, Habeşistan denilen bölge üzerinde tam altı tane ülke var olmuştur. Bu ülkelerin en güvenli noktası şu anda Cibuti'dir. Stratejik önemi ise güvenli olmasından kaynaklanmaktadır. Bu güvenli topraklarda ticaret limanı, Doğu Afrika'nın ve Orta Afrika'ya açılan en önemli tren yollarının, transport ulaşım, ticaret yollarının, farklı açılardan bakıldığında olumlu işlevlerinin olduğunu da görmekteyiz. Bunun dışında Cibuti Cumhuriyetinde bankacılık sisteminin uluslararası sisteme sahip olması da ülkeler arası ilişkilerde önemli bir olgudur. Ayrıca Cibuti, serbest ekonomi piyasası, ekonomik istikrar ve güvenin oluşmasına zemin hazırlamış olan Doğu Afrika ülkesidir. Eski Habeş toprakları olarak bilinen bu bölgenin ise kültürel dinamiklerin benzerlikleri noktasında

bakıldığında ise, Türkiye gibi Müslüman bir ülke olmasıyla birlikte Habeşistan'a ilk hicret eden Müslümanların, Hz. Peygamberin Mekke'den gönderilmiş olduğu ilk Hicret edenlerin de ayak bastığı yer olmasının yanında ortak bir tarih, ortak bir kültüre ve değerlere sahip olduğumuz Osmanlı yadigârıdır. Cibuti, bölgede 1538-1539'da başlayan ve uzun yıllar süren Osmanlı varlığının da etkisiyle günümüzde Türkiye'ye karşı olumlu yaklaşım içerisindedir. Cibutili yetkililer çeşitli nedenlerle, ülkemizle ilişkileri her alanda geliştirmeyi arzu ettiklerini ifade etmektedirler.

Bu noktada eski Cumhurbaşkanı Ali Arif Burhan'ın sözlerine bakıldığında da Türkiye ile ilişkilerini hızlı bir şekilde geliştirmeyi amaçlayan Cibutililerin isteklerini açık bir şekilde görmek mümkündür. Burhan, "Osmanlı, bölgeden çekilince Afrika yetim kaldı. Bölgede barış bitti. Coğrafyaya geri dönün, bizi Batılıların elinden kurtarın'' diyerek kendisinin son Osmanlı olduğunu belirterek ve Türkiye'nin yeniden Osmanlı yadigârı topraklarına sahip çıkmalarını söylemiştir.

Ayrıca Cibuti Cumhuriyeti'nde öyle bir yer var ki eski Osmanlı toprağı; Tacura Kenti. Tacura kenti tam 800 yıldır sultanlıkla yönetilmektedir. Bu kentinin en önemli özelliği ise Osmanlı geleneklerini hala devam ettirmesidir. Tacura' da seçim olmaz, babadan oğula geçen sistemi devam ettirmekte ve sultan öldüğünde yerine oğlu geçmektedir. Osmanlıdan kalan eserler restore edilmekte ve Osmanlı gelenekleri değiştirilmeden yaşatılmaktadır. Yani yorumlayacak olursak kültürel sürekliliğin etkisiyle 21. Yüzyıl Afrika'sında küçük bir Osmanlının etkilerinin devam ettiğini söylemek gerekmektedir.

Türkiye-Cibuti ilişkilerinin günümüzdeki görünümüne baktığımızda da karşımıza yeni boyutlar kazanan ve projeleriyle gelecek yıllarda adlarından çokça sözü edilebilecek bir gerçeklik oluşturulmaya başlanmıştır. Türkiye ilk kez Cibuti'ye 15 Şubat 2013'te 100 yıl sonra yaklaşık, ilk büyükelçiliğimizi kurmak üzere çalışmalar başlatıldı ve 6 ay gibi kısa bir sürede büyükelçiliğimiz kuruldu. Cibuti'ye ekonomik, eğitim, sağlık, sosyal, siyasi, kültürel, enerji ve teknik alanlardaki tüm ilişkilerde özellikle su, tarım ve insani diplomasi politikalarına dair kardeş ve dost ülkeye üç yıl içerisinde inanılmaz bir cesaret örneği gösterilerek; o karmaşık, o devlerin arenasında bu kadar kısa sürede olumlu bir Türkiye imajı oluşturulduğunu söylemek mümkündür. Türkiye son yıllarda ekonomisini ve savunma sanayisini geliştirmesiyle dünya coğrafyası içerisinde sağlam bir konuma yerleşmiştir.

Türkiye Cibuti ilişleri sürecinde gerçekleşen diplomatik ve kardeşlik ilişkilerine değinerek genel bir değerlendirme yapacak olursak; Türkiye'nin Cibuti'de başlangıçta toplam iki tane Türk şirketi ve sayıları 12yi geçmeyen işçi veya şirket sorumluları Türkler vardı. 2015 tarihinde ise bu rakamlarda farklılaşmalar olmuştur. Ülkede 20'ye yakın Türk şirketini ve Türklerin de işçi veya şirket sorumlusu olarak sayılarının 400'e çıktığını görmek mümkündür. Bunun dışında Türkiye olarak ülkede sadece iki tane ürünümüzün olduğunu söylemek gerekmektedir. Orkide yağı ve duru sabun. Şimdi ise inşaat, sağlık, mobilya, askeri ve gıda alanlarında bütün Türk mallarının Cibuti'ye ve Cibuti üzerinden Doğu Afrika'ya rahatlıkla gitmektedir. Bu ilerlemelerle paralel bir gelişme gösteren ticaret hacmindeki artış ise, 2 milyon dolardan 100 milyon dolara kadar çıktığını görmekteyiz. Buradan hareketle diyebiliriz ki Türkiye'nin Afrika açılım politikası ve daha sonra geliştirdiği ortaklık politikası çerçevesinde Afrika'ya verdiğimiz önemin bir göstergesidir.

Ülkenin en önemli ihtiyacı su ve enerjidir. Bugüne kadar sömürge güçler tarafından istismar

edilen, fakirleştirilen, yoksullaştırılan ve yoksul hale getirilen Cibuti'de enerji önemli ölçüde düşük, pahalı ve Etiyopya'dan temin edilmektedir. Enerji havzaları olmasına rağmen enerji ihtiyaçlarını karşılama işlemlerini yeterli malzeme eksikliği ve eleman yetersizliğinden dolayı gerçekleştirememektedirler. Türkiye ise bu yetersizlikleri ve ihtiyaçları da göz önüne alarak ''Dostluk Barajı'' yapımı sözü vermiştir. Son olarak da ormansız dağlardan gelen hızlı yağmur sularıyla ölümlere yol açan sel felaketinin önüne geçilerek ülkenin kaderinin değişmesini sağlayacak atılımlar hedeflenmektedir.

Ekonomik alanlardaki ilişkilerimizde Türkiye farkındalığının oluştuğu görülmektedir. Türkiye, Cibuti'ye muhteşem bir üs kurmaktadır. Oraya yeni bir Türkiye inşa ediliyor demek belki da daha doğru olaraktır. Cibuti'nin en gelişmiş ticaret limanı olan Cibuti limanı, artık Doraleh limanı olarak faaliyet gösterecektir. Bu liman, petrol sevkiyatından konteyner ticaret limanına, tüm ticaret mallarından hayvancılığa kadar ithalatı ve ihracatı söz konusu olacak tam kapsamlı bir limandır. Türkiye ise bu limanın tam merkezinde 5000 dönümlük bir arazi özel bir kanun ile Türkiye ye tahsisi yapılmış ve Türkiye Ekonomik Özel Bölge kurulması planlanmıştır. Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlılığı ve Cibuti Cumhurbaşkanı'nın da Türkiye'yle iş yapma iradesindeki kararlılık sonucu Türkiye Cibuti ilişkileri yeni bir boyut kazanarak dünya coğrafyaları içerisinde yerini almış görünmektedir. Bu arazi ise, Cibuti üzerinden etki alanı 250-300 milyon olan ama ulaşım imkânı tanıyan Ruanda ve Senegal'e kadar ulaşan Sahra altı Afrika'ya ekonomik anlamda girmemiz gereken en önemli noktadır.

Türkiye Cibuti'ye diğer ülkelerin yapmaya çalıştığı gibi askerle, şiddet sarmalıyla, sömürgeci bir akılla değil, karşılıklı ticaret yapma anlayışıyla ve birlikte kalkınmayı ve paylaşmayı hedefleyen bir politikayla ekonomik bir üs kurmuştur. Cibuti iş dünyası ve Cibutili işadamlarıyla yapılan tüm ortak çalışmalar, karşılıklı ziyaretleşmeler ve imzalanan işbirliği protokolleri sebebiyle bir algı oluşturulmuş ve bu algıyı oluşturan Cibutililerin sloganı ise: "Avrupa kalitesinde Asya fiyatında Türkiye". Buradan anlaşılacağı üzere G-20 dönem başkanlığını yürüten ülkemiz, G20 ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki ilişkiyi güçlendirmeyi öncelikli hedeflerimiz haline getirmiştir. Bu nedenle başta Afrika ülkeleri olmak üzere olmak üzere küresel ölçekte yaşanılan sorunlara çözüm önerileri geliştirmek gerekmektedir.

Türkiye-Cibuti temasları kapsamında Cibuti- Türkiye İş Formlarıda düzenlenmiştir. Artık Afrika Birliği ile değil Afrika Ortaklığı anlayışıyla süreç yürütülmektedir. Türkiye'nin Afrika Açılımıyla iki taraflı kazanç elde edebilecek bir yol izleyeceği öngörülebilmektedir. Bu noktada Cibuti Dışişleri Bakanı Sayın Mahmut Ali Yusuf'un, '' Ülke olarak Türkiye'nin eğitim ve alt yapıyı kapsayan ekonomik sistemini bizde geliştirmek istiyoruz'' sözü bu açılımların somut örnekleridir.

Hızlı bir şekilde kuruluşunu tamamlayan Büyükelçilik faaliyetleri 10 dönümlük arazi tahsisini gerçekleştirerek, kompleks bir külliye kurulması çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu külliye içerisine Türkiye Diyanet Vakfınca çift minareli Osmanlı mimarisinde 4000 kişilik Sultan Abdulhamit Cami temeli atılmış ve inşaatı devam etmektedir. Bir diğer gelişme ise 2012 yılında haftada 2 olan uçuş sayısı, 2013 yılında haftada 4'e, 2014 yılında 7'eye ve 2015 yılında ise günde 2'ye yükseltilmiştir. Ayrıca son dönemde ülke ile toplamda 30 a yakın bu kadar kısa sürede anlaşma imzalanmıştır: Son olarak Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile Cibuti Radyo Televizyon Kurumu arasında yapılan anlaşmadır. Burada Türk yapımlarına da yer vermek isteyen Cibuti'nin tek ulusal kanalı RTD olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Hükümeti arasındaki gençlik ve spor alanında işbirliği anlaşması, ülkelerimiz arasındaki denizcilik anlaşması, yine hükümetlerimiz arasında polis eğitim işbirliği anlaşmaları yapılmıştır. Güvenlik işbirliği anlaşması, savunma sanayi ve askeri alanda eğitim ve teknik, bilimsel işbirliği anlaşması ve Türk İşbirliği ve Koordinasyonu Ajansı Başkanlığı (TİKA) işbirliği anlaşması imzalanarak 2015 yılında ofis açılmştır.

Eğitim alanında da Cibuti'nin yanında olarak onların nitelikli insan kaynağı ile kalkınması için girişimlerde bulunulması gerektiğini düşünülmektedir. Bu süreçte ''Türkiye bursları'' adı altında yaklaşık 3 bin 500 Afrikalı öğrenciye Türkiye'de eğitim imkânı verilmiştir. Cibuti'den Türkiye burslu 65 öğrenci özel burslu 350 öğrenci lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde ülkemizde eğitim görmektedir.

Başbakanlık TİKA da Cibuti'de kalkınma yardımları projeleri gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda, Burhan Bey Caddesinin Rehabilitasyon ve Modernizasyonu, İstanbul Meydanı ile Ahmet Mazhar Bey Şehitlik Anıtının yapılması faaliyetleri TİKA tarafından yürütülmektedir. Buna ek olarak, TİKA, Balbala Kadın Eğitim Merkezi'ne Ek Bina yapımı tamamlanmıştır. Bununla kadınlara kendilerine gelir sağlayabilecekleri mesleklerin öğretilmesi ve bu suretle hane halklarına gelir sağlayıcı bir faaliyette bulunulması hedeflenmektedir. Aynı şekilde TİKA tarafından ülkenin Tacura kentinde Osmanlı Devletinden kalan 3 caminin restarasyonu yapılmış ve 500 metrelik sahil şeridi düzenlemesi ve yeni deniz feneri kültür ve sosyal amaçlı olarak inşa edilmiş ve İstanbul Fanusu olarak adlandırılmıştır.

Aralık 2012'de ülke ile imzalanan enerji ve sağlık mutabakatı kapsamındaki yardımları da artırılmıştır. Türkiye'den Cibuti'ye 27 kişilik doktor heyeti gönderilmiş, sağlık sisteminin uzun vadede güçlendirilmesi acısından uzun vadede neler yapılacağına yönelik anlaşmalar imzalanmıştır. Bunların dışında Türk fırkateyleri Cibuti'de korsanlara karşı önleyici güvenlik hizmeti sunmaktadır. Ayrıca ülkenin para sistemlerine baktığımızda, sabit kur sistemiyle riskin azaldığını söylemek mümkündür. Kendi parasını kendi basan ülkenin Cibuti Frankı ile Dolar arasındaki kur her zaman sabittir. Afrika' da hiçbir ülke de dolarla para birimi eşitlenmiş değilken, Cibuti Frankında durum farklıdır. Ayrıca Cibuti Frankı ülkede her türlü para birimine dönüştürülebilmektedir. Buradan hareketle yorumlayacak olursak Cibuti özgür bir para politikasına sahiptir. Bu nedenle de finans sektörüne Türk Bankalarının da katılmasını talep etmektedirler. Türkiye ile yakın ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesiyle birlikte Türk Bankalarının da açılacağını ümit etmektedirler. Ayrıca ülkedeki ilk Türk firması 2008'de Volkan Kazova tarafından inşaat sektörüyle ilgili bir firma kurmuştur. Daha öncede belirttiğimiz gibi firma sayısı günümüzde artmaktadır. Yani diyebiliriz ki ' Afrika uzun soluklu bir pazardır ve Türkiye- Cibuti ilişkilerinin çok hızlı ve istikrarlı bir şekilde ilerliyor olduğunu söylemek gerekmektedir.

Sonuç

Türkiye'nin artık Cibuti gibi uzaktaki komşularına da dokunabilen, selam edebilen, ilişkilerini geliştirebilen bir Doğu Afrika ülkesi olduğunu görmekteyiz. Afrika ülkeleri, kendilerini yeniden gerçekleştirme ve dünya siyasetinde yerlerini belirleme noktasında atmış oldukları adımların neticesinin yansıdığını görmekteyiz. Afrika ülkelerinin ülkemizle olan münasebetleri Osmanlı'dan günümüze uzun yıllar farklı şekillerde olsa da süregelmektedir. Cibuti noktasında bakıldığındaysa Afrika insanları, Osmanlı Devletinden ayrıldıktan uzun yıllar sonra ilk kez bir 'beyaz elle' karşılaşmışlardır. Kendisini sömürmeyen, köleleştirmeyen,

maden ve petrollerine dokunmayan, insani değerlerini yok etmeyen, asimile etmeye çalışmayan, kardeşlik anlayışıyla yaklaşan bir el. Türkiye gerçek bir dost ve kardeş olarak bu ülkede bir kardeşlik üssü, merhamet üssü ve ekonomik üs kurmaya çalışmaktadır.

Dünya siyaseti içerisinde oluşturulan masa etrafında artık ülke olarak yerimizi aldığımız ortadadır. Fakat oturma tarzımız, duruşumuz, kardeşlik ve dostluk, ortak geçmiş ve ortak gelecek inşası oluşturma duruşudur. İslam dünyası olarak kültür ve medeniyet zenginliklerimizi tüm dünya coğrafyalarına sunabilmek için geliştirilen bağların güçlenmesiyle oluşacak bir başarı hikâyesinin geleceğini bugünden görebilmek muhtemeldir. Bu hikâyenin meşru kılınması için, ülke olarak izlenmesi gereken politik anlayış ise, İslam dünyası olarak kültürel değerlerin ve bu değerlerin özünü oluşturan dinsel anlayışların temelini oluşturan tevhid ve barış mesajını tüm dünyaya ulaştırmalıyız. Tüm İslam dünyası olarak güçler birliği ilkesi etrafında birleşmeli ve hem insani hem siyasal hem de ekonomik konularda birlikte hareket edilebilecek ortak amaç noktaları oluşturulmalıdır.

Türkiye gibi stratejik ve jeopolitik önem açısından da kader birliği yapan Cibuti ile de diplomatik ve kardeşlik ilişkilerinin daha da ilerlemesi için gerekli adımlar uzun vadede atılmalıdır. Türkiye-Cibuti ilişkilerimizin sonuçları ve yankıları, hem Türkiye'nin muhtemel Afrika politikasını önümüzdeki süreçte şekillendirecek hem de Afrika devletleri ve diğer ülkelerin Türkiye'ye yönelik bakış açısını belirleyecektir. Cibuti beraber çalışma kültürünün derinleşeceği bir devletlerarası hem kardeşlik hem de ekonomik ilişkilerin geliştirilebileceği uzun soluklu bir proje olarak kendini göstermektedir. Ülkenin Cibuti ve Afrika'nın diğer ülkelerindeki politikası, Türkiye'nin gelecek yıllarda sadece ekonomik bir güç değil, politik bir güç olma isteğini de göstermektedir.

KAYNAKLAR

Aras, B. (2010). *Afrika ve Türkiye*. Ankara: SETA.

Ayvaz, M.E., Miş, N, Aslan, A, Duran, H., & Şahbaz, Y. (2015). *2015'te Türkiye*. İstanbul: Turkuvaz Matbaacılık Yayıncılık.

Beck, M. (2006). *The concept of regional power: The middle east as a deviant case, conference paper regional powers in Asia, Africa, Latin America, the Near and Middle East*. 11-12 December, GIGA German Institute of Global and Area Studies.

Hazar, N. (2012). *Türkiye Afrika'da: Eylem planının uygulanması ve değerlendirme on beş yıl sonra*. ORSAM, Rapor No: 124.

Hazar, N. (2011). *Küreselleşme sürecinde Afrika ve Türkiye-Afrika ilişkileri*. Ankara, Uluslararası Stratejik Araştırma Kurumu (USAK).

Karagöl, E.T. (2016). *Afrika'daki hilal: Türkiye*. Ankara: SETA.

Kavas, A.(2011). *Osmanlı-Afrika ilişkileri*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.

Mazrui, A. (2013). *21. Yüzyılda Afrika'nın dönüşümü ve Türkiye'nin rolü*. Ankara: Binghamton Üniveristesi. Yayın Yeri: SETA.

Özkan, M. (2014). *Doğu Afrika jeopolitiği ve Türkiye'nin Somali politikası*. Ankara: SETA.

Dışişleri Bakanlığı Eylem Planı Raporu: http://www.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-iliskileri.tr.mfa, Erişim Tarihi: 06.07.2016.

EXTENDED ABSTRACT

Africa is a phenomenal continent in the world which is discussed most, and which is the focus of interest in world politics in 21st century. The continent has fifty-four states, and it is the second most populated continent with a population more than one billion. African countries own quite distinctive cultures, and most of the countries' people are bilingual. Moreover each of them has different colonization history. These characteristics make the continent difficult to analyze and hard to understand, and people perceive the huge continent as a country and mostly come up with generalizations about it. Africa comes forward in global system with its potential of trade, underground sources and right to vote in the international organization. Relations with Africa are important not only to follow correct political line, but also those actions will underpin a base for theoretical approach to sustain politics in Africa. That is why the study focuses on Djibouti from East Africa, and its position in global system and its political standpoint in international relations in post-colonial period are examined based on content analysis. Global leading countries have special interests in Djibouti due to its geographically strategic position. Furthermore, Djibouti is in the center the effects of international politics with its internal dynamics. Djibouti is a safe, consistent and important seaport city, and it has a vital significance in military, diplomacy and strategic position. International relations of Djibouti and its position with its allies will determine politics of Turkey on Africa in future.

Utilizing limited intellectual and human sources in efficient ways is both beneficial for Djibouti, and has a key position for a country like Turkey which is currently establishing ties with Africa to understand social, economical and political current situation of the continent. The study focuses on how Turkey and Djibouti can improve their political relations and friendship through their common history with reference to how Ottoman approaches on the country were created and how Ottoman ideology affected Djibouti. New Turkey has created a new approach towards outside world like it has changed many other attitudes in recent past. Africa has become one of the important doors opening to Turkey in this process. Turkey has been an Afro-Eurasia (Africa, Europe and Asia) country since Ottoman Empire period, and Turkey started a new era with African countries - which are neglected for a long time- in today's world in which the economic and political equilibrium has changed and new political actors have come forward.

Turkey's perspective towards Africa is different from Western countries'. Relations between Turkey and African countries are based on mutual trust, and it has recently risen to the co-operation and partnership level. Africa has an outstanding position in growing economy of Turkey. Also, according to authorities, current volume of trade is not enough for both countries and the number of investments should be increased. Those facts obviously prove the fundamental position of Africa in Turkey's economy as mentioned.

With its experiences and unique path, Turkey is recognized as a role-model country African countries which are behind the desired economic advancements in spite of abundant underground and ground resources they hold. Turkey is pursued by African countries which could not actualize their potentials, and seal their fates. Turkey represents 'trust' for African countries. On the other hand, the relations between African countries and Europe or western countries show that benefits obtained in the end are one-sided. This outcome is reflected in economic indicators of Africa. Moreover, the procedure has become a structural form.

However, it is clearly seen that Turkey's movements towards Africa are quite likely to result in a changeover. It is because Turkey approaches to Africa with a system named "win-win" which minds mutual benefits, which eventually establishes mutual trust.

The study has several aims one of which is to demonstrate the fact that the relations between Turkey and Djibouti proceed not with the goal of colonization or violence, but with the perception of mutual development and sharing in trust and consistency through fair commerce. Turkey has made notable advancements in defense industry and economy in recent years, which secured its position in global geography. It is a common opinion that steps taken for Djibouti's prosperity are likely to turn into a long-term project in which relations between two countries will develop in terms of economy and brotherhood, and canalize a collaborative working culture between populations. When we take a look at recent communication between Turkey-Djibouti, it is probable to witness a reality to be mentioned greatly in near future with their current projects and new aspects. As a result of the determination in both countries' presidents, it seems that Turkey-Djibouti relations stand for a contemporary meaning, and are counted among world countries.

The relations between Turkey and African countries have had a long history which has been formed in time. When we examine it from Djibouti perspective, the population has met 'a white hand' for the first time since its separation from Africa. It is a hand which does not attempt to colonize, assimilate and enslave them, utilize mineral and oil resources, demolish humane and local values. It is a hand which approach with perception and intention of brotherhood. Turkey has been laboring to start a base for brotherhood and compassion in Djibouti. It is very obvious that Turkey has its special place among other countries in global politics. On the other hand, different from other countries, it bears the role of building a common history and future, and brotherhood and friendship grounds. Similar to Turkey, Djibouti has a strategic and geopolitical significance in global view. Therefore, steps to promote brotherhood and diplomatic relations between two countries are required to be taken. The study is noteworthy in literature, since it points out the fact that Turkey has a political goal in Djibouti and other African countries to grow as a political and economic power in the region in upcoming years.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos Cilt: 3 Sayı:2
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / May-June-July-August Volume: 3 Issue: 2
2016
www.joimar.com

ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLARDA İSTİHDAM VE AKTİF İÇERMENİN ROLÜ

THE ROLE OF EMPLOYMENT AND ACTIVE INCLUSION OF GROUPS REQUIRING SPECIAL POLICY

[1]Suat KOLUKIRIK*
Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Isparta, Türkiye
***e-mail: suatkolukirik@yahoo.com**

ÖZET
Toplumsal kalkınma ve gelişme tartışmaları günümüz dünyasının önemli sorunlarından birisidir. Ekonomik büyümeye paralel olarak insan kaynağının gelişmişliği ve sürdürülebilir yaşam kalitesi, ülkelerarası rekabete açık bir alan ve sosyal politika gerektiren konulardır. Zira toplumu oluşturan insan kaynağının yaşam kalitesi, bireylerin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilme kapasitesiyle değerlendirilmektedir. Değişen yaşam koşulları ve bireysel tercihler, kentsel mekanlarda ilişkileri yeniden sorgulamakta, bireylerin yaşamlarından ne derece hoşnut oldukları, nelerden şikayet ettikleri ve kaliteli bir yaşamın bileşenlerinin ne olduğu sıklıkla tartışılmaktadır. Özel politika gerektiren grupların istihdamı ve bütünleşik sosyal politika üretimini Roman nüfus üzerinden ele alan bu makale de ise istihdam ve aktif içerme imkanları tartışılmakta, uygulanabilir çözüm ve politika önerileri değerlendirilmektedir.
Anahtar kelimeler: Özel politika gerektiren gruplar, sürdürülebilir yaşam kalitesi, istihdam, aktif içerme, romanlar

ABSTRACT
Social development and improvement discussions are one of the important issues of modern-day. In parallel with economic growth, development of human resources, sustainable quality of life are open to competition internationally and require social policy. Then, the quality of human resources generating society is qualified with the capacity to afford individuals' social and economic necessities. Changing life conditions and individual preferences, relations in rural places are questioned again; how satisfied from the individual life, what the complain about and components of life og good quality are argued. In this article employment of groups requiring special policy and creation of integrated social policy for Roma citizens are handled and oppurtunities of employment, active inclusion are discussed, practicable solution and policy proposals are evaluated.
Keywords: Groups requiring special policy, sustainable quality of life, employment, active ınclusion, roma

JEL CODE: J15, J21, I23,

GİRİŞ

Sürdürülebilir yaşam kalitesi bağlamında özel politika gerektiren grupların desteklenmesi pek çok ülkede sosyal sistemin işleyişi açısından gerekli görülen bir uygulamadır. Nitekim ekonomik ve sosyal fırsatların iyileştirilmesi yoluyla tüm vatandaşlar için eşitsizliklerin azaltılması ve kamusal hizmetlere erişimin kolaylaştırılmasını amaçlayan eylem adımları kamusal hizmetlerin başında gelmektedir (Alp, 2014). Özel politika gerektiren nüfus olarak tanımlanan; engelliler, kadınlar, eski hükümlüler, ileri yaştakiler, uzun süreli işsizler ile yasal engel olmamasına ve yasalardaki pozitif destek içeren düzenlemelere rağmen işgücü piyasasına sınırlı olarak katılan ve kayıt dışı ve düşük ücretli işlerde istihdam edilenlerin durumu bu çerçevede değerlendirilebilir.

[1]Prof. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü

Özel politika gerektiren gruplar, geçmişte olduğu gibi günümüzde de çalışma hayatında fiziksel ya da toplumsal sorunlarla karşılaşabilmekte, istihdam piyasasına girişte ve işten çıkarılmada öncelikli olarak düşünülebilmektedir. Sosyal sistem içerisinde görülen dezavantaj, fiziksel engellerden, toplumsal değer-ahlak sisteminden ya da işgücü piyasasının talep ettiği bilgi ve becerilerden yoksun olmaktan kaynaklanabilmektedir. Ancak ekonomi politikalarının sosyal politikalar ile birlikte düşünülmesi, vatandaşlar için ekonomik ve sosyal alanda belirli bir asgari düzeyin hedeflenmesi ve izlenen politikaların toplumsal uzlaşmaya katkı sağlaması temel beklentidir (Kınay, 2016). Fırsat eşitliği, refahın eşit bir şekilde dağıtılması ve asgari hayat şartlarına erişemeyen bireyler için kamusal sorumluluk projelerinin yürütülmesi, sürdürülebilir yaşam kalitesi için elzem olan hususlardır.

Genel görünümde kamusal destek uygulamaları, ekonomik ve sosyal gelişimi dengelemek ve ülke refahını en üst düzeye çıkarmaya yönelik olarak atılan adımlardır. Zira sosyal devlet; vatandaşları arasında ayrım gözetmeden tüm bireyleri yasalar önünde eşit kabul etmekte, sosyal adalet ve fırsat eşitliği sağlayarak ve yoksulluğu azaltıcı önlemler alarak sosyal denge ve barışı kurmaya çalışmaktadır (Türkoğlu, 2013). Ekonomik ve sosyal açıdan büyük önem taşıyan, hem bireysel refahın hem de toplumsal uyumun anahtarı olan sosyal gelişmenin, istihdamın ve beraberinde dezavantajlı bireylerin korunması bu çerçevede düşünülmelidir. Özellikle dezavantajlı bireylerin çalışma hayatına ve toplumsal hayata kazandırılması toplumun tüm kesimlerinin yararına olacak bir uygulama olarak görülmektedir.

Özel Politika Gerektiren Gruplar ve Dezavantajlılık

Kamu ve yerel yönetimlerin başarısı kente ait hizmetlerin sunumunda ve vatandaş memnuniyetiyle bağlantılıdır. Kenti oluşturan tüm bileşenler içinde kamusal desteğe ihtiyaç duyan dezavantajlı grupların rolü bu çerçevede önemini hissettirmekte ve kapsayıcılık oranını etkilemektedir. Ancak sosyo politik açıdan dezavantajlı grupları nasıl anlamamız gerektiği tartışılabilir farklı bir boyuttur (Can & Fazlıoğlu, 2012). Zira özel politika gerektiren grup kavramı kadar dezavantajlı kimdir ya da dezavantajlılığı üreten sosyal yapının özellikleri nelerdir soruları açıklanmaya muhtaç olan alanlardır. Dezavantajlılık sosyal bir kurgu olabileceği gibi, bizatihi sosyal sistemin işleyiş sorunlarından kaynaklı olarak da tezahür edebilen görünümdür.

Sosyolojik olarak dezavantajlı gruplar için geliştirilmesi gereken sosyal politika süreçlerini ele aldığımızda, bir toplum nasıl çalışır sorusu gerçekte anahtar konumu işgal etmektedir (Abay & Kahraman, 2015). Toplum dediğimiz mekanizmanın kendi dinamiklerinin seyriyle oluşan üretim ilişkileri, ahlaki süreçler, eğitim düzeyi ve toplumun kullandığı dil ve değer yargıları belirleyici etkenler olarak belirir. Toplumsal sistemin nasıl işleyeceğine ve şekilleneceğine yön veren bu etkenler işlevsel perspektiften toplumun devamını ve istikrarını sağlamak adına birbirleriyle bağlantılı olan ilişkiler kümesidir (Ritzer, 2013). Dahası her sosyal yapının kendine ait kodları, kimlikleri, algılama biçimleri vardır ve bunların yansıması da toplumda belirli süreçlerle ifade edilmektedir. Farklı bir ifadeyle her toplumu içinde yaşayan insanlar inşa etmekte, sosyal ilişki biçimleri ve sosyal formlarda toplumsal işleyişte kullanılan parametreler olmaktadır.

Sosyal Yardım ve Sürdürülebilir Yaşam Kalitesi

Sosyal yardım kavramı, sosyal sistem içerisinde tamamlayıcı karakteri olan bir tanımlamadır

(Aktaş, 2014). Genel görünümde; sosyal koruma, sosyal güvenlik, sosyal politika ve sosyal hizmet kavramlarıyla birlikte değerlendirilmekte ve kullanılmaktadır. Özellikle bakıma ve korumaya ihtiyacı olan bireyler başta olmak üzere bir ülkede yaşayan tüm bireylere yönelik koruyucu, güçlendirici, eşitliği ve sosyal adaleti sağlayıcı hizmetleri içermektedir. Sosyal politika kavramı ise çoğunlukla gelişmişlik seviyesi ve modernleşmeyle birlikte anılmakta ve bireyin vatandaşlık hakkına dayandırılmaktadır. Sosyal politika geniş bir alanı kapsamakta ve sadece toplumun en güçsüz üyelerini değil, toplumun bütününün sosyal gereksinimlerini karşılamayı amaç edinmektedir (Koray, 2007). Diğer bir ifadeyle sosyal politika; istihdam, sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler gibi birçok bileşenli yapıya sahip olan kavramdır.

Sosyal yardımla bağlantılı başka kavram olan sosyal koruma; maddi destekler ve hizmet sunumu yoluyla insanlara gelir güvencesi sağlamak amacıyla oluşturulmuş kurumların ve hizmetlerin tümü olarak adlandırılabilir. Daha genel bir ifadeyle sosyal koruma; bireylerin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmeleri için gelir güvencesizliği karşısında yaşam koşullarını geliştirmek ve yaşam düzeyinin gerilemesini önlemek amacındadır. Kamusal alanda, bireylerin eşitliği ve sahip oldukları haklar temelinde, gelirin yeniden dağıtımı yoluyla sağlanan gelir ve hizmet desteklerinin tümünü kapsamaktadır (Kayalıdere & Şahin, 2014).

Sosyal hizmet kavramı ise insanların kendilerine daha yeterli hale gelmelerinde ve başkalarına bağımlı olma hallerinin önlenmesinde karşımıza çıkmaktadır. Aile bağlarının güçlendirilmesinde bireylerin, grupların veya toplulukların sosyal işlevlerini başarıyla yerine getirmelerine yardımcı olmak amacıyla gerçekleştirilen etkinlik ve programlar bütünü olarak da tanımlanmaktadır. Bu manada sosyal hizmet, toplumun bütününü kapsamakta ve her bireyin refahının ve mutluluğunun sağlanmasını ve gelişmesini hedeflemektedir (Dilik, 1980). Bu hedef içerisinde sosyal hizmet; aileler, çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, güç koşuldaki kadınlar, sığınmacılar, göçmenler, yoksul insanlar, psikolojik veya tıbbi yardıma muhtaç kişiler, uyuşturucu madde ve alkol bağımlıları gibi toplumun her kesiminin gelişmesi ve değişmesi yönünde hizmet ve yardım programlarından oluşmaktadır.

Toplumsal Adalet ve İstihdam Faktörü

Dezavantajlı birey ya da grupların farklı enstrümanlarla desteklenerek toplumsal işleyişin devamında istihdam faktörü önemli belirleyicidir. Özel politika gerektiren gruplara yönelik istihdam aracılığıyla, belirli düzeydeki bireylerin desteklenerek toplumsal hayata katılım ve katkı düzeyleri artırılmaya çalışılmaktadır. İstihdam imkanlarının çeşitlendirilmesiyle dezavantajlılıktan kaynaklanan toplumsal sorunların önüne geçilmesi hedeflenilmekte ve gerektiğinde ücretsiz meslek eğitimleri ve kurs düzenlemeleri başlıca konular arasında gelmektedir (Selamoğlu, 2002). Bu çerçevede bir yandan ihtiyaç sahibi bireylere vasıf kazandırılmaya çalışılmakta bir yandan da işverenlerle yürütülen ortak proje ve teşviklerle istihdam imkanları artırılmaya çalışılmaktadır. İstihdam imkanlarının artırılmasıyla, sosyal yardım kapsamına giren birey sayısının azalacağı ve toplumsal refahın sağlanacağı arzulanmaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

14 Mart Türkiye Romanlar Günü çerçevesinde ülkemizde yaşayan Romanlar ve akraba grupların sorunlarına ilişkin olarak 13 Mart 2016 tarihinde Kocaeli Emex Otel'de

gerçekleştirilen çalıştay sonuçları araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Söz konusu çalıştay, çok aktörlü bir biçimde ortak projeler geliştirerek sorunların çözümü için kamusal hizmetlerin yürütülmesinde kullanılabilecek yol haritasının taraflarca şekillenmesine yardımcı olmak ve öneri sunmak hedefiyle gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen oturumlar çerçevesinde; toplumsal sorun ve talepler ile sürdürülebilir yaşam kalitesi ve istihdam imkanları değerlendirilmiştir. Kamu temsilcileri, konu uzmanları, akademisyenler ve Roman dernek temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen oturumlarda elde edilen verilerin analizine yönelik olarak 'kategorik bağlamsal çözümleme tekniği' kullanılmıştır. Bu çerçevede öncelikli olarak toplantı kayıtları deşifre edilerek, yazılı birer metin haline dönüştürülmüş ve ifadeler anlamı değiştirilmeden sınıflaması yapılmıştır. Daha sonra sınıflaması yapılmış metinler, bağlamsal olarak tanımlanmış ve kategoriler içerisindeki veriler uygun olan temalar içerisine yerleştirilmiştir. Son olarak da veriler araştırmanın problemleri çerçevesinde işlenmiş ve bulgular analiz edilmiştir (Van Dijk, 2008).

Verilerin Tasnifi ve Kategorikleştirme

1.Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar

•Roman öğrencilerin okul motivasyonlarını artırıcı projeler geliştirilmelidir. •Roman çocuklarına örnek olabilecek rol model isimler belirlenmelidir. •Roman çocuklarının toplumsal entegrasyonlarının daha hızlı ve etkili olabilmesi için belirli okullarda ve sınıflarda toplanmalarının önüne geçilmeli, farklı okul ve sınıflarda eğitim görmeleri sağlanmalıdır. •Roman çocukların okullardaki devamsızlıklarıyla ilgili bilgi verilmeli ve sıkı takip yapılmalıdır. •Bilgi Evleri'nde daha çok Roman öğrenci bulundurulmalı. •Kocaeli'de; Kireçocakları, Tavşantepe ve Dereboğazı mahallelerine özgü eğitim çalışmaları yapılmalı. •İlkokul ve lise öğrencilerine; devamlı burs desteği sağlanmalı. •Okul malzeme ve kırtasiye desteği verilmeli. •Okulu bırakan çocuklar için akşam kursları düzenlenmelidir. •Roman gençler için Açık Öğretim hazırlığı ve teşviği sağlanmalıdır. •Roman çocuklara eğitim kurumlarında pozitif ayrımcılık sağlanmalıdır. •Öğretmen ve aileler, Roman çocukların eğitimi konusunda rehberlik hizmeti almalıdır. •Okula devam eden maddi durumu iyi olmayan Roman çocukları için burs imkânı geliştirilmelidir. •Roman çocukları için üniversitelerde belli bölümlere öğrenci alımı yapılabilir. •Roman çocuklar için mutlaka okul öncesi eğitim programları düzenlenmelidir. •Çocuğunu okula göndermeyen ve çocuğun eğitimini yarım bıraktıran aileler takip edilmelidir. •Meslek liselerinde pozitif ayrımcılık ilkesi doğrultusunda Roman öğrenciler için kontenjan açılmalıdır.

2.İş ve İstihdam Fırsatları Sağlama

•Roman vatandaşlarımıza geçici iş değil, sürekli iş fırsatları sağlanmalıdır. İstihdamda öncelikli olarak bölge insanı çalıştırılmalı ve zorunlu Roman istihdamı projelendirilmelidir. •Seçim beyannamelerinde yer alan 5 bin Roman vatandaşımıza iş imkânı sözü yerine getirilmelidir. •Üniversite bitiren Roman gençlerin iş bulmasına yardımcı olunmalıdır. •Okuyan Roman gençlerine olumlu rol model geliştirmeleri için fırsat verilmeli ve iş imkânı tanınmalıdır. •Belediyelerde Roman memurlardan oluşan danışma merkezinin oluşturulması, sürekli interaktif iletişim sağlayacağından diğer Roman vatandaşların problemleri adına hızlı çözümler üretilebilir. Bu nedenle yerel kurumlarda, Roman vatandaşlarımıza yer verilmelidir. •Polis ve Askeri Akademilerde Roman gençlerine inisiyatif tanınmalı ve kolaylık sağlanmalıdır. •Risk grubunu oluşturan gençlerimiz İçişleri Bakanlığı ve benzeri bakanlıklar

bünyesinde bulunan il müdürlüklerinde istihdam edilmelidir. •Roman mahkumlar için tutukluluk süresi sonrası iş olanağı ve kontenjan sağlanmalıdır. •Roman vatandaşların STK'lara katılmaları için gerekli bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. •Orman işlerinde; örneğin fidan dikim ve bakım işlerinde Roman vatandaşlarımız öncelikli olmalıdır. •Orta yaş üzeri Romanlara iş imkanı sağlanmalı, sosyal güvenlik sertifikaları verilmelidir. •Meslek edindirme kurslarına katılım için bilgilendirme çalışması yapılmalıdır. •Dernek Başkanlarının Romanların sorunlarına reel çözümler üretebilmesi için belirli ödenekler ayrılmalıdır. •KOSGEB girişimcilik sertifikası aldıktan sonra prosedürlerin uygulanmasında yardımcı olunmalı ve iş kurma aşaması desteklenmelidir. •Milli Emlak Müdürlüğü'ne bağlı araziler, Roman vatandaşlara seracılık sektöründe istihdam sağlamaları için verilmelidir. •Hayvancılığa ve çiftçiliğe yatkın olan Romanlar bu yöne teşvik edilmeli ve yönlendirilmelidir. •Roman kadınlar için illerde ve ilçelerde yapabilecekleri iş imkânları sağlanmalı (çiçek evleri gibi). •Roman kadınların çalışabilecekleri (takı kursları, kuaförler, pastacılık, tekstil, sabun yapımı, düğün organizasyonculuğu/süsleme işlemleri, belediyelerin çevre düzenleme/park/bahçe işleri birimine bağlı çiçek yetiştiriciliği-bakımı, kültürel festivallerde istihdam veya el becerilerini gösterebilecekleri sergiler gibi) iş kolları geliştirilmelidir. •Yetenekli Roman çocukları için sanat ve spor desteği sağlanmalıdır. •Belediye konservatuarları daha aktif olmalı. •Müzik eğitimi şan, ses ve nota dersleri, özellikle Roman çocuklar için okullarda verilmelidir.

3.Kadın Sorunları ve Sağlığı

•Haftanın belirli günleri Roman mahallelerinde belediyenin sağlık görevlileri evde bakım ve sağlık hizmeti sunmalıdır. •Roman kadınların sağlık taramalarına önem verilmeli ve mobil destekler aracılığıyla rahim ağzı kanseri ve meme kanseri taramaları yapılmalıdır. •Roman kadınlarının istihdamda karşılaştığı sorunlar; eğitimsizlik, fırsat eşitsizliği ve işsizlik gibi faktörlerdir. Roman kadınlara iş edindirme kursları düzenlenmelidir. Ayrıca eğitim desteklerinde kadınlara aylık değil, günlük maddi destek sağlanmalı, yol parası, günlük yemek, ulaşım gibi ihtiyaçlar karşılanmalıdır. •Roman kadınların topluma kazandırılması için gerekli eğitim kursları açılmalı, dikiş kursu, el becerileri gibi mesleki eğitim kursları ilgili kuruluşlarca sağlanmalıdır. •Mahallelere yakın yerlerde iş imkânı fırsatları oluşturulmalı ve bu iş merkezleriyle bağlantılı olarak annelerin çocuklarını bırakabilecekleri kreşler ve çocuk bakım evleri açılmalıdır. •Kent Konseylerinde Roman kadın temsilci bulunmamaktadır. Kent Konseylerinde Roman kadınlar için kontenjan ayrılmalıdır. •Kadınların STK'lara katılabilmeleri için bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. •KOSGEB tarafından hazırlanan, girişimcilik eğitimlerine Roman kadınların teşviği sağlanmalı ve Roman kadınlar için özel kota konulmalıdır. •Kadınların eğitimdeki rolü göz önüne alınarak çocukların okumaya teşvik edilmesi için öncelikle Roman Anne ve Babalar bilinçlendirilmelidir. •Roman annelere; çocuk bakım, kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesine göz yummamak ve iyi beslenmenin önemi gibi alanlarda destekleyici bilgiler sunulmalıdır. •Roman kadınlarının genel sorunlarıyla ilgili sosyal içerikli eğitim seminerleri düzenlenmelidir. •Ailelere ve çocuklara erken yaş evliliğine karşı gerekli eğitimlerin verilmelidir •Ailelere, gençlere ve kız çocuklarına; aile planlaması hakkında bilgilendirme yapılmalıdır. •Reşit olmayan kız çocuklarının zorla evlendirilmesi durumuna karşı Kaymakamlıklarla koordineli olarak çalışılmalıdır. •Üreme sağlığı ve anne-çocuk sağlığı hakkında bilgilendirmeler artırılmalıdır.

4.Sosyal Hizmetler ve Sosyal Destek Beklentisi

•Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nca düzenlenen sosyal projelere; her türlü erişim kolaylığı sağlanmalıdır. •Roman nüfusun sosyal yardımlaşma kurumlarından nasıl hizmet alacakları öğretilmelidir. •Sosyal hizmet uzmanları; ailelerle yakın temas halinde sorunların çözümleriyle uğraşmalıdır. •Sosyal faaliyetler ve kültürel geziler düzenlenmelidir. •Şehir merkezine hiç gitmemiş Roman nüfusun varlığı dikkate alınmalıdır. •Özellikle kadınlara yönelik tanıtım ve kültürel geziler düzenlenmelidir. •Roman toplumuna örnek olacak rol modelleri belirlenmelidir. •Bağımlı madde kullanımı sosyal ilişkilerde sorun üretmektedir. Bu durum bireyler arasında şiddete yol açmaktadır. Bağımlı madde kullanan Roman vatandaşlarımız için kliniklerde gerekli tedaviler sağlanmalıdır. •Mahallelere yakın bölgelerde spor tesisleri ve sanat merkezleri faaliyete geçirilmelidir.

5.Önyargılarla Mücadele

•Önyargılarla mücadeleyi içeren eğitimler verilmelidir. •Kanaat önderleri, STK'lar ve imamlar bu konularda bilgilendirilmeli ve algıların olumlu yönde değiştirilmesi amaçlanmalıdır. •Kamu spotları, TV programları, belgeseller, radyo programları hazırlanmalı, dergiler yayınlanmalıdır. •Roman çalışanların olduğu işyerlerinde ayrımcılık karşıtı bilgilendirmeler ve çalışmalar yapılmalıdır. •Sosyal sorumluluk duygusu yüksek ve gönüllü öğrencilerle Roman çocuklarla kardeş edinme projeleri yürütülmelidir.

6.Konut Sorunu ve Kentsel Dönüşüm

•Roman nüfusun toplum ile kaynaştırılmasını hedef alan ortak yaşam alanları oluşturulmalıdır. •Roman mahallelerinde sorun yaşayan ve şiddete maruz kalan Romanların konut sorunu giderilmelidir. •Konutlara yakın yerlere istihdamın sağlanması adına iş imkânları getirilmelidir. •Konutların olduğu bölgelerde gençler için sosyal faaliyet alanları oluşturulmalıdır. •Roman mahallelerindeki kentsel dönüşüm yerinde dönüşüm olarak yapılmalıdır. Romanların sosyal dokusunun bozulmamasına özen gösterilmelidir. •Hali hazırda Roman nüfusun ev ve konut standartları düşük olduğundan ısınma ve rutubet gibi etkenler bazı sağlık sorunlarına yol açmaktadır. •Romanların elinde bulunan tapu tahsis belgeleri tapu yerine geçmelidir. •Roman nüfusun çoğunluğu tek tapu altında birden fazla aile olarak yaşadığından kentsel dönüşümde aile bazlı ev veya daire planlamasına dikkat edilmelidir.

7.Kamusal Hizmetlere Erişim Önerileri

•Romanlar hakkında alınan kararlarda Roman temsilciler mutlaka bulunmalı ve kararlarda etkili olmalıdır. •Devletin icra organlarında Romanlara pozitif ayrımcılık yapılmalıdır. •Roman vatandaşların içinden de yetkili isimler belirlenmelidir. •Çözüm üretebilmek adına devletin belirli kurumlarında Romanların çalışmaları kolaylaştırılmalıdır. •Bürokratlar, Roman vatandaşların şikâyetlerini dinlemeli ve taleplerini yönetebilmelidir. •Romanlarla ilgili kamusal projelerde katılım sağlanmalı, proje yazma ve yürütme destekleri verilmelidir.

Sürdürülebilir Yaşam Kalitesi ve Kamu Politikaları

21. yüzyıldaki hızlı teknolojik gelişmeler; işgücü yapısının farklılaşması, ulus devletin

aşınması, yeni toplum ve birey anlayışı ve ihtiyaçların yeni süreçlerle farklı boyutlar kazanması gibi özellikler sürdürülebilir yaşam kalitesi ve kamusal politika alanına olan ihtiyacı artırmıştır. Gençlik sorunları, göç olgusuyla gelişen göçmenlerin görünümü, vatandaşlık algısındaki değişim, yaşama koşullarının iyileşmesiyle orantılı olarak yaşlı nüfusunun artması ve yoksullukla mücadele için kullanılan stratejilerin daha etkili ve verimli hale getirilmesi için gerçekleştirilen projeler gibi dezavantajlı sayılabilecek konular, kamusal politikalarla ilişkili olarak ön plana çıkmıştır (Akgül, 2010). Bu manada sürdürülebilir yaşam kalitesinin artırımı ve kamu politikalarının iyileştirilmesine yönelik aşağıda maddeleşen adımlar sosyal ve ekonomik alanın dengelenmesini hedefleyen konular olarak belirmiştir.

1.Yoksulluğun ortadan kaldırılması
2.Sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim kalıplarının değiştirilmesi
3.Ekonomik ve sosyal kalkınmanın doğal kaynaklara göre yönetilmesi
4.Küreselleşen dünyada sürdürülebilir kalkınma
5.Sağlık ve sürdürülebilir kalkınma
6.Bireylerin yasam koşullarının iyileştirilmesine dönük önlemler alınması ve
7.Uygulama araçlarının iyileştirilmesini içeren politikalar

Genel anlamda kamusal politika, bir kurumlar bütünü olmaktan önce ve öte bir politika ve kurumlarda bu politikanın ürünleridir. Ancak sürdürülebilir yaşam kalitesini belirleyen kamusal politikanın tarihsel seyrini, toplumsal gelişme düzeyi bağlamında değerlendirmek daha doğru bir yaklaşımdır. Sürdürülebilir kalkınmanın temel ilkeleri; ekonomik, çevresel ve sosyal etmenler olmak üzere üç farklı alanda devamlılığı sağlamak olarak yer almaktadır. Özellikle sosyal bileşene ilişkin kurumsal faktörler, sürdürülebilir kalkınmanın gereksinim duyduğu kapasitelerin korunabilmesi ve desteklenebilmesi açısından geniş bir eylem alanı oluşturmaktadır (Özmehmet, 2008). Sürdürülebilir yaşam kalitesinin artırımı noktasında dikkat edilmesi gereken hususlar bu bağlamda aşağıdaki biçimiyle (Tablo 1) değerlendirilebilir.

Tablo 1: Sürdürülebilir Yaşam Kalitesini Belirleyen Faktörler

Çevre	Yaşam destek sistemlerinin korunması Yenilenebilir kaynakların sürdürülebilir kullanımı Çevreye ve canlı sağlığına verilen zararın ve kirliliğin en aza indirgenmesi Kültürel ve tarihi çevrenin korunması
Ekonomik	Gruplar arası adaletin teşvik edilmesi Eşit olmayan değiş-tokuştan kaçınılması Gerçek maliyet fiyatlandırmasının sağlanması Etik olan tedarik ve yatırım politikalarının teşvik edilmesi Maliyet ve yararların eşit dağıtımının desteklenmesi Yerel ekonomilerin desteklenmesi
Sosyal	Yaşam kalitesinde gelişime izin verilmesi Sosyal adaletin desteklenmesi Kültürel ve sosyal bütünlüğün hesaba katılması Kendine güven ve özgür iradenin desteklenmesi Bütün seviyelerde karar almada işbirliğinin ve katılımın cesaretlenmesi Bireysel yetkilendirilme ve kapasite artırımı için fırsatlar sağlanması

Sürdürülebilir yaşam kalitesinin artırımı noktasında ve kamusal politika sürecinde yer alan hizmetlerin dezavantajlı grupların beklentilerinin öne çıkarıldığı bir yaklaşımla sunulması temel gerçekliktir. Nitekim sosyal sorunları çözmeye yönelik girişimler olarak niteleyebileceğimiz kamusal hizmet pratikleri, sosyal adalet anlayışı ile de doğrudan ilişkilidir (Sunal, 2011). Bu bağlamda sosyal sistemin daha sağlıklı işlemesi için; yoksullar, engelliler, gençler, kadınlar, bakıma muhtaçlar ve daha birçok alandaki fonksiyonlarla mücadelede sosyal devlet olanaklarının arttırılması ve kamusal hizmetin tüm vatandaşlar için eşit koşullarda sağlanması temel hedeftir.

Kapsayıcı İstihdam ve Aktif İçerme

Sürdürülebilir yaşam kalitesinin artırımında kapsayıcı büyüme ve kapsayıcı istihdam yoksulluğun azaltılmasında kullanılan bir araçtır. Bu çerçevede kavram, kişilerin yüksek istihdam seviyesi, yoksullukla mücadele, işgücü piyasalarının modernleştirilmesi, mesleki eğitim ve sosyal koruma sitemleri yoluyla güçlendirilmesini ve değişimi anlamalarına, değişime ayak uydurmalarına ve uyum içinde bir toplum inşa edilmesine yönelik olarak onlara destek olunmasını içermektedir (Strasbourg Declaration, 2014). Öte taraftan kapsayıcı büyümeye duyulan ihtiyacın nedenleri istihdam, beceriler ve yoksullukla mücadele alanlarında çeşitli faktörlerle açıklanmaktadır. Genel hatlarıyla kapsayıcı büyüme ve istihdam aşağıdaki unsurları içermektedir.

■ İstihdam oranlarının artırılması -özellikle kadınlar, gençler ve ileri yaştakiler için daha fazla ve sürekli işleri
■ Becerilere ve mesleki eğitim yoluyla her yaştaki insanın değişimi anlayabilmesi ve değişime ayak uydurabilmesini
■ İşgücü piyasalarının ve refah sistemlerinin modernleştirilmesi ve
■ Büyümenin getireceği yararların yaygınlaştırılması

Bütüncül yaklaşımda toplumun tüm kesimlerinin topluma entegrasyonu önemli bir hedeftir. Bu manada sosyal refah ve destek sistemleri, herkesçe paylaşılan sosyal uyuma verilen değeri de yansıtmaktadır. Son dönem literatürde kullanılan ve sosyal dışlanma kavramına karşı kullanılan sosyal içerme kavramı yerine aktif içerme kavramı sıklıkla kullanılır hale gelmiştir. Aktif içerme her vatandaşın özellikle de en dezavantajlı olanların bir iş sahibi olmak da dâhil, toplumsal hayata tam olarak katılması olarak tanımlanmaktadır. Aktif içerme politikaları yeterli gelir desteği, kapsayıcı işgücü piyasaları ve nitelikli hizmetlere erişim eksenlerinden oluşmaktadır ve çalışabilecek durumdaki kişilerin istihdamı ile çalışamayacak durumdaki kişilere saygın bir hayat sürmeleri için kaynak sağlanması ile sosyal katılımlarının desteklenmesine yöneliktir (Alp, 2014).

İşsizlikle mücadelede yürütülen aktif işgücü piyasası politikaları veya bir başka deyişle aktif istihdam politikaları, işsizlerin çalışma hayatına dönmesine yardımcı olan işe yerleştirme hizmetleri ile eğitim ve iş yaratma gibi işgücü piyasası programlarıdır. İş arayanların istihdam olanaklarını artıran aktivasyon stratejileri de bu çerçevede değerlendirilmelidir. İstihdam politikaları açısından işsizlik yardımı alanların aktif olarak iş aramalarının talep edilmesi ve etkin bir iş bulma hizmetinden yararlanmaları sık görülen bir aktivasyon stratejisidir. Kamu istihdam hizmetleri, mesleki eğitim kursları, çıraklık programları, istihdam teşvikleri gibi istihdamı artırıcı düzenlemeler ile belirli bir dezavantajlı grubun istihdamını artırıcı tedbirler de aktif istihdam politikaları arasındadır (Karabulut, 2007). Günümüzde bireyler kariyerleri

boyunca daha fazla işsizlik riskiyle karşı karşıya kalmakta, aile yapısında değişiklikler görülmekte, kişiler iş ve aile yaşamlarını uyumlu şekilde yürütmekte zorlanmaktadır. Aktif işgücü piyasası politikaları, işsiz kişilerin işgücü piyasasına ilk kez veya yeniden katılmalarını sağlayarak bireylerin ve toplumun en az zararla karşılaşmasını hedeflemektedir.

Stratejik Eylem ve Çözüm Alanları

Stratejik eylem ve çözüm alanları özel politika gerektiren grupların hem yaşam kalitesinin artırımına hem de işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere aktif işgücü hizmetleri kapsamakta ve mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, girişimcilik eğitim programları, toplum yararına programlar ve diğer kurs, program, proje ve özel uygulamalarını kapsamaktadır (OECD, 2014). Bu çerçevede aşağıda oluşturulan stratejik eylem alanları sosyal ve ekonomik koşulların desteklenmesinde kullanılabilir özelliklerdir (Tablo 2).

Tablo 2: Eylem Adımlarının Hedefleri

1. Sürdürülebilir bir iyileşme ve büyümeyi sağlamak için iş planlamanın hızlandırılması
2. Özel politika gerektiren grupları gözeten aktif istihdam politikalarının geliştirilmesi
3. Sosyal koruma sistemlerinin güçlendirilmesi
4. Kamu ve özel sektör istihdam hizmetlerinde pozitif destek
5. Karşılıklı yükümlülüklerin artırılması ve teşvik ödemeleri
6. İşgücünün, geleceğin sorunlarına ve fırsatlarına hazırlanması
7. Hayat boyu öğrenme ve yeniden beceri edindirme
8. Çıraklık programı ve mesleki eğitim, istihdam hizmetleri ve danışmanlık, staj programları ve kariyer danışmanlığı
9. İstihdam kurumları ve eğitim kurumları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve
10. İktisadi ve sosyal politikalar arasındaki uyumun güçlendirilmesini içermektedir

1.Mesleki ve Teknik Eğitim İmkânları Oluşturma

■ İşgücü piyasasının ihtiyaçlarına göre mesleki ve teknik eğitim ve öğrenim şartları içerisinde uygunluk sağlama
■ Meslek standartları geliştirme
■ Öğretim sisteminde uyumlulaştırma
■ Mesleki bilgi ve beceri sınavı ve belgelendirme
■ Teknik doğruluk denetimi için uzmanların, uygulayıcıların sağlanması
■ Eğitim ve istihdam arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi
■ Kültürel özellikleri dikkate alan hizmetin verilmesi

2.Yaşam Boyu Öğrenmenin Desteklenmesi

■ İletişim stratejilerinin geliştirilmesi
■ İletişim materyallerinin hazırlanması
■ Eğitim kurumlarının standartları hakkında görüş alınması ve tanıtımın organize edilmesi
■Yaşam boyu öğrenmenin uygulanması ve geliştirilmesi ile ilgili stratejilerin geliştirilmesi

■ Hayat Boyut Öğrenme stratejisi dokümanı ve güncel eylem planının düzenlenmesi

3.Kadın ve Engelli İstihdamının Desteklenmesi

■Kadınların ve engellilerin işgücü piyasasına katılımını artırarak daha fazla işgücünü istihdama çekmek ve istihdamda tutmak
■Kayıtlı istihdamı teşvik etmek
■Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İŞKUR ve KOMEK gibi kurumlar öncülüğünde istihdam politika tasarlama, geliştirme ve uygulama kapasitesini artırmak
■İşgücü Piyasasına Erişim ve Teknik Destek

4.Genç Roman İstihdamının Desteklenmesi

■Genç istihdamının teşvik edilmesi ve gençler arasında işsizliğin azaltılmasıyla daha fazla kişinin istihdamda kalmasını sağlamak
■Genç istihdamına ilişkin mecvut sosyo-ekonomik göstergeler hakkında raporlar toplanması ve analiz edilmesi
■Arz ve talep yönlü araştırmalar yapılması
■Gençlere yönelik girişimcilik rehberleri hazırlanması
■Genç girişimciliğine destek modelinin tasarlanması

5.Toplumsal Farkındalık ve Kültürlerarasılık

■Toplumsal farkındalığı artırmak
■Bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerinin yapılması
■Kültürlerarasılık ve işbirliği İmkanları geliştirme

6.Roman STK'lar ve Kapasite Geliştirme

■Demokratik katılım ve sivil toplumu güçlendirme
■Örgütlenme, faaliyet ve kapasite sorunlarının çözümü
■Dernekler arası işbirliği, dayanışma ve etkileşimin artırılması
■Roman derneklerinin rolü ve geleceğini tasarlamak

7.Konut Sorunu ve Kentsel Dönüşüm

■Konut sorunu ihtiyacının belirlenmesi
■Kültürel özellikler, insan ve mekan ilişkisini dikkate alan proje üretimi
■Yeniden yerleştirme ve iyileştirme adımlarının planlanması
■İşbirliği ve katılım imkanlarının değerlendirilmesi
■Sosyal destek ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması

8.Çocuk Eğitimi ve Rol Modeller

■Kreş ve anaokulu eğitiminin desteklenmesi
■Sosyalleşme imkanlarının desteklenmesi ve alt yapı desteği
■Temel becerileri destekleyen rehberlik hizmeti
■Erken yaş evlilikleri ile mücadele ve bilinçlendirme

■Uyuşturucu ve bağımlılıkla mücadele ve sosyal destek

9.Koruyucu Tedavi ve Sosyal Destek Hizmetleri

■Özürlü, yaşlı, boşanmış ve sosyal desteğe ihtiyaç duyan bireylerin belirlenmesi
■Düzenli sağlık taramaları gerçekleştirme
■Psikolojik ve fiziksel şiddete ve cinsel istismara uğrayan çocuk ve kadınlara danışmanlık ile sosyal, ekonomik, psikolojik ve hukuksal destek hizmeti sağlama
■Kültürel, sanatsal, sportif, akademik ve ekonomik programları yürütmek

10.Vatandaş Memnuniyeti ve Kamusal Hizmet

■Memnuniyet düzeyini belirleyen etkenlerin tespit edilmesi
■Yerel yönetim ve vatandaşlık ilişkilerinin desteklenmesi
■Bireysel ve toplumsal talepleri kanalize edebilecek projeler geliştirme

Uygulanabilir Çözüm Adımları

■Geleceğe Ümitle Bakan Gençler Projesi: Projenin amacı, meslek için gerekli becerilerin kazanıldığı bir iş ortamında gençlerin daha vasıflı çalışanlar haline gelmesi ve hem sosyal hem de profesyonel hayata katılımlarının sağlanmasıdır. Hedef kitle, orta öğrenimi tamamlayamamış, belgelendirebileceği bir iş veya staj deneyimi olmayan 18-24 yaş arasındaki gençlerdir. Gençler, önce temel beceri ve teknikler hakkında teorik bir eğitim alacak, daha sonra iş ortamında farklı bir eğitim sürecine başlayacaklardır. 3-8 ay süren eğitimler sonunda kurum veya Bakanlık tarafından onaylı bir sertifika kazanılabilir.

■Mesleki Becerisi Olan Gençleri ve Stajları Destekleme Projesi: İstihdama istekli ve bunun için uygun niteliklere sahip gençlere çeşitli eğitim imkanları ve istihdamın sağlanmasını içeren projedir.
■Gençlik Danışma Merkezi Projesi: Merkeze gelen gençlerin, tüm programlarından yaralanabildiği ve kariyer danışmanlığı hizmeti aldığı projedir. Projenin temel hedef grupları işsiz gençler, okulu terk edenler ile eğitimine devam eden gençler ve engelli gençlerdir.
■KOBİ'lerde Gençler İçin Staj Programı Projesi: Genç istihdamının artırılmasına yönelik olarak gençlerin mesleki rekabet güçlerinin artırılması ve düzenli bir işe girmelerinin sağlanabilmesi için KOBİ'lerde staj imkanı sağlanmasını içeren projedir.
■Genç İstihdamı Akademisi Projesi: İş dünyası ve işveren örgütlerinin katılımıyla gençlere doğrudan iş imkanı sağlamayı hedefleyen projedir. Proje çerçevesinde; gençlerin istihdam edilebilirliğini artırmak, gençlerin girişimcilik becerilerini artırmak, işgücü talep ve arz taraflarının ilgili aktörleri arasında sürdürülebilir işbirliğini geliştirmek, aktif işgücü piyasası politikaları ile özellikle yeni yatırım alanları için ekonominin talep tarafı arasında uyum sağlamak, genç istihdamını destekleyici profil çıkarmak, oryantasyon, eğitim, danışmanlık, iş deneyimi ve eşleştirme hizmetlerini içeren bütüncül hizmetler sağlamak, okuldan işe geçişi kolaylaştırmak, okul ve sanayi arasında daha güçlü bir bağlantının oluşturulmasına fırsat sağlamak hedeflenmektedir.
■Kadınlar İçin Yeni Meslek Merkezi Projesi: Merkezde kariyer danışmanlığı, mesleki eğitim, işe yerleştirme ve işe başladıktan sonra izleme gibi hizmetler ve mevcut mesleki eğitim kurumlarının tamamlayıcısı olunabilecek programların yürütülmesi planlanabilir. Proje beraberinde kadınların sosyal koruma programlarına erişiminin geliştirilmesini ve kadınların

işlere erişiminin geliştirilmesini içermektedir.
■Çocuk Bakım Hizmeti Projesi: Kadın istihdamının desteklenmesi ve çocukların korunması ve gelişimini amaçlayan projedir.
■Engelli ve Kadınlar İçin Destekli İstihdam Projesi: Özel politika gerektiren nüfusa yönelik olarak destek hizmeti verilmesinin amaçlandığı bir projedir. Desteğin amacı iş sözleşmesine dayanan bir iş bulmak ve bu sayede zorunlu olarak sosyal güvenlik dahilinde bir istihdam olanağı elde etmektir.
■İş Arayanlar Veritabanı Projesi: Özel politika gerektiren nüfusun istihdamını içeren ve iş arayanlar ile işverenlerin başvurularının değerlendirildiği ve aracılık hizmetinin sunulduğu bir projedir.
■Kamu ve Özel Sektör İstihdamında Çalışan Dezavantajlı Nüfus Oranının Yükseltilmesi Projesi: Kamu kuruluşlarında ve özel sektördeki şirketlerde çalışan dezavantajlı nüfusun zorunlu istihdam oranının artırılmasını hedefleyen projedir.
■Bireysel İşbaşı Eğitimi Projesi: Uygulamaya dahil olanların belirli bir eğitim sürecinin sonunda sosyal güvenlik kapsamına dahil edilmesini öngören ve iş garantisi sunan bir proje tasarımıdır (G20, 2013).

Sonuç

Özel politika gerektiren gruplara yönelik olarak istihdamın merkezi bir konum kazanması, sürdürülebilir yaşam kalitesinin artırımında son derece önemlidir. Özellikle Türkiye bağlamında son dönemlerde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ve sosyal gelişim projeleri kadar Roman istihdamının desteklenebilir hale gelmesi, kamusal desteğe ihtiyaç duyan nüfusun yaşam kalitesini artırıcı bir rol oynayabilecektir. Bilindiği üzere istihdam imkanı, ülke düzeyinde hem refah ve ekonomik büyümenin hem de sosyal uyumun anahtarıdır. Bireysel düzeyde ise istihdam, ekonomik ve sosyal açıdan bir gerekliliktir. Dahası Roman nüfusun istihdam olanaklarının artırımı sosyal sistem içerisinde daha geçişken, kendiliğinden ve katılımcı kalkınmayı içeren bir uygulama olabilecektir.

Kamunun sosyal destek ihtiyacı olan gruplara yönelik olarak ortaya koyduğu politikalar kısa dönemde koruyucu nitelikteki uygulamaları içerirken, uzun dönemde risk grubu olarak değerlendirmemize neden olan olumsuzlukları giderici yönde uygulamaları kapsamaktadır. Zira istihdam alanında dezavantajlı gruplar işe giriş veya çalışma hayatına devam etme konularında, işgücü piyasalarına entegrasyonları daha düşük olan nüfustan oluşmaktadır. Sürdürülebilir yaşam kalitesinin devamlılığının yürütülmesinde dezavantajlı bireyler, sağlık, eğitim, bilgi, istihdam, toplumsal destek gibi alanlarda toplumun büyük çoğunluğunun sahip olduğu olanaklara sahip değillerdir veya olanaklara erişimlerinin önünde engeller bulunmaktadır. Bu manada kapsayıcı ve destekleyici kamu politikalarının yürütülmesi sosyal ve ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesinde bir zorunluluk olarak yer almaktadır.

Son söz olarak, küreselleşmeyle beraber ekonomik ve toplumsal alanda emeğiyle geçinmek zorunda olan nüfus için ortaya çıkan sorunlar, kurumsal anlamda sosyal sorumlulukları da artırmıştır. Tarihin her döneminde insanlığın karşılaştığı sosyal risklere ve yoksulluğa karşı koruma politikaları yürütülmüş ve çalışma ve yaşama güvencesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak çalışma hakkı ve sosyal güvenliğin vatandaşlar için bir hak ve ödev olarak kabul edildiği kurumsal politika önlemleri hem kurumsallaşmayı hem de uygun politik çözüm üretmeyi zorunlu kılmaktadır.

KAYNAKLAR

Abay, A.A., & Kahraman G.F. (2015). Engellilere Yönelik Temel Ulusal Mevzuatın Toplumsal Cinsiyet Açısından İçerik Analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(40), 430-439.

Akgül, U. (2010). *Sürdürülebilir Kalkınma: Uygulamalı Antropolojinin Eylem Alanı*. *Antropoloji Dergisi, 24*, 133-164.

Aktaş, A. (2014). *Sosyal Dışlanma Bağlamında Sosyal Yardımlar ve Karşılaştırmalı Politika Önerileri*. Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Alp, L. (2014). *Dezavantajlı Grupların İstihdama Katılmaları: G20 Ülkelerindeki*
Başarılı Uygulamalar, Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Can, M. & Fazlıoğlu, A. (2012). *Dezavantajlı Nüfus Gruplarının Durumunun Geliştirilmesi ve Sosyal İçermenin Sağlanmasına Yönelik Öncelikli Politika ve Önlemler*. Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Dilik, S. (1980). Sosyal Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Arasındaki İlişkiler. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 35*(1),73-84.

G-20 (2013). *Job Creatıon And Labor Activation Policies In G20 Countries*. G20 Task Force On Employment Report, Rusia.

Karabulut, A. (2007). Türkiye'deki İşsizliği Önlemede Aktif İstihdam Politikalarının Rolü Ve Etkinliği. Uzmanlık Tezi. Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Kayalıdere, G., & Şahin, H. (2014). Sosyal Devlet Anlayışı Çerçevesinde Türkiye'de Sosyal Koruma Harcamalarının Gelişimi ve Yoksulluk. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 57-75.

Kınay, Ö. (2016). Bedensel Engellilerin Kamusal Alanda Ulaşılabilirliği: "Engelsiz Dünya" Mobil Uygulamasının Sosyal Sorumluluk Projesi Olarak İncelenmesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC, 6*(2), 168-180.

Kolukırık, S. (2014). *Tampon Yerleşme ve Mekanın Dili: İzmit Yenidoğan Mahallesi Romanları Üzerine Bir Araştırma*. Dezavantajlı Gruplar Eğitim ve İstihdam Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, Kocaeli.

Koray, M. (2007). Sosyal Politikanın Anlamı ve İşlevini Tartışmak. *Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, 4*(15), 19-56.

OECD-Ford Foundation (2014). *Changing the Conversation on Growth- Going Inclusive*. OECD-Ford Foundation, Second Oecd/Ford Foundation Workshop, 27 February 2014, New York.

Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. *Yaşar Üniversitesi Dergisi, 3*(12), 1853-1876.

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları ve Klasik Kökleri*. Çeviri: Irmak Ertuna Howison. Ankara: De Ki Yayınları,

Selamoğlu, A. (2002). Gelişmiş Ülkelerde İstihdam Politikaları, Esneklik Arayışı ve Etkileri", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2), 33-63.

Strasbourg Declaration (2014). *Empowering Social Entrepreneurs For Innovation, Inclusive Growth And Jobs*, 16-17 January. http://ec.europa.eu/internal_market/conferences/2014/0116-social-entrepreneurs/docs/strasbourg-declaration_en.pdf, Erişim Tarihi: Ağustos 2016.

Sunal, O. (2011). Sosyal Politika: Sosyal Adalet Açısından Kuramsal Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 66*(3), 283-305.
Türkoğlu, İ. (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik. *Akademik İncelemeler Dergisi, 8*(3), 275-305.
Van Dijk, Teun A. (2008). *Discourse and Power*. New York: Palgrave Macmillan.

EXTENDED ABSTRACT

In the aspect of sustainable quality of life support of groups requiring special policy is seen as an important issue for the run of social system in most countries. Thus, minimization of inequality and facilitating of access to public services by improving economic and social oppurtunities comes first in the public services. Defined as population requiring special policy are disabled, women, former sentenced people, old aged adults, unemployed ones for a long time and despite having no legal abstacle, people who employed limittedly,the one employed out of record and the ones getting low-income.

The groups requiring special policy have physical and social difficulties in their work life at employed and dismissed, as did in the past. This disadvantage in social system derives from physical obstacles, social value-moral systems and being out of knowledge and skills that labor market desires. But integration of social policies into economic policies, a minimum particular target for citizens in economic and social field, contribution of policies into social nogotitiation are the basic expectations. Equality of oppurtunity, delivering peace equally, practising public responsibility projects for individuals unable to reach minimum life conditions are essential issues for sustainable quality of life.

Active labor market policies against unemployment or active employment policies in other words, are the programmes including job placement services, education and creation of job that helps unemployed return to work. The activation strategies facilitating jobseekers employment should be evalutaed in this aspect. . Supporting the jobseekers thatgranted for unemployment to look for a job actively and make them use of active job placement services is a common activation strategy. Public employment services,vocational training courses, apprenticeship programmes, employment incentives and precaution for a particaular group of disadvantaged are among the regulations for improving employment. In modern-day individuals more often face the risk of unemployment, live changes in family structure have difficulties in running family and work life together. Active labor market policies aims to reduce the damage to minimum for individuals and society by making unemployed join to the labor market for the first time.

A main position for employment towards groups requiring special policy is extremely important for improving a sustainable quality of life. Especially in Turkey, the latest legal regulations, social development projects that supply gypsies' employment plays an improving role for the population that needs public support. As known, facility of employment is the key for both peace, economic growth and socail adaptation for the nation. In the aspect of individuality, employment is essence for economic and social life. Moreover improvement of employment for Gypsy population will be a practice that is more transitive,automotical and contributor to the development in the social system.

The policies that the public supplies for the groups that need social support includes

protective features for the short term, in the long term it includes practises that quells disadvatages causing them to seem as a risk group. The disadvantaged groups in employment are consisted of the population that have little integration in labor market abbout starting amd maintaining the work life. Individuals that disadvantagious at maintaintaing continuity of sustainable quality of life do not have the facilities that other have about health, education, knowledge, employment, social support or have obstacles to face them. In this sense, of inclusive and supportive public policies to run is an obligation for the realisation of economic and social development.

In general view, the public support practises are the steps for the balance of economic and social development and letting the nation's peace to the highest. Social state agrees all citizens equal under the law without discriminating and aims to establish social balance and peace. Social development is very important economically and socially and the key of the balance the society and individual's peace protection of disadvantaged people should be regarded in this sense. The integration of disadvantaged individuals into the work and social life will be very useful for the whole parts of the society.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos Cilt: 3 Sayı:2
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / May-June-July-August Volume: 3 Issue: 2
2016
www.joimar.com

THE KAPITAL OF MUSIC: A COMPARISON OF "MUSICKING" IN DIFFERENT ECONOMIC SYSTEMS

MÜZİĞİN KAPİTALİ: FARKLI EKONOMİK SİSTEMLER İÇİNDE KARŞILAŞTIRMALI BİR "MÜZİKLEME" İNCELEMESİ

[1]Gönenç HONGUR*
[1] Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı, Van, Türkiye
***e-mail: ghongur@gmail.com**

ABSTRACT
Today, despite the fact that numerous economic systems exist all over the world, common opinion adopts the idea that they are derived from two opposite systems: socialism and capitalism. These two systems have both upsides and downsides concerning the free will of musicians as well as many difficulties and restrictions during the musical production. This study focuses on two different countries and their societies as its basic models. Cuba is the representative of the socialist system and the United States of America is the representative of the capitalist system. The purpose of this research is to compare two different societies based on their economic systems and to hypothesize regarding their aptness to the notion of musicking coined by Christopher Small.
Keywords: Music, capitalism, socialism

ÖZET
Bugün dünya üzerinde birbirinden farklı çok sayıda ekonomik sistem var olmasına rağmen ortak kanı bunların iki karşıt sistemden türediğini benimser: sosyalizm ve kapitalizm. Müzik üretimi sırasındaki birçok zorluk ve kısıtlamanın yanısıra müzisyenlerin özgür iradesi açısından her iki sistemin de hem olumlu hem de olumsuz tarafları var. Bu inceleme temel model olarak iki farklı ülke ve toplumuna odaklanıyor. Kübayı sosyalist sistemin temsilcisi olarak Amerika Birleşik Devletlerini ise kapitalist sistemin temsilcisi olarak ele alan bu araştırmanın amacı iki farklı toplumu ekonomik sistemleri temelinde karşılaştırarak Christopher Small tarafından müzikleme olarak tanımlanan kavrama uyumlulukları açısından bir hipotez kurmaktır.
Anahtar kelimeler: Müzik, kapitalizm, sosyalizm

JEL CODE: P1, P10

INTRODUCTION

Canadian director James Cameron's movie *Titanic* shows many characteristics that you would usually expect from a love story based on a romance of a poor boy and a rich girl. Unlike others, however, *Titanic* carries some other characteristics that pass beyond a regular love story and reach some realities of life such as the end in which the rich remains on the surface whereas the poor drowns; that almost never happens in this sort of love stories but it is very likely to happen in real life where the rule of "rich survives" is strictly observed. More importantly, this movie provides a stimulus to make a more comprehensive comparison between different classes in a society.

The ocean liner, *Titanic*, in which the story takes place has special passengers who travel in the first class section and others who belong to the third class. I always remember the function of music in two different sections. We hear trumpet music used for the first time to invite first class passengers to the dinner. The boy joins the first class dinner from the third class and tries to pretend that he is comfortable. The audience empathizing with the character feels the same way. The guests enjoy waltzes of Strauss and string quartet music before and during the dinner. The music is a medium here. After the dinner, the boy asks the girl whether she wants

[1]Yrd. Doç. Dr. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türk Müziği Devlet Konservatuarı

to go to a real party or not. It then goes to a scene of a third class party and we greet a completely different atmosphere here. This is a kind of community where we are always welcome to join. Irish music is being played and people are dancing around cheerfully. They are singing, playing or clapping. They are living the music. The music is life here. What they do is simply "musicking".

What is musicking then? Christopher Small by whom the term was originated defines it as follows, "To music is to take part, in any capacity, in a musical performance, whether by performing, by listening, by rehearsing or practicing, by providing material for performance (what is called composing), or by dancing" (Small, 1998). It is not very difficult to sense the quest for naturalness, purity and innocence in his description. Being acquainted with Christopher Small's image of the "classical" concert hall in the first chapter of *Musicking: The meanings of Performing and Listening* can simply remind you of the hall of the "Titanic" in which all members of the state cabin dine. According to Small's picture, a noticeable separation between the performing and listening exists and people attending a concert have no connection not only with the performers but also with the people around them. One can find the similarity between the dining session of the first class passengers and the concert hall audience. Small observes that "the aloneness of the individual during the performance is felt not as a deprivation but as the necessary condition for full enjoyment and understanding of the works being played" (Small, 1998). Musicking, on the other hand, is an activity which is integrated into/with life itself. It is a set of relationships found not only between those organized sounds which are conventionally thought of as being the stuff of musical meaning, but also between the people who are taking part in the performance (Small, 1998). Small mainly discusses that music is not an object but an activity, and that performance "does not exist in order to present musical works, but rather, musical works exist in order to give performers something to perform" (Small, 1998).

I am inclined to believe that lots of scholars, ethnomusicologists and many other world music enthusiasts who travel all over the world are seeking not only something different, unusual, untouched or something has not been explored before but also more intimacy, more warmth, more tenderness; to some degree, they are seeking less commodification but more musicking. In my opinion, it might be worthwhile to look for it not only in unexplored territories or in unknown societies but also in some places that already exist.

The purpose of this study is to inquire into certain societies and to draw cardinal inferences in terms of their economic systems' aptness to the notion of musicking coined by Christopher Small. Today, despite the fact that numerous economic systems exist all over the world, general consensus is that they are derived from two opposite systems: Socialism and Capitalism. These systems both have some advantages as well as disadvantages concerning the free will of musicians. On the other hand, if one takes the differences between two societies into account, a classless society might appear to be more suitable to collective activity, which is a corollary of social solidarity. Except for the fact that there are many difficulties and restrictions during the musical production – which is very likely in both economic systems – people's reaction in a classless society has more to do with appreciation at the time of performance.

The study intends to focus on two countries and their societies as its basic models one of which is Cuba as a representative of a socialist system and the United States of America as a

representative of a capitalist system. It would be helpful, of course, to discuss first the concept of musicking in the context of community in detail.

The Community and Musicking

The structure of a community is an important factor in determining the quality of social intercourse among people. If that is so, then what is the major factor in determining the quality of the structure of a community? My answer would be "social equality". I tend to avoid using the word "democracy" at this moment because this word is associated with a form of government or a political system that has been adopted largely by capitalist societies. Capitalism, on the contrary, has, to a large extent, to do with an economic system in which democracy would be quite controversial. If you look up the synonyms of the word "democracy", you will be surprised to see some words such as "equality" and "classlessness". However, it seems that societies that uphold capitalist economy have social and economic classes and correspondingly, they do not have a real equality as their governments suggest.

> At a minimum, real political equality requires a greater degree of economic equality than is currently the case or more effective assurances that economic power will not translate into political power. Equality means that the needs and interests of privileged individuals and groups must not take systematic precedence over those of more marginalized individuals and groups (Mattern, 1998).

In this case, any socio-economic structure necessitates two essential principles to construct a democratic (used in its real sense) community: freedom and equality. "Without a commitment to these stronger versions of freedom and equality, democracy will remain incomplete, falling well short of its ideals" (Mattern, 1998). Therefore, it would be quite straightforward to say that neither capitalist nor socialist economy can create a democratic community. Capitalist society's problem is lack of equality whereas socialist's is lack of freedom. In this case, it would be appropriate to ask one question. Which one would serve better for the quality of social intercourse or for, as in the definition of musicking, "the set of relationships"? Is it freedom? Or is it equality?

It is essential to include a proper definition of the word "community" at this time. Community is defined in Oxford English Dictionary as "the quality of appertaining to or being held by all in common; joint or common ownership, tenure, liability, etc" (The Oxford English Dictionary, 1989). It is not surprising to find out that there is a close relationship between common and community. However, qualities belonging to or shared by people are not enough to form a community. In a certain community, people could have history, culture, beliefs, interests, experiences, principles, or other characteristics in common. Besides, apart from having many similarities and commonalities, people could also have many differences such as race, gender, age, ethnicity and economic status; and as Mattern states, "How these differences are handled partly determines the democratic or undemocratic character of the community" (Mattern, 1998).

I strongly believe that people encounter more difficulty in dealing with the differences of economic status than they do in dealing with the differences of race, gender, sexual orientation, culture or ethnicity. Class formation can simply disrupt both potential and existing commonalities in a community since differences between economic classes are more

difficult to eliminate for people. It is difficult to accept the socio-economic inequality for an average human brain because it is not natural. Humankind invented it. People are not supposed to be born as rich or poor but they are. As in the *Titanic*, as long as people are financially equal, they are able to find a way to form a social intercourse, a set of relationships. Why do first class passengers and third class passengers always hate each other?

In the context of musicking, natural differences of humankind contribute to the diversity of a community. What makes them form an integrated activity is music. What makes music have such an important role in their life is their socio-economic equality. Their lives are integrated both into music and into each other's life not because they share the same age, same color, same race, and same ethnic backgrounds but because they share the same living standard.

As for the condition of performance, the influence of the socio-economic equality would be distinctive. This community would have a self-control mechanism that prevents the emergent deification of performers. As the separation between performer and audience, which is a desire to protect the mysterious power of the performer according to Small (1998), is being extended day by day, the organization of a community takes an important place in serving for the idea of musicking. If everyone were allowed to have a proper music education without considering the financial situation, people could be closer to music, and music could be closer to people as well. People would regard a performer as someone belonging to the whole community since performing would not be seen as an extraordinary ability. Musical productions would not have to determine neither a class nor a target group. It would be accessible for everyone.

If that were so, what would be the situation from the perspective of audience? As it is discussed by Small in the chapter titled "Sharing with Strangers", the distance between not only the audience and performer but also among the audience is another important point in the context of musicking (Small, 1998). Concert audience of a classless society would never be as stranger to each other as it would be in a capitalist society. If one attended the same concert described by Small in this type of community, the circumstances would be different because the feelings of every individual, either performer or audience, would be different. It would be fair to say that economic equality gives people enough reason to feel comfortable since there is no class distinction among them, either consciously or subconsciously.

Capitalist Economy and Music

It is a common knowledge that the Western world has been dominated by capitalism since the end of feudalism and the great part of the non-western world has been influenced by its rapid expansion particularly since the end of the twentieth century. Since there are plenty of countries maintaining capitalist economy, it is meaningful to observe a society not only in socio-economic but also in historical context when determining the most suitable country following the principles of market economy. I believe the United States of America, reflecting the best examples of political, socio-economic, cultural, ethnic, and historical diversity of a nation state, is one of the finest models to comprehend a capitalist society. Not only does the United States have a proper capitalist economy itself, but it also has an international influence on other countries to update the principles of capitalism.

Being constituted by innumerable migrations from Europe, Asia, and Africa, one of the most important characteristics of the American society is diversity. However, I could not help imagining American society would able to appreciate the value of diversity if the espousal of capitalist economy did not exist in such a strict sense. Having been consisted of various socioeconomic groups, American society prevents itself from being grateful for the constructiveness of this concept. As a matter of course, being an important element of the diversity, musical activity is highly affected by decisiveness of economic status in a society.

Like in any other capitalist society, the course of music is strongly conditioned, shaped, and dominated by a few crucial concepts such as marketing, advertising and profit making in the United States. Musical customs, activities and products are reduced and simplified within the operation of market economy to make more profit. "Record companies are structured into a series of business units that are fudged according to clearly defined economic criteria of success/failure (budgets, profits, return on investment, market share figures)" (Negus, 2001). For that reason, music could simply become a commodity, a consumable item that is available and affordable to certain people, not to everyone and naturally music and musicians are being isolated from the society. The distance between the musician and the audience is being wider and musicians can no longer have personal relationships with audience. This formation gives rise to a position in which certain people are designated to make music whereas some of others are designated to listen. Anne Dhu McLucas makes further clarification on this matter:

> The socioeconomic group to which an individual belongs- his or her class- is a strong determinant (though certainly not the only one) in decoding the meaning of a particular kind of music created or enjoyed by that person. In surveying the wide variety of genres and styles of music in the United States, it is clear that social class has a great deal to do not only with the creation of music but also with its consumption, meaning within society, and modes of study (Mc Lucas, 2005).

The problem, of course, is not merely limited to the alienation of music from the community to which it belongs but also covers the process of production and consumption of music. Who has the authority to make the decision of what type of music and which artist is allowed to be shown in public or to be available for use? And more importantly, how do they decide it? Abundance in the financial return of the investment has an impressively determinant role to answer these questions. Artists who have previously achieved international success and who have already achieved success in a specific part of the world and seem likely to be able to 'break out' from a territory will have little difficulty attracting radio play, media coverage and gaining sales (Negus, 2001). In addition, one should never underestimate the value of being "sexy" and/or "cool" for a performer since these qualities create another market in which all spin-offs of the product are exhibited. As Roe and Meyer point out with an example from mass media, the music business has to do not only with music but also with other products regardless of economic area.

> The main purpose of MTV is to deliver a particular audience segment to advertisers. Everything on MTV – from the looks and presentation style of the VJs, the music, and the videos themselves – must fit in to the narrow-casting prescription of what is perceived to appeal to this audience group…Artists and labels feel themselves required to produce sophisticated, expensive music videos in order to promote their products (Roe & Gust de Meyer, 2001).

Nevertheless, it would be reasonable to emphasize that United States has had the most competitive and active music industry on earth. Besides, there has never been lack of incentive for musicians to work harder. Many American artists have acquired both domestic and international success and fame. American music industry without a doubt has improved the quantity, "quality" and variety of musical products. Entrepreneurial spirit has always found a way to promote and publicize its products. As far as can be seen, reputation is an extremely efficient incentive in the development of musical creativity and artistic power, albeit it barely serves the development of musical concept that is supposed to be inextricably intertwined with the community. To some extent, it is quite unfortunate that competitive music industry is primarily motivated and judged by economic criteria and this leads to the advent of "head-count" popularity.

> Even if a musician decides to produce his or her own music…the goal of "head-count" popularity easily can supersede that of "soul" popularity. Profit making can become the primary rather than the secondary purpose as musicians tire of the immense struggle required to survive on small albeit intensely appreciative audiences. Making it into the "big time" means more food on the table and greater recognition (Robinson, Buck & Cuthbert, 1991)

One of the most dominant factors controlling the production, promotion, and marketing of music in the twentieth century is mass media. Radio was the first medium to enable music to access more number of people. Additionally, recording technology grew and rendered the faster mass production of recordings possible. In the meantime, television came into existence and it has been one of the most important media for the distribution of music in the United States and great part of the world since that time. Today, internet technology has joined the group as another promising medium and all of them - and their owners - tell people what songs are supposedly the most popular during any particular day or week. In other words, they tell people what to listen to (Lornell & Rasmussen, 1997). The practice of Payola in the American music industry is one of the best examples to support this statement. Payola (Pay for Play) is the practice in which record companies make payment or offer inducement to make performers to sing particular songs to generate popular interest in them. The more a song is sung or broadcasted, the more popularity it gets. Another point that bears resemblance to payola is the dependency of the DJs in decision-making process. Many DJs are not allowed to decide on what songs to be played. They play what their program directors or general managers tell them to play. Of course, directors or general managers set the general song-playing policy on their owners' requests

It is quite essential to ask a few questions at this point. Who are these owners? What do they own? How much influence do they have on people? Let me refer to George Carlin, a remarkable American stand-up comedian, actor, and author, both for a summary of all these hodgepodges and for a panorama of musical activity in a capitalist society:

> "I am talking about the real owners now; the big, wealthy business interest that control things and make all the important decisions. Forget about the politicians. They are an [*sic*] irrelevant ... the politicians are put there to give you the idea that you have freedom of choice. You do not. You have no choice. You have owners. They own you. They own everything. They own all the important land. They own and control the corporations. They have long since bought and paid for the senate, the congress, the

> state houses, the city halls. They got the judges in their back pockets. And they own all the big media and news companies so they control just about all of the news and information you get to hear" (Carlin, 2006).

Socialist Economy and Music

As the capitalist economy has penetrated the greater part of the world, it might be appropriate to set eye on a classless society for the search of musicking alongside existing methods. Apparently, Cuba is one of few countries maintaining the socialist economy as it should be and therefore its culture and community has an exceptional position for us to evaluate the potential suitability of a socialist economy to the concept of musicking. There might be some objections at this point regarding the number of socialist countries and my preference for Cuba over other socialist countries might be regarded with suspicion as well. However, I have attempted to consider the model that is strictly attached to anti-capitalist ideology as well as socialist doctrine. These two criteria are important for me to emphasize the contrast between two different socio-economic systems. As far as I can see, Cuba is the most appropriate model that meets these expectations. On the other hand, I have followed the same path as I prefer taking U.S.A. to many other capitalist countries for considering that it has the most appropriate capitalist economy that takes the furthest position to socialism.

In the preface to his article "Musical Pluralism in Revolutionary Cuba," Peter Manuel elucidate the uniqueness of the Cuba with these striking words, "Cuba has come to serve as one of the only examples of a surviving society providing a heuristic alternative to the hegemony of bourgeois ideology and the commodification of all aspects of life, including music" (Manuel, 1991).

Cuban society is a classless society in which almost all adults are wage-earning proletariat employed by the state (Manuel, 1991). Even though workers are paid different levels of wages, community does not let them to construct classes since the community itself controls the property and the distribution of wealth. At this rate, what are the benefits of living in a classless society in terms of music? To begin with, "Because basic levels of nutrition, housing, education, and medical care have been maintained for all citizens, Cuban musicians, like all on the island, have enjoyed a cradle-to-grave security which they regard as a responsibility of the state" (Manuel, 1991). A musical production does not have a target group in a classless society. If a musician wishes to make and/or broadcast her/his music, she/he does not have to take into account whether she/he could make profit or not. On the other hand, as Manuel touches upon, official cultural policy of Cuba constitutes a strong mechanism for the dissemination of music. "In socialist Cuba, aspects of the 'market' -for example, supply and demand - remain fundamentally influential, but the 'demand', including taste, may naturally be strongly affected by the class revolution, while aspects of the 'supply' - especially, the diffusion of music - may be largely determined by official cultural policy" (Manuel, 1987). Discussing Cuba's dissemination of music is similar to that of United States in terms of corporate music production. James Robbins clarifies the difference – which is one of the greatest signs of a community's aptness to musicking – between the two countries with a strong observation:

> But socialism is more than an inefficient-but-equitable way of producing consumer goods; it is also an attempt at redefining the relations of production and consumption as

> inherited from capitalism. With respect to that attempt, one of the great achievements of Cuba has been the support and promotion of amateur music making (Robbins, 1991).

Music education in Cuba, which is one of the most important key points of a community's musical life, is available to each individual regardless of her/his background, location, race, ethnicity or socio-economic class, which is quite the same for each individual in the fist place. In this way, the community is given the opportunity of having more people involved in music and people, who already have the same living standard with each other, have a chance to improve their relationship by means of music. "Music education has been introduced throughout the countryside via neighbourhood cultural centres; where funds have been lacking, songs have been taught in schools via the radio" (Argeliers Léon, interview, 1984, as cited in Manuel: 1987). "Competitions and performance forums for amateurs have been established (such as *Todo el mundo canta* and the Adolfo Guzman competition) and regular festivals of all kinds of Cuban music have been held, public admission being free or at a nominal cost" (Manuel: 1987).

There are some disadvantages of being a Cuban citizen as well. The main problem in Cuba is bureaucratic and financial restrictions. For instance, if a musician needs an instrument, a score, an album, a publication, a computer program or any other material concerning his project, it is never as easy for her/him to obtain it as it is in the United States. It may not be affordable for an American musician either but it is always available as long as she/he fulfills financial requirements. Similar difficulties are effective for any music enthusiast whose profession is not music as well and musicologists, ethnomusicologists, folklorists, scholars, students or any other music research workers are subjected to various regulations. Russian ethnomusicologist Izaly Zemtsovsky articulates the fundamental dilemma of Marxist state policies in relation to musicological practice:

> As we know, every discipline is made up of four components: an object, a subject, material, and a methodology. In the conditions total censorship of state Marxism-Leninism we were not ideologically free in any of these four components. We could not freely write about anything, could not freely ask any question we wished, could not freely use any type of material or freely adopt any given methodology or method. It was not just texts that were censored, but the very context of scientific investigation (Zemtsovsky, 2002).

Another problem in Cuba, which is common in most socialist states, is the politicization of musical productions. Nueva trova is one of the best examples that indicate the intervention on the free will of musicians and to some degree, it can be regarded as the equivalent of the Payola concept in the United States. Nueva trova, which was emerged in Cuba in the early years of the socialist period, is a movement in which songs are written and performed in the style of traditional folk music with politicized lyrics. Nueva trova is an example how Cuban "government agencies promote songs with overtly political lyrics, incorporate particular composers, performers, and genres into public discourse as symbols of national heritage, and create musical festivals commemorating events of the socialist revolution, to mention only a few examples" (Moore, 2003).

A music enthusiast in the United States is likely to have many musical events to attend, and more variety of music to access than in Cuba. Even though these matters partly arise from the

blockade of capitalist countries, I do not wish to include these details in a musicking-related article. The real question is how much these hindrances affect the social solidarity or social intercourse of people in a community.

CONCLUSION

This article has examined the connection between practice of musicking and the socio-economic structure of a community. The thoughts emphasized reflect the multifaceted interaction of capitalism, socialism, community, and musicking. Since the main point of the discussion is musicking, and musicking is an activity that is mainly carried out by a community, to discuss factors that are likely to have important roles in forming a collective community is particularly important.

As we have seen, both economic systems discussed above have specific drawbacks regarding production, dissemination, and performing of music. Both economic systems are required to set up some restrictions and to stick with the existing methods in order to survive. As far as professional musicians are concerned, both systems have serious problems in respect of their welfare. It seems that bureaucratic inflexibility in Cuba has been replaced by the excessive flexibility of corporations' decision-making in the United States. A capitalist society requires more equality whereas that of socialist feels the necessity of more freedom.

Nevertheless, when we consider the factors that have major effects on communal activity, equality seems more valuable for musicking. No matter how limited its resources are, a community can manage to provide the best musical interaction under the energy of equality. Do third class passengers need the most expensive and classy silverware to eat their appetizers prepared by the most skillful chefs of Great Britain before they throw a party?

REFERENCES

Carlin, G. (2006). https://www.youtube.com/watch?v=iK7FPSFdkEc date accessed: 28.10.2016.

Community. (1989). Def. 1.a., The Oxford English Dictionary, 2nd ed.

Lornell K., & Rasmussen A. K. (1997). Music and community in multicultural america. Lornell K., & Rasmussen A. K. (Ed.). *Musics of multicultural america: a study of twelve musical communities* (pp. 1-9). New York: Schirmer Book.

Manuel, P. (1987). Marxism, nationalism and popular music in revolutionary cuba. *Popular Music*, 6 (2), 161-178.

Manuel, P. (1990). Music and ideology in contemporary cuba. *Politics, Culture, and Society*, 3(3), 297-313.

Manuel, P. (1991). Musical pluralism in revolutionary cuba. Manuel, P. (Ed.). *Essays on cuban music: north american and cuban perspectives* (pp. 283-312). Lanham, Maryland: University Press of America, Inc.

Mattern, M. (1998). *Acting in concert: music, community and political action*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press.

McLucas, A. D. (2005). Social and musical identities (the importance of class). Koskoff, E. (Ed.). *Music cultures in the united states: an introduction* (pp. 60-67). New York: Routledge.

Moore, R. (2003). Transformations in cuban "nueva trova," 1965-95. *Ethnomusicology*, 47(1), 1-41.

Negus K., (2001). The corporate strategies of the major record labels and the international imperative. Gebesmair A., & Alfred Smudits A. (Ed.). *Global repertories: popular music within and beyond the transnational music industry* (pp. 21-32). Aldershot, England: Ashgate Publishing Ltd.

Robbins J. (1991). Institutions, incentives, and evaluation in cuban music-making. Manuel, P. (Ed.). *Essays on cuban music: north american and cuban perspectives* (pp. 215-248). Lanham, Maryland: University Press of America, Inc.

Robinson, D. C., Buck, E. B., & Cuthbert, M. (1991). *Music at the margins*: *popular music and global cultural diversity*. Newbury Park, California: Sage Publications.

Roe, K., & Meyer, G. (2001). One Planet – One Music? MTV and Globalization. Gebesmair A. & Smudits A. (Ed.). *Global Repertories: Popular Music Within and Beyond the Transnational Music Industry*. (pp. 33-44). Aldershot, England: Ashgate Publishing Ltd.

Small, C. (1998). *Musicking: the meanings of performing and listening*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press.

Zemtsovsky, I. (2002). Musicological memoirs on marxism. Translated by Katherine Durnin. Qureshi, R. B. (Ed.). *Music and marx: ideas, practice, politics* (pp. 167-189). New York: Routledge.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos Cilt: 3 Sayı:2
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / May-June-July-August Volume: 3 Issue: 2
2016
www.joimar.com

ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ VE SPOR YÖNETİCİLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ENGELLİLERDE SPORUN ETKİLERİ KONUSUNDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

AN INVESTIGATION OF THE AWARENESS LEVEL OF THE STUDENTS STUDYING AT SPORTS MANAGEMENT AND COACHING EDUCATION DEPARTMENT ON THE EFFECT OF SPORTS ON DISABLED PEOPLE

[1]Serkan ZENGİN*, [2]Erdi KAYA, [3]Şakir BEZCİ
[1]Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye
[2]Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Ağrı, Türkiye
[3]Karabük Üniversitesi, Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Bölümü, Karabük, Türkiye
***e-mail: serkanzengin79@hotmail.com**

ÖZET
Yapılan bu araştırmada antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu antrenörlük eğitimi bölümü öğrencisi olan 56 öğrenci ile spor yöneticiliği bölümü öğrencisi olan 41 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin engelli bireylerde sporun etkileri hakkındaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesinde İlhan ve Esentürk (2014) tarafından geliştirilen "Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Ölçeği (Awareness Scale Regarding Effects of Sport on Persons with Intellectual Disabilities)" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında frekans analizi ve Mann Whitney U Testinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun yanında öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin ailede engelli birey bulunma durumuna, öğrenim görülen bölüm türüne, cinsiyet değişkenine, düzenli spor yapma durumları ile özel eğitim/engellilerde spor dersi alma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Sonuç olarak antrenörlük ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılık göstermediği söylenebilir.
Anahtar kelimeler: Engellilerde spor, engelli farkındalığı, üniversite öğrencileri

ABSTRACT
In this research, it was aimed to investigate the awareness level of the students studying at sports management and coaching education department on the effects of sports on disabled individuals. 97 students in total 56 of whom is studying at Selçuk University, school of physical education and sports, coaching education department and 41 of whom is studying at sports management department took part in this research. In the determination of the awareness level of the students about the effects of sports on disabled individuals, "Awareness Scale Regarding Effects of Sport on Persons with Intellectual Disabilities" developed by İlhan and Esentürk (2014) was used. In the statistical analysis of the data obtained from the research, frequency analysis, Mann Whitney U test in the SPSS 22.0 program was used. At the end of the research, it was found out that the awareness level of the students about the effects of sports on disabled individuals is high. In addition, it was discovered that there is no statistically meaningful difference in the level of awareness of the students about the effects of sports on disabled individuals based on having a disabled family member, department type, gender variable, regular sport activities and taking the class 'sports on disabled individuals' ($p>0.05$). As a result, it can be said that the awareness level of the students studying at sports management and coaching education department on the effects of sports on disabled individuals does not show any difference based on demographic variables.
Keywords: Sports for disabled individuals, disabled awareness, university students
JEL CODE: L83

[1]Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
[2]Yrd. Doç. Dr. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü
[3]Yrd. Doç. Drç Karabük Üniversitesi, Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Bölümü

GİRİŞ

Toplum yaşamında insanların sahip oldukları bazı haklar bulunmakta olup, insanların doğumdan itibaren eşit haklara sahip oldukları bilinmektedir. Buna karşılık toplumsal yapı içerisinde yer alan bazı insanlar sahip oldukları bazı fiziksel, sosyal ya da zihinsel farklılıkları nedeniyle diğer insanlar ile aynı haklara sahip değildirler. Söz konusu insan grupları içerisinde özellikle engelli bireyler önemli orana sahiptir (Subaşıoğlu, 2008; Şahin, 2015). Engelli bireyler sahip oldukları yetersizlikler nedeniyle toplum içerisinde doğrudan ya da dolaylı olarak birçok sorun ile karşılaşmaktadır (Ertürk ve ark., 2014).

Genetik olarak değerlendirildiği zaman engellilik biyolojik bir hastalık olarak tanımlanmaktadır (Demirbilek, 2013). Kavramsal açıdan ele alındığı zaman engellilik "Fiziksel fonksiyonlarda ortaya çıkan bazı hasarlar nedeniyle bireyin sosyal açıdan dezavantajlı duruma düşmesi" şeklinde tanımlanmaktadır (Doğan & Çitil, 2011). Daha geniş kapsamlı bir tanıma göre engellilik "Birtakım unsurlara bağlı olarak doğum öncesi, esnası ya da doğum sonrası dönemde gelişen, bireyin bedensel, zihinsel, duyusal, sosyal ve ruhsal anlamda bazı fonksiyonlarını kaybetmesine neden olan, bunun yanında bireyin toplum hayatına uyum sağlayamama, günlük ihtiyaçlarını karşılamada sorun yaşama, bakım, koruma ve rehabilitasyona gereksinim duyma gibi problemlerle karşılaşmasına neden olan durum" şeklinde tanımlanmaktadır (Öztürk, 2011). Özsoy ve ark., (2002) engellilik kavramını "Bireyin bazı unsurlara bağlı olarak sahip olduğu bazı toplumsal rolleri ve görevlerini yerine getirememe durumu" şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımdan yola çıkılarak, insanların toplumsal rollerini yerine getirmelerini olumsuz yönde etkileyen yetersizliklerin zaman içerisinde engele dönüştüğü vurgulanmıştır.

Engelli bireylerin sahip oldukları engel durumları doğum öncesi unsurlara bağlı olarak ortaya çıkmakla beraber, bazen doğum esnasında yaşanan doğum travmaları ya da doğum sonrası yaşamda karşılaşılan hastalık, kaza ya da travmalar da engel oluşumuna neden olmaktadır (Cumurcu ve ark., 2012; Çağlayan, 2014). Engellilik durumu bireyin sahip olduğu özelliklere göre farklılık göstermekte olup (İlhan & Esentürk, 2014), genel olarak engel grupları işitme, görme, konuşma, zihinsel ve bedensel engel şeklinde sınıflandırılmaktadır (Demirbilek, 2013).

Kavramsal açıdan spor, insanların belirli amaçlar doğrultusunda katıldıkları, mücadele ruhu gerektiren, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen, insanların fiziksel, ruhsal ve zihinsel sağlıklarını geliştiren bir olgudur (Ramazanoğlu ve ark., 2005). Bu tanımda da ifade edildiği gibi spora katılımın sağlık açısından birçok yararı olup (Hekim, 2015a: 1084; Güner, 2015: 23; Hekim, 2016), özellikle bedensel sağlığın korunmasında düzenli fiziksel aktivite ve sporun oldukça faydalı olduğu belirtilmektedir (Keskin, 2014; Hekim & Yüksel, 2015). Normal gelişim gösteren bireylerde olduğu gibi engelli bireylerde de spor ve fiziksel aktiviteye katılım bireyin gelişimini birçok açıdan (sosyal, fiziksel, motorsal) olumlu yönde etkilemektedir (Şahin, 2015; Hekim, 2015b; İlhan & Esentürk, 2014; Hekim, 2014). Bu nedenle engelli bireylerin spora yönlendirilmelerinin önemli bir konu olduğu görülmektedir.

Kavramsal açıdan farkındalık, bireyin tüm duyularıyla yaşadığı çevreyi anlamlandırmasını, bunun yanında bilinmesi gereken şeylerden haberdar olmasını, kavranması gereken bir şeye

dikkat etmesi ya da hassasiyet göstermesini ifade etmektedir (İlhan & Esentürk, 2014). Engelli bireylerin spora yönlendirilmelerinde toplumun engellilerde sporun yararlarına ilişkin farkındalık düzeyinin yüksek olması oldukça önemlidir. Bu nedenle engelli bireylerin spora katılımlarının arttırılması için öncelikli olarak toplumun engellilerde sporun yararları konusundaki farkındalık düzeyinin arttırılması, bunun yanında toplumun engellilerde spor konusundaki farkındalık düzeylerini etkileyen unsurların iyi bilinmesi gerekmektedir. Sezer (2012) tarafından yapılan araştırmada da engellilere yönelik yaklaşımların olumlu olması için öncelikli olarak engellilere yönelik tutumların geliştirilmesi noktasında insanların bilinçlendirilmesinin gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada üniversitelerin antrenörlük bölümü ile spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin engellilerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Yapılan bu çalışmada betimsel araştırma modellerinden olan "Kesitsel Tarama" modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri oluşturmakta olup, araştırmanın örneklem grubu Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi olan 97 öğrenciden meydana gelmiştir (36 kadın, 61 erkek öğrenci). Araştırmaya katılan üniversite öğrencileri araştırma evrenini oluşturan öğrenciler arasından tesadüfü yöntem ile seçilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen öğrenciler 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı içerisinde yüksekokulda öğrenim gören öğrenciler içerisinden seçilmiş olup, araştırmaya sadece gönüllü olan öğrenciler dâhil edilmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilere ilişkin demografik bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Değişken	Seçenek	N	%
Bölüm	Spor Yöneticiliği	41	42,3
	Antrenörlük Eğitimi	56	57,7
Cinsiyet	Kadın	36	37,1
	Erkek	61	62,9
	Toplam	97	100,0
Düzenli spor yapma durumu	Evet	63	64,9
	Hayır	34	35,1
	Toplam	97	100,0
Anne eğitim durumu	İlkokul	47	48,5
	Ortaokul	24	24,7
	Lise	22	22,7
	Üniversite	3	3,1
	Lisansüstü	1	1,0
	Toplam	97	100,0
Baba eğitim durumu	İlkokul	26	26,8
	Ortaokul	26	26,8
	Lise	29	29,9
	Üniversite	15	15,5
	Lisansüstü	1	1,0
	Toplam	97	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %42,3'ünün spor yöneticiliği, %57,7'sinin antrenörlük eğitimi bölümü öğrencisi olduğu bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine göre ele alındığında öğrencilerin %37,1'inin kadın, %62,9'unun erkek öğrencilerden meydana geldiği tespit edilmiştir. Düzenli spor yapma durumlarına göre ele alındığı zaman, öğrencilerin %64,9'unun düzenli spor yapma alışkanlıklarının bulunduğu, buna karşılık öğrencilerin %35,1'inin düzenli spor yapma alışkanlığına sahip olmadıkları belirlenmiştir. Anne eğitim durumuna göre ele alındığı zaman, öğrencilerin annelerinin %48,5'inin ilkokul, %24,7'sinin ortaokul, %22,7'sinin lise, %3,1'inin üniversite, %1'inin ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Baba eğitim durumuna göre ele alındığı zaman, öğrencilerin babalarının %26,8'inin ilkokul, %26,8'inin ortaokul, %29,9'unun lise, %15,5'inin üniversite, %1'inin ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden meydana gelmektedir. Anketin ilk bölümünde katılımcıların sahip oldukları demografik bilgileri belirlemek amacıyla hazırlanmış olan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda yer alan sorular ile öğrencilerin yaş, cinsiyet, düzenli spor yapma durumları, aile içinde ya da akraba çevresinde engelli birey bulunma durumu, engelli yakını olan bireyler varsa yakınlarının engel türü, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, öğrenim gördükleri bölüm, daha önce özel eğitim alma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan anketin ikinci bölümünde üniversite öğrencilerinin engelli bireylerde sporun etkileri hakkındaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlayan ölçek bulunmaktadır. Katılımcıların engelli bireylerde sporun etkileri hakkındaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesinde İlhan & Esentürk (2014) tarafından geliştirilen "Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Ölçeği" kullanılmıştır. Kullanılan ölçekte toplam 32 madde yer almakta olup, ölçek 5'li likert türünde bir ölçektir. Ölçek maddelerine verilen sorular kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekte yer alan olumsuz sorular ise tersten kodlanmaktadır. Kullanılan ölçek tek alt boyutlu olup, bireyin ölçekten aldığı puanın yüksek olması engellilerde sporun yararları konusundaki farkındalığının yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geliştirilme sürecinde Croanbach Alpha değeri 0.989 olarak hesaplanmıştır (İlhan & Esentürk, 2014).

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterme durumlarının belirlenmesinde One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test kullanılmış, elde edilen bulgulara göre araştırma verilerinin normal dağılıma uymadığı tespit edilmiştir. Araştırma verilerinin normallik tablosu aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Normallik Test Sonuçları

Değişken	Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
Cinsiyet	4,004	,001
Düzenli spor yapma durumu	4,107	,001
Ailede engelli birey bulunma durumu	5,024	,001
Ailede engelli birey varsa engel türü	1,821	,003
Anne eğitim durumu	2,894	,001
Baba eğitim durumu	1,821	,003
Öğrenim görülen bölüm	3,743	,001
Özel eğitim ya da engellilerde spor dersi alma durumu	5,104	,001

Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için katılımcıların düzenli spor yapma durumu, ailede engelli birey bulunma durumu, ailede engelli birey varsa engel türü, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, öğrenim görülen bölüm ve özel eğitim ya da engellilerde spor dersi alma durumlarına göre engellilerde sporun etkileri farkındalıklarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ailelerinde Engelli Birey Bulunma Durumlarına Göre Yüzdelik Dağılımları

Ailede engelli birey bulunma durumu	N	%
Var	15	15,5
Yok	82	84,5
Toplam	97	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %15,5'inin ailesinde ya da yakın akraba çevresinde engelli birey bulunduğu, buna karşılık öğrencilerin %84,5'inin ailesinde ya da yakın akraba çevresinde engelli birey olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Aile ya da Akraba Çevrelerinde Bulunan Engelli Bireylerin Engel Türlerine Göre Yüzdelik Dağılımları

Engel türü	N	%
Zihinsel engelli	1	1,0
İşitme engelli	2	2,1
Bedensel engelli	12	12,4
Cevap vermeyen	82	84,5
Toplam	97	100

Ailesinde ya da yakın akraba çevresinde engelli birey bulunan öğrencilerin aile ya da akraba çevrelerinde bulunan engelli bireylerin %1'inin zihinsel engelli, %2,1'inin işitme engelli, %12,4'ünün bedensel engelli bireylerden meydana geldiği tespit edilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Daha Önce Özel Eğitim ya da Engellilerde Spor Dersi Alma Durumlarına Göre Yüzdelik Dağılımları

Eğitim alma durumu	N	%
Evet	13	13,4
Hayır	84	86,6
Toplam	97	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %13,4'ünün daha önce özel eğitim ya da engellilerde spor dersi aldıkları, buna karşılık öğrencilerin %86,6'sının engellilerde spor ya da özel eğitim dersi almadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 6. Demografik Değişkenlere Göre Öğrencilerin Engellilerde Sporun Etkileri Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Değişken	Seçenek	N	$\overline{X}$	Sd.	Z	p
Ailede engelli birey bulunma durumu	Evet	15	133,0286	28,63354	-,674	,500
	Hayır	82	132,3142	21,75746		
Öğrenim görülen bölüm	Spor yöneticiliği	41	133,5418	24,41663	-,694	,488
	Antrenörlük eğitimi	56	131,6068	21,69777		
Cinsiyet	Kadın	36	137,3160	23,18162	-1,871	,061
	Erkek	61	129,5380	22,23022		
Düzenli spor yapma durumu	Evet	63	131,8456	25,48678	-,355	,722
	Hayır	34	133,4976	16,96268		
Özel eğitim/engellilerde spor dersi alma durumu	Evet	13	126,3805	20,50717	-1,356	,175
	Hayır	84	133,3601	23,08554		

Tablo 6'da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin ailede engelli birey bulunma durumuna, öğrenim görülen bölüm türüne, cinsiyet değişkenine, düzenli spor yapma durumları ile özel eğitim/engellilerde spor dersi alma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin engelli bireylerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin ailelerinde engelli birey bulunma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde ailesinde ya da yakın akraba çevresinde engelli birey bulunan öğrenci oranının düşük olmasının yattığı düşünülebilir. Bilindiği gibi engelli bireye sahip aileler özellikle psikolojik, duygusal ve sosyal açıdan ciddi problemler ile karşılaşmaktadır. Literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü destekler niteliktedir (Coşkun & Akkaş, 2009; Ayyıldız ve ark., 2012; Altuğ-Özsoy ve ark., 2006; Duygun & Sezgin, 2003; Uğuz ve ark, 2004; Yıldırım ve ark., 2012). Engelli bireylerin spora katılımlarının kişisel gelişimlerini birçok açıdan etkilediği, bunun yanında ailelerine yük olma düzeylerinin azaldığı göz önünde bulundurulduğu zaman engelli bireye sahip ailelerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin arttırılması önemli bir husustur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin engelli bireylerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde her iki bölümdeki öğrencilerin engellilerde spor ya da özel eğitim alma düzeylerinin düşük olmasının yattığı düşünülebilir. Nitekim araştırmaya katılan öğrencilerin çok az bir kısmının özel eğitim ya da engellilerde spor dersi aldıkları bulunmuştur. Engellilerde spor ya da özel eğitim dersi alma durumlarına göre öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin benzerlik göstermesinin de bu görüşü desteklediği görülmektedir.

Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, üniversite öğrencilerinin özel eğitim ile ilgili ders almalarının engellilere yönelik farkındalık ve tutum düzeylerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Alptekin & Vural-Batık (2013) tarafından işitme engelliler öğretmenliği bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinde özel eğitim dersinin engelli bireylere yönelik öğrenci tutumları üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonunda özel eğitim dersi alan öğrencilerin yetersizlikten etkilenen bireylere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Kırımoğlu ve ark., (2016) tarafından yapılan benzer bir araştırmada engellilerde spor/özel eğitim dersi alan beden eğitimi öğretmen adaylarının engellilerde sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Akbuğa & Gürsel (2007) tarafından yapılan diğer bir araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerine yönelik yapılan bilgilendirme eğitiminin öğrencilerin bedensel engelli bireylere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Yapılan farklı araştırmalarda da özel eğitim/engellilerde spor dersinin öğrencilerin engellilere yönelik tutum ve farkındalık düzeylerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Gürsel, 2006; Sezer, 2012). Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği aman, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin arttırılmasında özel eğitim/engellilerde spor dersini almalarının faydalı olacağı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde de kadın ve erkek katılımcıların bu konuda sahip oldukları bilgi düzeyinin ve aldıkları eğitim seviyesinin benzerlik göstermesinin etkili olduğu düşünülebilir. Bunun yanında kadın ve erkek öğrencilerin benzer sosyo-kültürel çevrelerde yetişmiş olmalarının da bu sonucun ortaya çıkmasına katkı sağladığı söylenebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları engellilere yönelik tutum ve farkındalık düzeyi üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır (Sarı ve ark., 2010; Tervo ve ark., 2002). Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürde yer alan araştırma bulgularının paralellik göstermemesinin temelinde araştırmalara katılan bireylerin farklı sosyo-kültürel çevrelerde yetişmelerinin etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin düzenli spor yapma durumlarına göre engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde spor yapma alışkanlığı bulunan öğrenciler ile düzenli spor yapma alışkanlığı bulunmayan öğrencilerin engellilerde spor konusundaki bilgi düzeylerinin benzerlik göstermesinin, bunun yanında sporcu ve sedanter öğrencilerin geçmiş yılarda engellilerde spor konusunda aldıkları eğitimin benzerlik göstermesinin etkili olduğu

düşünülebilir. Kırımoğlu ve ark., (2016) tarafından yapılan benzer bir araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü okuyan üniversite öğrencilerinin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Düzenli olarak spor yapma değişkenine göre ele alındığı zaman spor yapma alışkanlığı bulunan öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin sedanter öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma bulgusunun bizim çalışma sonuçlarımız ile paralellik göstermemesinin temelinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin engellilerde spor/özel eğitim dersi alma düzeylerinin antrenörlük ve yöneticilik bölümü öğrencilerinden daha yüksek olmasının yattığı düşünülebilir. Nitekim ülkemizde engellilerde beden eğitimi ve spor dersi öğretmenlik bölümlerinde zorunlu, antrenörlük, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinde seçmeli/zorunlu ders olarak verilmektedir (Akbuğa, 2006).

Sonuç olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin ailelerinde engelli birey bulunma durumuna göre farklılık göstermediği belirlenmiş, bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde ailesinde engelli birey bulunan katılımcıların düşük oranda olmasının etkili olduğu düşünülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiş, bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde kadın ve erkek öğrencilerin benzer sosyo-kültürel çevrelerde yetişmiş olmalarının, bunun yanında engellilerde spor/özel eğitim dersi alma durumlarının benzerlik göstermesinin etkili olduğu düşünülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin bölüm, spor yapma durumu ve engellilerde spor/özel eğitim dersi alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuçların ortaya çıkmasının temelinde ise katılımcıların büyük bir bölümünün engellilerde spor/özel eğitim dersi almamalarının, bu kapsamda engellilerde spor konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarının yattığı düşünülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- Üniversitelerin öğretmenlik bölümlerinde olduğu gibi antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde engellilerde spor/özel eğitim dersleri zorunlu hale getirilebilir.
- Özellikle engelli bireye sahip aileler başta olmak üzere toplumun engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin arttırılmasına yönelik eğitim ve farkındalık faaliyetleri yapılabilir.
- Öğretmenlik bölümlerinde yer alan özel eğitim/engellilerde spor derslerinin amaçlarına ulaşma düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, söz konusu dersleri alan ve almayan üniversite öğrencilerinin engellilerde sporun etkileri konusundaki farkındalık düzeylerinin incelendiği daha geniş katılımlı yeni araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Akbuğa, B., & Gürsel, F. (2007). Bilgilendirme Yoluyla Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Engelli Bireye Yönelik Değişen Tutumları. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 5-8.

Alptekin, S., & Vural-Batık, M. (2013). Özel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Yetersizlikten Etkilenmiş Kişilere Yönelik Tutumlarına Özel Eğitim Dersinin Etkisi. *e-International Journal of Educational Research*, *4*(4), 18-34.

Altuğ-Özsoy, S., Özkahraman, Ş., & Çallı, F. (2006). Zihinsel Engelli Çocuk Sahibi Ailelerin Yaşadıkları Güçlüklerin İncelenmesi. *Aile ve Toplum, 3*(9), 69-77.

Ayyıldız, T., Konuk-Şener, D., Kulakçı, H., & Veren, F. (2012). Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Stresle Baş Etme Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 11*(2), 1-12.

Coşkun, Y., & Akkaş, G. (2009). Engelli Çocuğu Olan Annelerin Sürekli Kaygı Düzeyleri İle Sosyal Destek Algıları Arasındaki İlişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 213-227.

Cumurcu, B. E., Karlıdağ, R., & Almış, B. H. (2012). Fiziksel Engellilerde Cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4*(1), 84-98.

Çağlayan, N. (2014). Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitiminde Görsel Sanatlar Dersinin Yeri ve Önemi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(1), 91-101.

Demirbilek, M. (2013). Zihinsel engelli bireylerin ve ailelerinin gereksinimleri. Turkish *Journal of Family Medicine And Primary Care, 7*(3), 58-64.

Doğan, İ., & Çitil, M. (2011). *Engelli çocuk ve ergenlerin sosyolojik boyutu. Engelli Çocuk ve Ergenlerin Hakları El Kitabı*. A. Kulaksızoğlu (Hazırlayan). s. 29-44. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Duygun, T., & Sezgin, N. (2003). Zihinsel Engelli ve Sağlıklı Çocuk Annelerinde Stres Belirtileri, Stresle Başa Çıkma Tarzları ve Algılanan Sosyal Desteğin Tükenmişlik Düzeyine Olan Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi, 18*(52), 37-52.

Ertürk, K. L., Şimşek, A. A., Songür, D. G., & Şengül, G. (2014). Türkiye'de Engelli Farkındalığı ve Engelli Bireylerin Adalete Web Erişilebilirlikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Bilgi Dünyası, 15*(2), 375-395.

Güner, B. (2015). Kadınların Spor ve Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Sorunlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 1*(1), 22-29.

Gürsel, F. (2006). Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Öğrencilerin Engellilere Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*, 67-73.

Hekim, M. (2014). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklarda Fiziksel Aktivite Ve Spora Katılımın Fiziksel, Motorsal Ve Sosyal Gelişim Üzerine Etkileri*. VI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 5-8 Haziran 2014 Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Hekim, M. (2015a). Tip II Diyabet, Hipertansiyon ve Obezitenin Önlenmesinde Fiziksel Aktivitenin Önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(38), 1081-1086.

Hekim, M. (2015b). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklarda Bedensel Gelişimin Desteklenmesinde Hareket Eğitiminin Önemi*. VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 28-31 Mayıs, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Hekim, M. (2016). *Çocuklarda Beden Eğitimi, Spor ve Oyun Etkinliklerine Katılımın Kemik Gelişimi Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi*. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5*(2), 66-71.

Hekim, M., & Yüksel, Y. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Kitle İndeksi ve Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Yaş, Cinsiyet ve Spor Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4*(2), 259-269.

İlhan, E.L., & Esentürk, O.K. (2014). Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık Ölçeği (ZEBSEYFÖ) Geliştirme Çalışması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9*(1), 19-36.

Keskin, Ö. (2014). Effects of Physical Education And Participation The Sports on Social Development in Children. *Journal of International Multidisciplinary Academic Researches, 1*(1), 1-6.

Kırımoğlu, H., Yılmaz, A., Soyer, F., Beyleroğlu, M., & İlhan, E. L. (2016). Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık: Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Üzerine Bir Araştırma. *Niğde University Journal of Physical Education And Sport Sciences. 10*(1), 80-88.

Özsoy, Y., Özyürek, M., & Eripek, S. (2002). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar: Özel eğitime Giriş*. 11. Baskı. Kartepe Yayınları. Ankara.

Öztürk, M. (2011). *Türkiye'de Engelli Gerçeği*. İstanbul: MÜSİAD cep kitapları.

Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu M. F., Demirel E. T., Ramazanoğlu M. O., & Altungül O. (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 153-157.

Sarı, H.Y., Bektaş, M., & Altıparmak, S. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi, 27*, 80-83.

Sezer, F. (2012). Engelli Bireylere Karşı Olumlu Tutum Geliştirmeye Yönelik Önleyici Rehberlik Çalışması; Deneysel Bir Uygulama. *e-Journal of New World Sciences Academy, 7*(1), 16-26.

Subaşıoğlu, F. (2008). Üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri'nin "Engellilik Farkındalığı" Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Dünyası, 9*(2), 399-430.

Şahin, A. (2015). Engellilerde Sosyal Gelişim Yetersizlikleri: Sosyalleşme Sürecinde Sporun Faydaları. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi, 2*(3), 20-28.

Tervo, R. C., Azuma, S., Palmer, G., & Redinius, P. (2002). Medical Students' Attitudes Toward Persons With Disability: A Comparative Study. *Archives of Physical Medicine And Rehabilitation, 83*(11), 1537-1542.

Uğuz, Ş., Toros, F., Yazgan-İnanç, B., & Çolakkadıoğlu, O. (2004). Zihinsel Ve/Veya Bedensel Engelli Çocukların Annelerinin Anksiyete, Depresyon ve Stres Düzeylerinin Belirlenmesi. *Klinik Psikiyatri, 7*, 42-47.

Yıldırım, A., Hacıhasanoğlu-Aşılar, R., & Karakurt, P. (2012). Engelli Çocukların Annelerinin Ruhsal Durumlarının Belirlenmesi. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg., 20*(3), 200-209.

EXTENDED ABSTRACT

It is extremely important to encourage disabled individuals to take part in sports activities that society has a high level of awareness about the effects of sports on disabled individuals. So, it is essential to improve the awareness level of the society about the effects of sports on disabled individuals and also to know the elements that affect the awareness level of society on sports for disabled individuals so as to increase the participation of disabled individuals in sports activities. In this research conducted in this context, it was aimed to investigate the level of awareness about the effects of sports on disabled individuals of the university students studying at sports management and coaching education department based on some variables.

In this research, "Cross Sectional Study" which is one of the models of descriptive research was used. The population of the research consists of the students studying at Selçuk University, the School of Physical Education and Sports and the sample group includes 97 students, 36 of whom is female and 61 of whom is male, studying at the same department at Selçuk University. The students taking part in this research was randomly selected among the population. The students taking part in the research was selected among the students studying at the department mentioned in the education year 2016-2017 and the students were selected based on voluntariness.

During the data collection stage, a survey with two parts was used. In this first section of the survey, a personal information form was used to determine the demographic knowledge that the participant has. With the questions in the personal information form; it was aimed to determine the age, gender, regular exercise routines, having a disabled individual among the family members or relatives, if has any disabled members, type of disability, educational background of the parents, alma mater, whether they took special education of the students.

In the second part of the survey which was used as a data collection tool, there is a scale which aims at determining the opinions of the students about the effects of sports on disabled individuals. In the determination of the awareness level of the students about the effects of sports on disabled individuals, "Awareness Scale Regarding Effects of Sport on Persons with Intellectual Disabilities" developed by İlhan and Esentürk (2014) was used. In the scale used, there are 32 items and the scale is 5 point likert type scale. The questions given in the scale items are graded as strongly disagree (1), disagree (2), neutral (3), agree (4) and strongly agree (5). The negative questions in the scale are coded reversely. The scale used is a scale with one sub dimension and getting high points on the scale represents high level of awareness about the effects of sports on disabled individuals. During the development stage of the scale used, Croanbach Alpha value was calculated as 0.989 (İlhan and Esentürk, 2014). In the statistical analysis of the data obtained from the research, SPSS 22.0 data analysis program was used. In the determination of whether the data obtained from the research shows normal distribution, One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test was used; and based on the findings, it was discovered that the data goes against the normal distribution.

At the end of the research, it was found out that 42.3% of the students taking part in this research were found to be students in sports management department, and 57.7% of the students were found to be students in coaching education department. When examined in detail based on the gender variable, it was discovered that 37.1% of the students taking part in this research were female and 62.9% of the students were male. When examined based on status whether the student work out regularly, it was discovered that 64.9% of the students have the habit of working out regularly whereas 35.1% of the students does not have the habit of working out regularly. When examined based on the educational background of the mother, it was found out that %48.5 of the mothers of the students has primary school, 24.7% has secondary school, 22.7% has high school, 3.1% bachelor's and 1% has a degree in master's. When examined based on the educational background of the father, it was concluded that %26.8 of the fathers of the students has primary school, 26.8% has secondary school, 29.9% has high school, 15.5% bachelor's and 1% has a degree in master's. 15.5% of the students were found to have a disabled individual among their family members or relatives; whereas,

84.5% of the students were found not to have any disabled members among family or relatives.

It was discovered that 1% of the disabled individuals that the students have among their family or relatives are mentally challenged, 2.1% are hearing-impaired and 12.4% are physically disabled individuals. 13.4% of the students were found to have taken the course special education or sports for disabled individuals; whereas 86.6% of the students were found not to have taken any of the courses mentioned. As seen on Table 6, it was found out that the awareness level of the students taking part in the research does not show statistically meaningful difference based on whether they have a disabled individual, department type, gender variable, regular work out and taking the course special education/sports for disabled individuals($p>0.05$).

Consequently, it was found out that the awareness level of the students taking part in the research does not show any difference based on whether they have a disabled individual among the family members or not. The reason why this result arose was thought to be the fact that the number of participants with a disabled member among the family members is low. It was also discovered that the awareness levels of the students taking part in this research about the effects of sports on disabled individuals show similarities based on gender variable. The reason why this result showed up was found to be the fact that male and female students were raised within the similar socio-cultural environment as well as showing similarities in the fact that their tendencies to take special education / sports for disabled individuals courses are similar. Furthermore, the awareness levels of the students taking part in the research does not show meaningful difference based on their department, training routines and taking the course special education / sports for disabled individuals. The reason why this result showed up was thought to be the fact that a high proportion of the participants did not take the course special education / sports for disabled individuals which means they do not have necessary background knowledge about sports for disabled individuals. In the light of the findings obtained from the research, suggestions given below can be made;

As in the teaching departments of Universities, in coaching training and sports management departments, special education / sports for disabled individuals courses can be made compulsory. In order to increase the level of awareness of the effects of sports on disabled individuals among the society, seminar could be held especially with the families with disabled individuals. With the aim of determining the goals of special education / sports for disabled individuals courses including in the curriculum of teaching departments, new researches with more participant numbers investigating the level of awareness about the effects of sports on disabled individuals consisting students taking and not taking the courses mentioned in the article.

Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi / Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos Cilt: 3 Sayı:2
Journal of International Multidisciplinary Academic Researches / May-June-July-August Volume: 3 Issue: 2
2016
www.joimar.com

AN INVESTIGATION OF THE CHARACTERISTICS OF THE PHYSICAL INTELLIGENCE AND PHYSICAL EDUCATION OF THEIR RELIGIOUS SCHOOL STUDENTS BY AGE AND GENDER VARIABLES[1]

KIRSAL KESİMDE YAŞAYAN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDENSEL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ YAŞ VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ[1]

[2]Meriç ERASLAN*

[2]Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Türkiye
***e-mail: mericeraslan@gmail.com**

ABSTRACT

In this research, it was aimed to examine the physical intelligence levels of elementary school students living in rural areas and their attitudes towards physical education lessons. A total of 60 primary school students of which 26 female and 34 male students aged between 8 and 11 were enrolled in the primary school in the province of Ağlasun in the province of Burdur. In the determination of the kinesthetic intelligence scores of the primary school students participating in the research, 10 questions were used in the "Kinesthetic Intelligence Lower Dimension"of the Multiple Intelligence Theory Scale developed by Saban (2001). The "Physical Education Class Attitude Scale" developed by Güllü & Güçlü (2009) was used in determining the attitudes of the students regarding the physical education lesson. Frequency, Independent Test, One Way ANOVA analyzes were used in the SPSS 22.0 program in the statistical analysis of the data obtained in the research. At the end of the research, it was determined that the attitude scores of the students towards the physical education course were high and the kinesthetic intelligence scores were moderate. It was determined that there was no statistically significant difference between the kinesthetic intelligence scores of students and attitudes towards physical education course according to gender ($p > 0.05$). Similarly, there was no statistically significant difference in physical intelligence scores according to age groups of students ($p > 0.05$). On the other hand, it was determined that the attitudes of the students towards the physical education course were statistically different according to the age groups ($p < 0.05$). According to this, it was determined that the students with the highest attitude score had 11 years of age followed by students who were 10, 8 and 9 years old respectively. As a result, it was found that primary school students who live in rural areas have high attitudes towards physical education lessons, kinesthetic intelligence scores are moderate, gender and age factor are not predictive on students physical intelligence levels, whereas student attitudes toward physical education course can be said.

Keywords: Kinesthetic intelligence, elementary school, physical education, attitude

ÖZET

Yapılan bu araştırmada kırsal kesimde yaşayan ilkokul öğrencilerinin bedensel zekâ düzeylerinin ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Burdur ilinin Ağlasun ilçesinde bulunan ilkokullarda öğrenci olan, 8-11 yaş grubunda bulunan 26 kadın ve 34 erkek olmak üzere toplam 60 ilkokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin kinestetik zekâ puanlarının tespitinde Saban (2001) tarafından geliştirilmiş olan Çoklu Zekâ Kuramı Ölçeğinin "Kinestetik Zekâ Alt Boyutunda" yer alan 10 soru kullanılmıştır. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutum düzeylerinin tespit edilmesinde ise Güllü & Güçlü (2009) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programında frekans, Independent t Test, One Way ANOVA analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yüksek, kinestetik zekâ puanlarının ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kinestetik zekâ puanlarının ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Benzer şekilde öğrencilerin yaş gruplarına göre bedensel zekâ puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Buna karşılık öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre, en yüksek tutum puanına 11 yaşındaki öğrencilerin sahip olduğu, bunu sırasıyla 10, 8 ve 9 yaşındaki öğrencilerin takip ettiği belirlenmiştir. Sonuç olarak kırsal kesimde yaşayan ilkokul

[1]This research was presented as a verbal presentation in USOS 2016

[2]Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü

öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yüksek, kinestetik zekâ puanlarının ise orta düzeyde olduğu, öğrencilerin bedensel zekâ düzeyleri üzerinde cinsiyet ve yaş unsurunun önemli birer yordayıcı olmadığı, buna karşılık beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarının puanının yaşa paralel olarak artış gösterdiği söylenebilir.
Anahtar kelimeler: Kinestetik zekâ, ilkokul, beden eğitimi, tutum

JEL CODE: L83

INTRODUCTION

Improved human resource development activities are defined as 'physical education' activities (Aras, 2013). The development of health levels of people, the support of character formation, the stronger the national direction, the higher the moral productivity and the common emotional and solidarity skills. At the beginning of the basic principles of education is the support of the individual's development both intellectually and physically. Physical education courses are at the beginning of the courses that contribute to the students to gain healthy lifestyle behaviours and to have a good level of physical fitness within the education system (Bal, 2010).

In today's educational world, the content of educational activities offered to children is designed largely according to the theory of multiple intelligences. The multiple intelligence theory put forward by Gardner reveals that the intelligence areas that the individual possesses are not just a field of intelligence (Altan, 2011). In the multiple intelligence theory proposed by Gardner, there are a total of 8 intelligence fields, and one of the intelligence types in the multiple intelligence theory is kinesthetic / somatic intelligence. Conceptually, kinesthetic / bodily intelligence is defined as the ability to convey an individual's feelings and thoughts through body language (Güney et al., 2010). Bodily intelligence is also known as an intelligence of movement and balance in the literature. Individuals with high levels of physical intelligence have developed some of the skills that are touchable besides physical performance parameters such as balance, co-ordination, flexibility, speed and power. Frequent use of gestures and gestures in movement, skillfully performing artist and actress roles, and effectively using mental and muscular qualities are among the basic characteristics of people with high physical intelligence. For this reason, people with a high level of physical intelligence tend to focus on occupations such as sports, dance, sculptor, coach, surgeon and cinema artist (Özkan, 2008).

The tendency of people to react to the facts and objects in the environment they live in is defined as 'attitude'. Attitudes such as this can be understood from the above are behavioral intentions that are expected to be revealed in the face of events or situations that people encounter. However, the issue of attitude is not limited to events and phenomena. In this context, people can develop attitudes toward other people, a design, an item or an abstract subject (happiness, unhappiness, supreme, good, bad, etc.) in daily life. The attitudes that people exhibit are shaped by the characteristics of the geographical region, the knowledge level of the person, processes of socialization and life experiences (İnceoğlu, 2010). There is a significant relationship between attitude and behaviour (Üstüner, 2006). In the educational environment, it is stated that the attitudes of the students towards the lectures can affect the course successes and behaviours they exhibit in the lectures (Montenegro, 2012; Aras, 2013).

Attitudes towards physical intelligence and physical education course can affect the physical education course success. For this reason, it is an important to examine the attitudes of the students towards the physical education lesson and the levels of physical intelligence. In this study, it was aimed to investigate the physical intelligence levels of elementary school students living in rural areas and attitudes towards physical education lessons according to age and gender variables.

MATERIAL AND METHOD

Research Group

A total of 60 primary school students, 26 female and 34 male students in the 8-11 age group, were enrolled in this research in the primary school in the province of Ağlasun in Burdur province during the 2015-2016 education and training year.

Collection of Data

The Multiple Intelligence Scale was used to determine the physical intelligence levels of all the students participating in the research. There are a total of 105 questions in the Multiple Intelligences Scale. Of the 105 questions, 4, 8, 1, 3, 16, 19.3 0, 38, 44, 53 and 66 questions measure the kinesthetic intelligence sub-dimension. The high score of the participants in the 4-point likert scale indicates that the level of physical intelligence is also high (Tunç, 2008). When the attitudes of the students to the physical education course are determined, 'Physical Education Class Attitude Scale' developed by Güllü & Güçlü (2009) will be used. The Physical Education Classroom Attitude Scale comes from a total of 35 questions, 11 negative and 34 positive. The scale is one-dimensional and the variance value explained by the single factor is 36,19% and the first eigenvalue is 12,67. After the reliability analysis of the scale, Cronbach's Alpha value was found to be 0.94 and the reliability coefficient was found to be 0.80. The scale is in the likert type of 5 and the gradation style would be "I totally agree" (5), "I participate" (4), "I do not understand" (3), "I do not participate" (2), "I definitely do not participate" (1). The lowest score is 35, the highest score is 175, and the highest score is 35. The lowest score is 35, which is negative (item 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, (Güllü & Güçlü, 2009).

Statistical Analysis

In the statistical analysis of the data obtained in the study SPSS 22.0 programme frequency, Independent Test, One Way ANOVA analysis was used.

FINDINGS

Table 1. Students physical ability and attitudes towards physical education
See below the descriptive findings.

Parametre	N	Minimum	Maximum	Means	Std. Deviation
Physical education and attitude towards the course.	60	60	167	130,07	25,591
Physical Intelligence	60	13	45	33,55	6,588

As seen in Table 1 above – Students and their attitudes participating in the survey towards a physical education lesson were moderate in high bodily intelligence scoring.

Table 2 See below the table for the comparison of students attitudes to physical education by gender.

Gender	N	Means	Std. Deviation	t	p
Female	26	130,81	22,638	,195	,846
Male	34	129,50	27,961		

As shown in Table 2 above, it was determined that the attitudes of the students who participated in the research to the physical education lesson did not show any statistically significant difference according to the variable gender (p>0.05).

Table 3 Below shows the comparison of attitudes of students towards the physical education lessons by age groups.

Age Group	N	Means	Std. Deviation	F	p
8	11	127,27	20,485	4,551	,006
9	20	117,55	24,171		
10	25	136,76	25,420		
11	4	158,50	9,292		
Total	60	130,07	25,591		

As seen in table 3 above students participating in the survey according to age groups of attitudes towards physical education, statistically were found to be significantly different (p>0,05). According to the findings obtained students were found to have imported in their activities towards physical education lessons as their age increased.

Table 4 Below shows the comparison of physical education scores according to the students gender.

Gender	N	Means	Std.	t	p
Female	26	33,73	5,661	,195	,846
Male	34	33,41	7,299		

As shown in table 4 above it was found that the physical intelligence scores of the students who participated in the research did not show statistically significent difference according to the gender variable (p>0,05).

Table 5 Below shows the comparison of physical intelligence scores according to age groups of students.

Age Group	N	Means	Std. Deviation	F	p
8	11	32,00	9,654	1,778	,162
9	20	31,65	5,994		
10	25	35,12	5,223		
11	4	37,50	4,796		
Total	60	33,55	6,588		

As shown in Table 5 above, it was determined that the physical intelligence scores of the students participating in the research did not show statistically significant differences according to age groups.

DISCUSSION AND CONCLUSION

It was determined that physical intelligence levels of students participating in the research did not show any significant difference according to age and gender variables. As a result of this, it can be considered that the male and female students participating in the research should be in the same developmental stages in terms of age groups and that the psycho-motor developmental characteristics are similar. Similar research findings in the literature suggest that the levels of physical intelligence of students in similar age groups do not differ significantly from those of age and gender variables (Hekim, Saygılı & Gülsoy, 2016, Gülsoy, Hekim & Saygılı, 2016). In this context, it can be said that the findings obtained in the research are in parallel with the literature.

It was determined that the attitudes of the students who participated in the survey to the physical education lessons did not show any statistically significant difference according to the gender variable. It is seen that this result is in parallel with the literature (Zengin, Hekim & Hekim, 2016: 3242 Hekim & Saygılı, 2016). It can be considered that the attitudes of the male and female students towards the physical education lessons are based on the fact that the physical education and spore expectations of the male and female students are similar. It was determined that the attitudes of the students to the physical education course differed according to the age groups. According to the findings, as the age groups of the students increased, the attitudes towards the physical education lesson were also improved. In similar studies in the literature, it has been determined that the age component influences the attitudes towards the physical education course (Doğan, 2011, Kangalgil, Hünük & Demirhan, 2006). As the age of the students increases, it can be considered that the increase of the attitudes towards the physical education course is due to the increase in expectation from the physical education course due to the increase in age.

As a result, it was found that primary school students who live in rural areas have high attitudes towards physical education lessons, kinesthetic intelligence scores are moderate, gender and age factor are not predictive on students physical intelligence levels, where as student attitudes toward physical education course. Findings obtained in the study were found to be in parallel with the literature.

REFERENCES

Altan, M. Z. (2011). The Theory of Multiple Intelligences and Values Education. Pegem *Journal of Education and Instruction, 1*(4), 53-57.

Aras, Ö. (2013). *İlköğretim kurumları ikinci kademede öğrenim gören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi (Kars ili örneği).* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Bal, E. (2010). *İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Dersinin Yapılmasında Karşılaşılan Yetersizliklerin Giderilmesinde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Doğan, N. (2011). *Niğde İlinde Bulunan Farklı Statüdeki Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.

Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Devoloping of Attitude Scale of Physical Education Lesson For Secondary Education Students. *Journal of Physical Education and Sport Science, 3*(2), 138-151.

Gülsoy, H. T., Hekim, M., & Saygılı, G. (2016). *İlkokul Öğrencilerinin Sınıf, Cinsiyet Ve Kinestetik Zekâ Değişkenlerine Göre Beden Eğitimi Dersine Yaklaşımlarının İncelenmesi*. 15. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Muğla.

Güney, N., Aytan, T., & Gün, M. (2010). Accordance Level of Turkish Curriculum At Presecondary Education With Multiple Intelligence Theory. *The Journal of International Social Research, 3*(12), 213-229.

Hekim, M., & Saygılı, G. (2016). *Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf, Cinsiyet ve Kinestetik Zekâ Değişkenlerine Göre Beden Eğitimi Dersine Yaklaşımlarının İncelenmesi (Tarsus İlçesi Örneği)*. VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi – 5-8 Mayıs 2016 Çanakkale.

Hekim, M., Saygılı, G., & Gülsoy, H.T. (2016). *Ortaokul Öğrencilerinin Bedensel Zekâ Ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Isparta İli Örneği)*. 15. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Muğla.

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. Beşinci Baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.

Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). Comparison of Elementary School, High School And University Students' Attitudes Toward Physical Education And Sport. *Hacettepe Journal of Sport Sciences, 17*(2), 48-57.

Karadağ, E. (2010). Research Models Used in Doctoral Dissertations in the Area of Education Sciences in Turkey: Quality of Research and Analytical Errors. *Educational Administration: Theory and Practice, 16*(1), 49-71.

Özkan, H. H. (2008). The Relation of Multiple Intelligence Theory And Curriculum Components. *e-Journal of New World Sciences Academy, 3*(2), 332-344.

Saban, A. (2001). Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tunç, E. (2008). The Relationship Between The Multiple Intelligence Field Of Eleven Grade Of High School Students And Type Of High-School They Attend, Their Education And Sexuality. *KKEFD, 173*, 108-130.

Üstüner, M. (2006). Reliability And Validity Study Of An Attitude Scale of Teaching Profession. *Educational Administration: Theory and Practice, 45*, 109-127.

Zengin, S., Hekim, M., & Hekim, H. (2016). An Investigation of The Attitudes of The Secondary And High School Students Towards Physical Education Lesson Based on Gender And Education Level Variables. *Journal of Human Sciences, 13*(2), 3242-3251.